

0/9-14

422

MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY

Správa bojové přípravy

~~Pech-3-62~~

Věvožsk-4-7

~~_____~~
~~_____~~

VÝCVIK VE STŘELBĚ
ZE 7,62mm SAMOPALU vz. 58

VC

5045

PRAHA 1961

MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY

Správa bojové přípravy

Schvaluji.

Náměstek ministra národní obrany
generálporučík Vladimír Janko
Praha 20. července 1961

Výhradně

pro služební potřebu

Obvodní vojenská správa
Praha 4

Věvojsk-4-7

VÝCVIK VE STŘELBĚ

ZE 7,62mm SAMOPALU vz. 58

PRAHA 1961

Pěch-3-62

Vševojsk-4-7

Tento předpis obsahuje doplňky:

1. ..... doplněk s ústřížkem 1 .....
2. ..... doplněk s ústřížkem 2 až 4 .....
3. ..... ~~doplněk~~ .....

ČÁST I

BOJOVÉ VLASTNOSTI

A KONSTRUKCE 7,62mm SAMOPALU VZ. 58 A STŘELIVA, ZACHÁZENÍ S NIMI, JEJICH OŠETŘOVÁNÍ A UDRŽOVÁNÍ

HLAVA 1

BOJOVÉ VLASTNOSTI A KONSTRUKCE 7,62mm SAMOPALU VZ. 58 A STŘELIVA

1. Bojové vlastnosti a hlavní části samopalu

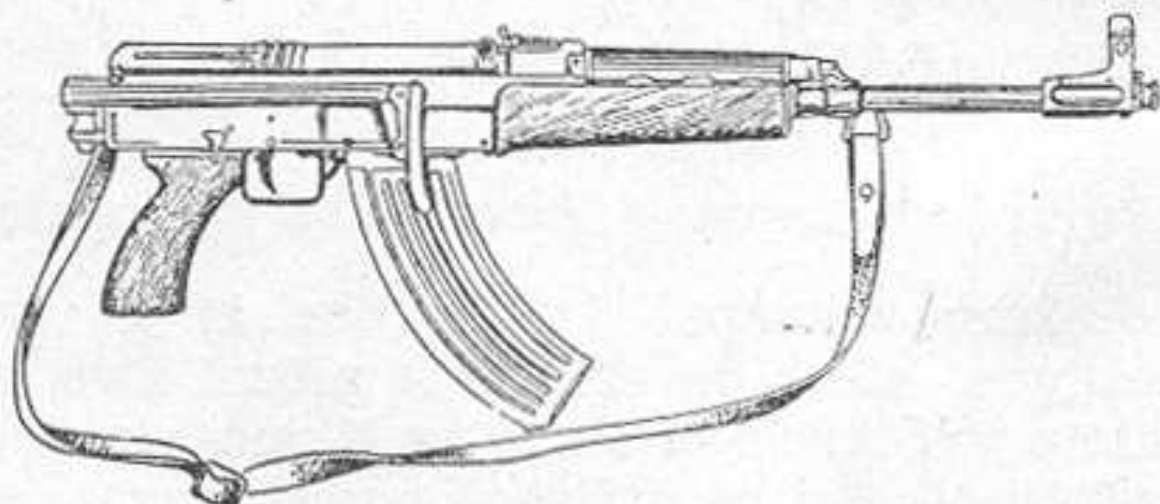
1. 7,62mm samopal vz. 58 (obr. 1) je zbraň jednotlivce, která je určena k ničení živé síly nepřítele jak střelbou, tak i bodákem a pažbou. Je nejúčinnějším prostředkem k vyřazení jednotlivých živých cílů nekrytých, pohyblivých a objevujících se na krátkou dobu.

Obr. 1. 7,62mm samopal vz. 58 P se vztyčeným bodákem

Obr. 2. 7,62mm samopal vz. 58 V s odklopenou ramenní opěrou

Obr. 3. 7,62mm samopal vz. 58 V se sklopenou ramenní opěrou

Samopal zajišťuje nejlepší výsledky střelby na dálky do 400 m. Hledí dovoluje střílet na dálky do 800 m.

Největší dostřel je 2800 m.

Střela má smrtící účinek po celé dráze letu až do vzdálenosti největšího dostřelu.

Počáteční rychlost střely je 705 m/vt.

2. Teoretická rychlost střelby je asi 800 ran za minutu.

Bojová rychlost střelby při střelbě malými dávkami je až 120 ran za minutu. Ze samopalu lze při střelbě v jakýchkoli podmínkách vystřelit nepřetržitě až 270 ran.

3. Váha samopalu vz. 58 s plným zásobníkem a vztyčeným bodákem je 3,77 kg. Váha samopalu bez zásobníku a bez bodáku je 2,91 kg. Délka zbraně bez bodáku je 845 mm, se vztyčeným bodákem 1000 mm. Zásobník je na 30 nábojů.

7,62mm samopaly vz. 58 jsou opatřeny buď dřevěnou pažbou (obr. 1) nebo sklopnou ramenní opěrou (obr. 2 a 3) a některé též záchytem pro upevnění zaměřovacího infradalekohledu. Pro odlišení a evidenční účely mají samopaly tyto názvy:

7,62mm samopal vz. 58 P (s dřevěnou pažbou),

7,62mm samopal vz. 58 V (se sklopnou ramenní opěrou),

7,62mm samopal vz. 58 Pi (se záchytem pro zaměřovací infradalekohled, tlumičem ohně a dvojnožkou).

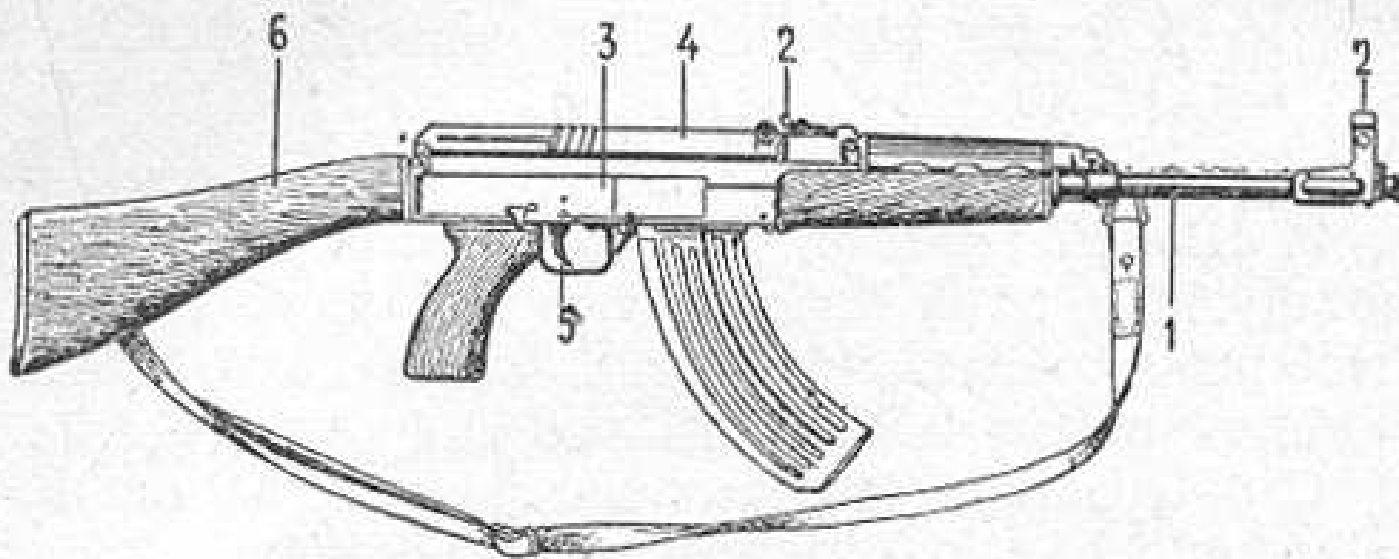
Dále se v předpise používá pouze názvu „7,62mm samopal vz. 58“ bez bližšího označení písmenem „P“, „V“ nebo „Pi“. Tato písmena nejsou na samopalech vyznačena.

4. 7,62mm samopal vz. 58 je samočinná ruční zbraň, u níž je k činnosti závěru využito tlaku plynů na píst, vzniklých hořením prachové náplně v hlavni. Část plynů vniklých plynovým kanálkem do prostoru pístu způsobuje svým tlakem při výstřelu samočinný pohyb závěru do jeho zadní polohy. Do přední polohy je závěr vrácen tlakem vratné zpruhy.

Činnost samopalu při střelbě je spolehlivá při správném ošetřování a používání a bezpečná i za ztížených podmínek, tj. v prachu, dešti, při nízkých a vysokých teplotách.

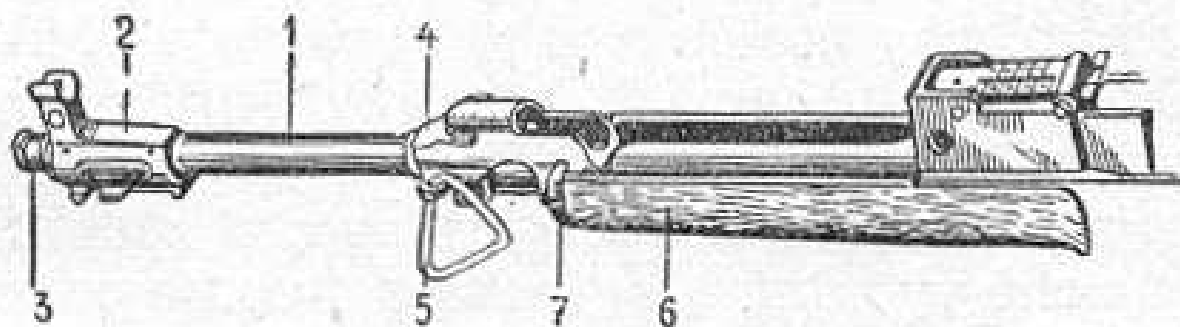
5. 7,62mm samopal vz. 58 má tyto hlavní části (obr. 4):

- hlaveň,
- mířidla,
- pouzdro závěru,
- závěr,
- spuštěadlo,
- pažbu, předpažbí, pažbičku a
- ramenní opěru (u samopalů vz. 58 V).

Obr. 4. Hlavní části 7,62mm samopalu vz. 58 P

1 - hlaveň; 2 - míčidla; 3 - pouzdro závěru; 4 - závěr; 5 - spuštěadlo; 6 - pažba

Obr. 5. Hlaveň

1 - hlaveň; 2 - nosič mušky; 3 - chránitko závitu; 4 - plynový násadec; 5 - přední poutko; 6 - podpažbí; 7 - přední objímka podpažbí

2. Popis hlavních částí samopalu

H l a v e ň

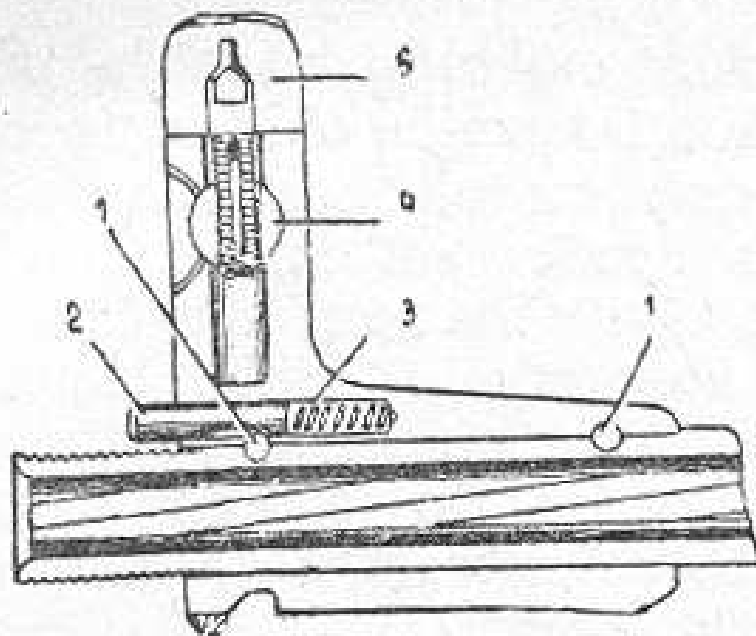
6. Hlaveň (obr. 5) slouží k usměrnění letu střely. Vývrt má čtyři drážky a čtyři pole, tvořící pravotočivou šroubovici, která dává střele otáčivý pohyb kolem její podélné osy (rotaci).

U ústí hlavně je vnitřní zaoblení drážkování, aby nedocházelo k poškození drážkování. Vývrt hlavně je chromovaný. Hlaveň je zalisována do pouzdra závěru a je zajištěna kolíkem.

Zadní rozšířená hladká část vývrtu přizpůsobená tvaru náboje tvoří lůžko pro náboj zasunutý do hlavně a nazývá se nábojní komorou. Nábojní komora přechází v drážkovanou část vývrtu hlavně přechodovým kuželem. Nábojní komora je také chromována.

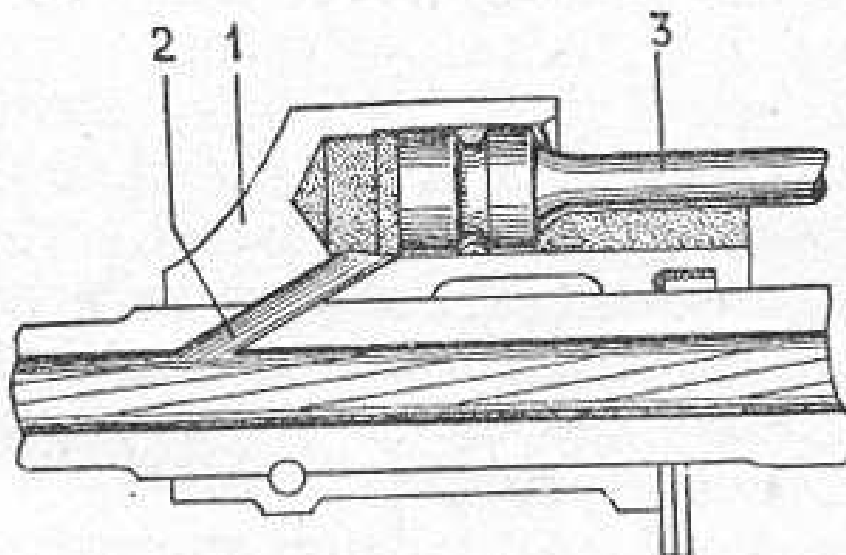
U ústí je na hlavní nalisován nosič mušky, který je proti otáčení zajištěn dvěma kolíky. Z čelní plochy nosiče mušky vystupuje pojistka chránítka závitu (obr. 6), která zajišťuje našroubované chránítko závitu. Pojistka chránítka závitu je válcového tvaru a její spodní zadní část má ploché vybrání, kterým se pohybuje po kolíku. Kolík omezuje vysunutí pojistky. Na pojistku tlačí zpruha, která je uložena za pojistkou. Na spodku nosiče mušky jsou po stranách dvě podélné drážky pro nasunutí bodáku nebo dvojnožky.

Ústí hlavně je na povrchu ukončeno závitem

Obr. 6. Nosič mušky (řez)

1 – koliky nosiče mušky; 2 – pojistka chránítka závitu; 3 – zpruha pojistky chránítka závitu; 4 – čep mušky; 5 – muška

Obr. 7. Plynový násadec (řez)

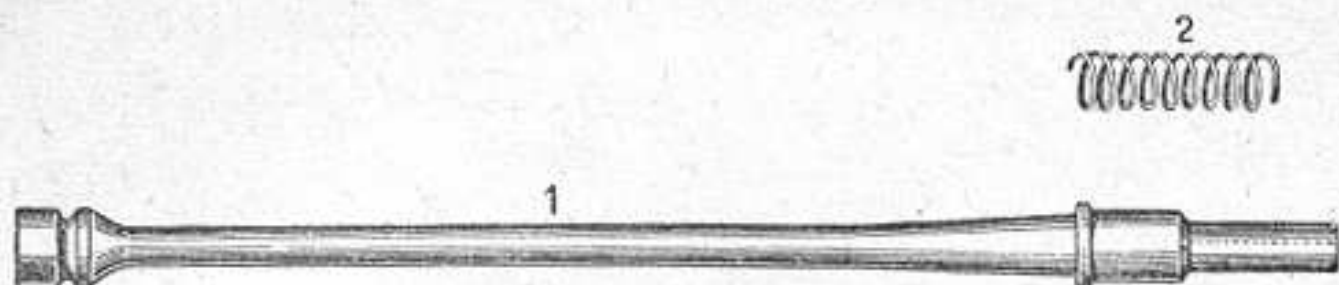
1 – plynový násadec; 2 – plynový kanálek; 3 – píst

k našroubování **cvičného násadce** pro střelbu cvičnými náboji, **tlumiče ohně** a jiných zařízení. Při používání samopalů bez násadce je závit chráněn proti poškození chránítkem závitu.

Chránítka závitu má na přední části nákrůžek, na který se nasazuje při čištění hlavně chránítka ústí. Zadní část chránítka závitu má na obvodu čtyři vybrání. Do jednoho z nich zaskočí pojistka. Tím se zabrání nežádoucímu uvolňování chránítka závitu.

Přibližně v polovině délky hlavně je nalisován a kolíkem zajištěn **plynový násadec** (obr. 7). V horní části plynového násadce je dutina, která tvoří pístovou trubici. Prachové plyny proudí do pístové trubice plynovým kanálkem. Ve spodní části stěny pístové trubice jsou vyvrtány dva otvory. Těmito otvory unikají prachové plyny z pístové trubice, když píst po výstřelu přejde přes polovinu délky pístové trubice. Na levé straně plynového násadce je oko pro přední poutko. Na obou stranách přední části pístové trubice jsou výstupky s drážkami, do kterých se zasunují nosy pláště nadpažbí. Zadní část plynového násadce tvoří záchyť, za který je zaklesnuta přední objímka podpažbí. Polovina horní stěny pístové trubice je odříznuta pro vkládání a vysouvání pístu.

Píst (obr. 8) přenáší hybnou energii části prachových plynů na nosič závorníku. Zadní část pístu je zesílena a tvoří vedení pro zpruhu pístu.

Obr. 8. Píst se zpruhou
1 – píst; 2 – zpruha pístu

Mířidla

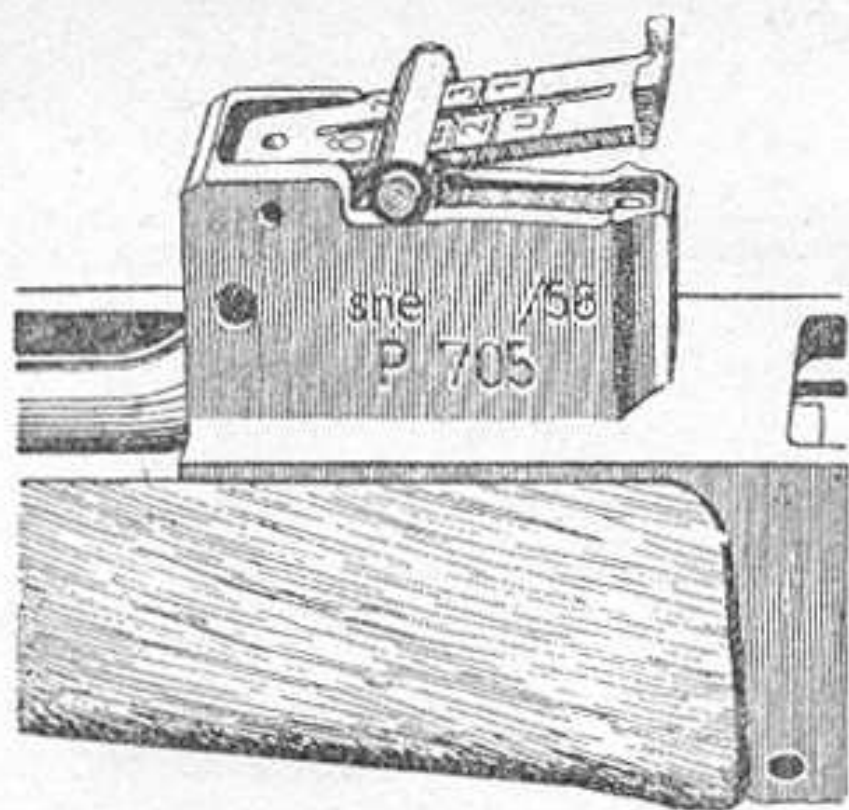
7. Mířidla tvoří muška a hledí

Muška (obr. 6) slouží k zamíření zbraně. Je válcovitého tvaru, ve spodní části opatřena závitem, podélně rozříznuta. Je zašroubována do čepu mušky a závitová část mušky dovoluje její výškový pohyb. Samovolné otočení mušky zneumožňuje její dolní rozehnutá část.

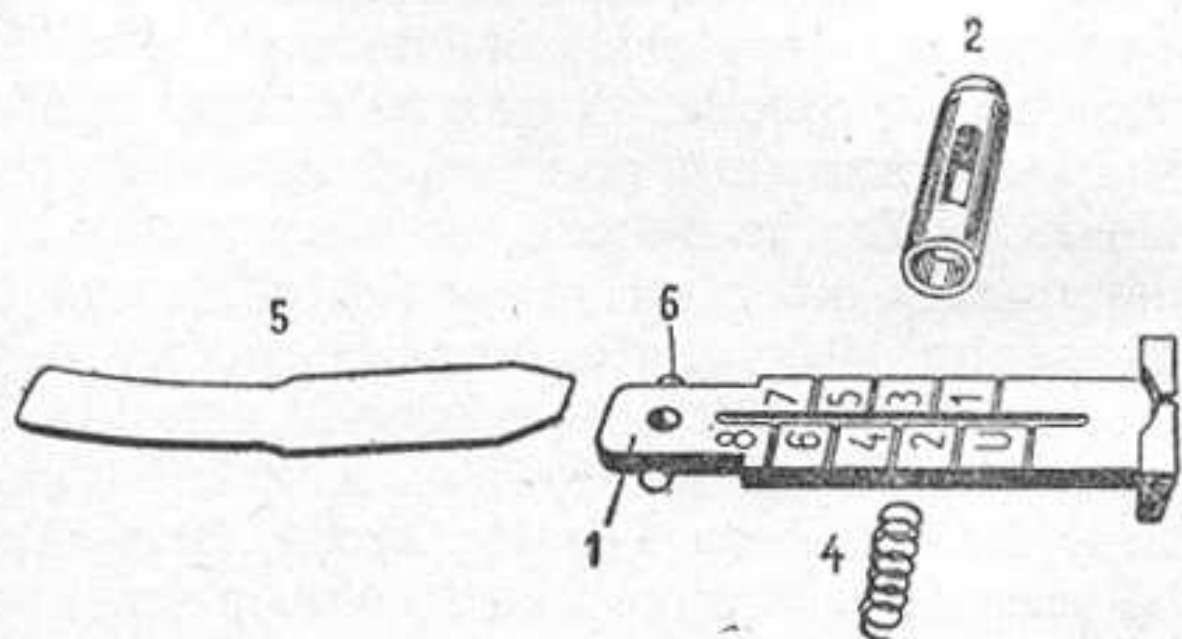
Čep mušky je uložen příčně ve vrchní části nosiče mušky, slouží k zašroubování mušky a k jejímu stranovému posouvání při nastřelování.

Nosič mušky je nahoře ukončen křídly chránilka mušky, kterými je muška chráněna před poškozením. V čelní stěně nosiče mušky je půlkruhové vybrání, které odkrývá střední část čepu mušky. Na čepu mušky a stěně vybrání jsou dvě nastřelovací rysky, které, jsou-li proti sobě, označují správnou stranovou polohu mušky. Správnou výškovou polohu mušky označuje kapička nitrolaku na předním okraji mušky a nosiče mušky.

Hledí (obr. 9) slouží k zamíření zbraně na cíl a k nastavení potřebných záměrných úhlů.

a) celkový pohled

b) součástky hledí

Obr. 9. Hledí

- 1 - klapka hledí; 2 - stavitko; 3 - stiskátko hledí;
 4 - zpruha stiskátka; 5 - péro hledí; 6 - čepy klapky hledí

Základna hledí tvoří jeden celek s pouzdem závěru. V přední části po stranách jsou otvory pro čepy klapky hledí. Boční stěny základny hledí tvoří sánky hledí.

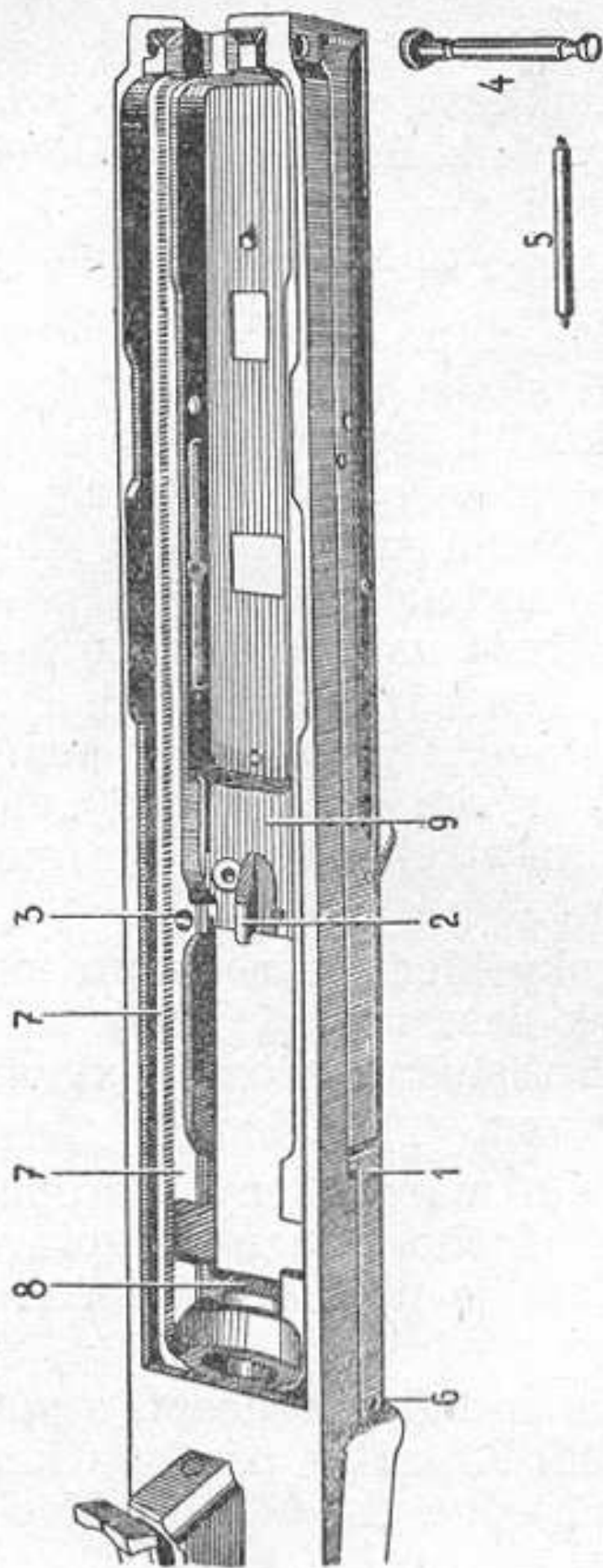
Hledí se skládá z klapky hledí, stavítka, stiskátka hledí se zpruhou a z péra hledí.

Klapka hledí slouží k nastavení stavítka na příslušnou dálku. Na její přední části jsou čepy, kterými je klapka výkyvně uložena v otvorech základny hledí. Zadní rozšířená část klapky hledí tvoří záměrnou hranu uprostřed s pravoúhlým výřezem. Do zářezů na pravé hraně klapky zapadá výstupek stiskátka hledí, čímž zajišťuje stavítko v nastavené poloze. Na levé straně klapky hledí je ryska označená U „universál“, která značí dálku střelby do 300 m (metná dálka).

Stavítko klapky hledí je nasunuto na klapku hledí a slouží k nastavování dálek střelby na klapce hledí. V příslušné poloze je stavítko udržováno stiskátkem.

Stiskátko hledí má zkosený výstupek, který zapadá do příslušného zářezu na pravé hraně klapky hledí, kde je přidržován tlakem zpruhy stiskátka.

Péro hledí je zadním koncem zasunuto do drážky v základně hledí a předním koncem se opírá o klapku hledí a tím udržuje klapku v nastavené poloze.

Obr. 10. Pouzdro závěru (pohled shora)

1 – pouzdro závěru; 2 – vyhazovač; 3 – záchytka závěru; 4 – kolík víka pouzdra závěru; 5 – kolík; 6 – kolík podpažbí; 7 – vodící lišty; 8 – náběh; 9 – můstek

Pouzdro závěru

(obr. 10 až 12)

8. Pouzdro závěru (obr. 10) spojuje ostatní části samopalu v jeden celek a vede závěr.

V obdélníkovém vybrání pouzdra závěru jsou po obou stranách vodící lišty, po kterých se pohybuje nosič závorníku a závorník. V přední zesílené části spodních lišt jsou vybrání, do kterých zapadají uzamykací ozuby závory při uzamykání závěru. Přední stěna mezi vodícími lištami je zkosená a tvoří **náběh**, který umožňuje snadné zasunutí náboje do nábojní komory. Do přední části pouzdra je zalisována hlaveň. V první třetině vybrání pouzdra je **můstek**, který rozděluje celý vnitřní prostor na dvě části: přední průchozí okénko pro zasunutí zásobníku a zadní vybrání pro umístění spuštěadla. V přední stěně okénka pro zásobník je vybrání ve tvaru T, do kterého se zaklesnou odpovídající výstupky na horní části předního okraje ústí pouzdra zásobníku.

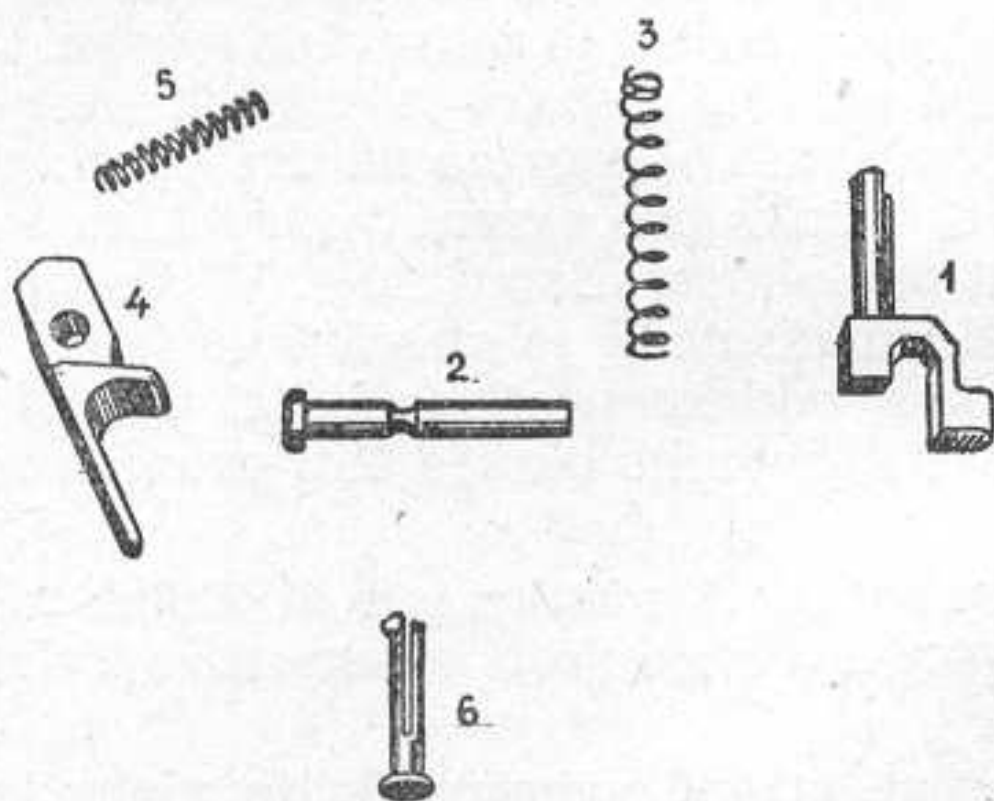
Ve vrchní části můstku je v drážkách zasunut vyhazovač, který je proti vysunutí zajištěn důlkem.

Po pravé straně vyhazovače je **záchytká závěru**, která po vystřelení posledního náboje ze zásobníku zadrží závěr v zadní poloze. Spodní část záchytky závěru je vybráním rozdělena ve

dvě ramena; kratší je ovládáno výstupkem po-
dávače zásobníku a delší s vroubkováním slouží
k ručnímu vysunutí záchytky závěru a tím k za-
držení závěru v zadní poloze, je-li toho zapotřebí
při prohlídce, čištění apod. Vybráním dosedá zá-
chytky závěru na čep záchytky zásobníku. Na
válcové části záchytky závěru je navlečena
zpruha, která odtlačuje záchytku ze závěru se
závorníkem. Do vybrání v můstku se sklápí delší
rameno vypouštěcí páky, je-li závěr v přední
poloze.

Po levé straně vyhazovače zespodu je na čepu
výkyvně upevněna záchytky zásobníku, která

Obr. 11. Součástky pouzdra závěru

1 - záchytky závěru; 2 - čep záchytky zásobníku; 3 - zpruha záchytky
závěru; 4 - záchytky zásobníku; 5 - zpruha záchytky zásobníku; 6 - pojistný
kolík čepu záchytky zásobníku

přidržíje do pouzdra závěru zasunutý zásobník proti vypadnutí. Záchytka zásobníku má ozub, který působením zpruhy zaskočí za výstupek na zadním okraji u ústí zásobníku. U novějšího typu samopalů vz. 58 je záchytka zásobníku kryta rozšířeným lučíkem v jeho přední části (obr. 18).

Čep je společný pro záchytka zásobníku a záchytka závěru a je zajištěn proti uvolnění pojistným kolíkem.

Za můstkem pouzdra závěru je vybrání, ve kterém je umístěno spuštěadlo. Na pravé stěně vybrání je otočně přinýtován **pojistník** (obr. 18), který zajišťuje čepy spuštěadla proti samovolnému vypadnutí tím, že půlkruhová vybrání na příslušných ramenech pojistníku zapadnou do obvodových drážek na čepech spuštěadla.

Ve dně pouzdra závěru jsou dva obdélníkové otvory. Prvním prochází spoušť a druhý slouží k uložení tvarové matice šroubu pažbičky. Ke dnu pouzdra závěru je přinýtován **lučík s lůžkem pro pažbičku** (obr. 18). V zadní stěně pouzdra závěru je závit pro upevnění pažby (nebo ramenní opěry) a dále drážka k uchycení vratného ústrojí. Poloha zasazeného vratného ústrojí je zajištěna **kolíkem víka pouzdra závěru** s dvěma obvodovými drážkami, do kterých zaskočí v krajních polohách osazený konec **kolíku** (obr. 10). Kolík je uložen svisle ve stěně pravého rohu pouzdra a do závěru s kolíkem víka je tlačěn zadním ramenem pára spuštěadla.

Záchyt pro zaměřovací infradalekohled je přinýtován vzadu na levé straně pouzdra závěru. Záchyt je jenom na některých 7,62mm samopalech vz. 58 P. Samopaly se záchytem pro zaměřovací infradalekohled mají u ústí hlavně našroubován **tlumič ohně** a na spodku nosiče mušky nasazenu dvojnožku.

Z á v ě r

(obr. 12 a 13)

9. Závěr umožňuje vlastní činnost samopalu; vysouvá náboje ze zásobníku a zasouvá je do nábojní komory, uzamyká nábojní komoru při výstřelu, rozněcuje zápalku náboje, vytahuje a vyhazuje vystřelenou nábojnici.

Závěr má tyto části:

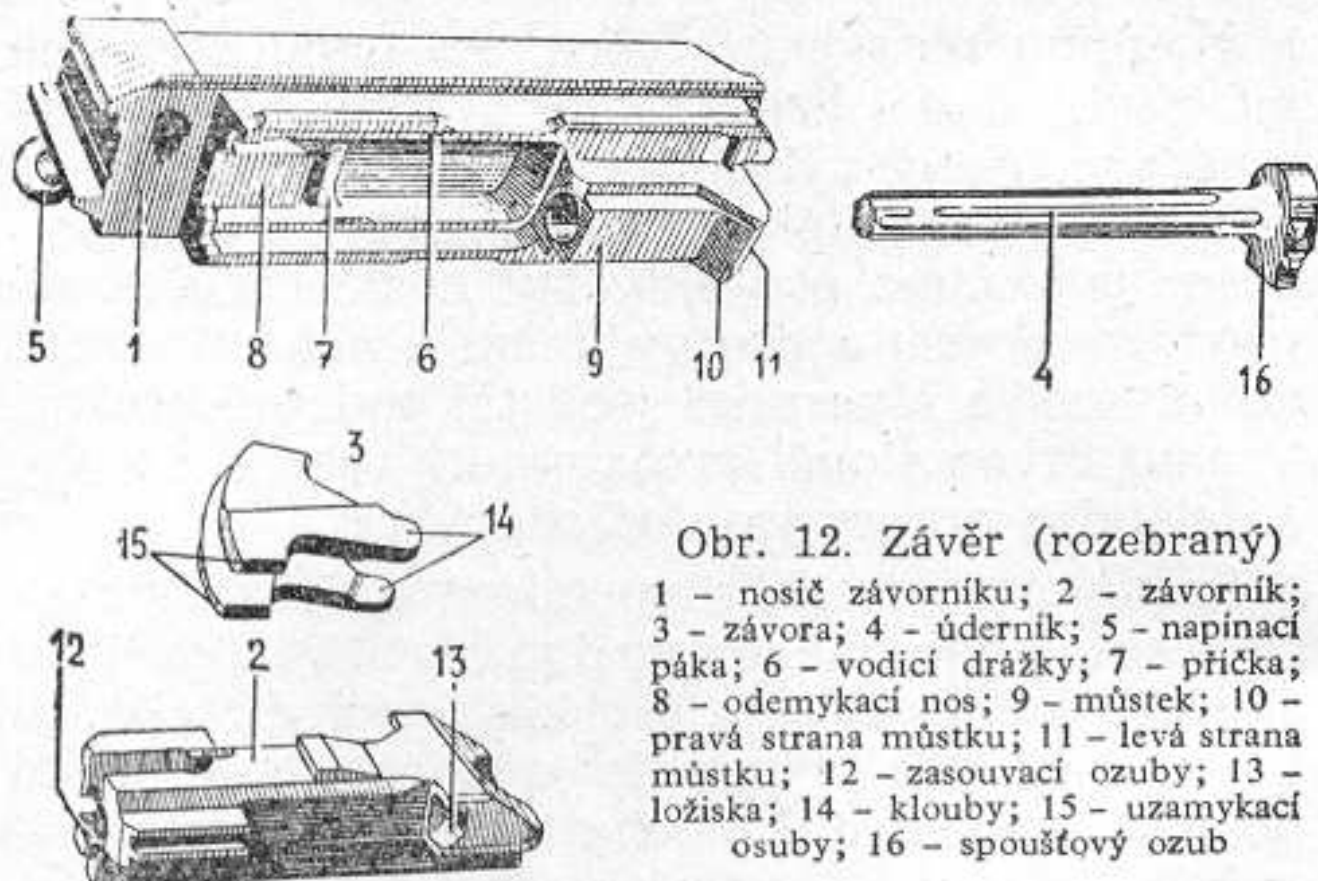
- nosič závorníku,
- závorník,
- závoru,
- úderník,
- vratné ústrojí.

Nosič závorníku (obr. 12) uvádí v činnost závorník, závoru a spouštěcí páku a přerušovač spuštědla. Přední stěna nosiče závorníku má vybrání, na jehož dolní část dosedá při výstřelu píst. Do vybrání v přední stěně se zasunuje páskový zásobník při nabíjení samopalu. Na pravé vnější straně je **napínací páka**, která slouží

k ručnímu natažení závěru. Po obou stranách má nosič vodičí drážky, které jsou asi v polovině přerušeny vybráním, jehož tvar odpovídá příslušným výstupkům v pouzdře závěru. Vybrání je určeno pro vkládání nosiče závěru do pouzdra závěru a pro vyjímání z něho. V zadní stěně nosiče závorníku jsou tři podélné otvory. Vrchní otvor slouží pro vsunutí vratné zpruhy a další dva otvory jsou odlehčovací.

Spodní část nosiče závorníku má vybrání, které je rozděleno příčkou ve dvě části. Příčka spolu s odemykacím nosem ovládají pohyb závory. Odemykací nos vykyvuje závoru z uzamčené polohy. Jeho spodní plocha tvoří vedení pro závorník. Ve spodní zadní části nosiče závorníku je **můstek** s otvorem pro úderník. Úderník je proti vypadnutí při rozbírání a skládání závěru zajištěn výstupkem, který vyčnívá do otvoru pro úderník z levé strany. Pravá strana můstku uvádí v činnost vypouštěcí páku a levá strana přerušovač spuštědla.

Závorník (obr. 12 a 13) má v přední stěně lůžko pro dno nábojnice se středovým otvorem, ve kterém se volně pohybuje **zápalník**. Do okraje lůžka pro dno nábojnice zasahuje svým drápkem vytahovač. Spodní okraj lůžka pro dno nábojnice je ohraničen **zasouvacími ozuby**, z nichž vždy jeden vysouvá náboj ze zásobníku (podle polohy náboje v ústí zásobníku) a zasouvá jej do nábojní komory. Při pohybu závorníku dozadu pro-

Obr. 12. Závěr (rozebraný)

1 - nosič závorníku; 2 - závorník;
 3 - závora; 4 - úderník; 5 - napínací páka;
 6 - vodící drážky; 7 - příčka;
 8 - odemykací nos; 9 - můstek; 10 -
 pravá strana můstku; 11 - levá strana
 můstku; 12 - zasouvací ozuby; 13 -
 ložiska; 14 - klouby; 15 - uzamykací
 osuby; 16 - spoušťový ozub

chází drážkou mezi zasouvacími ozuby vyhazovač. Vybrání na pravé čelní stěně tvoří doraz pro záchytku závěru. Závorník je v nosiči veden drážkami, které jsou na obou stranách závorníku přerušeny vybráním pro závora, která je výkyvně uložena v půlkruhových ložiskách. Vzádu má závorník otvor pro úderník.

Vytahovač (obr. 13) vytahuje nábojnici (náboj) z nábojní komory drápkem, který tlakem zpruhy vytahovače zaskočí do drážky dna nábojnice. Zpruha vytahovače je uložena v dutině závorníku a tlačí na opěrku, která působí dále na

vytahovač. Spodní část vytahovače má ozub, který zasahuje do příčné drážky zápalníku.

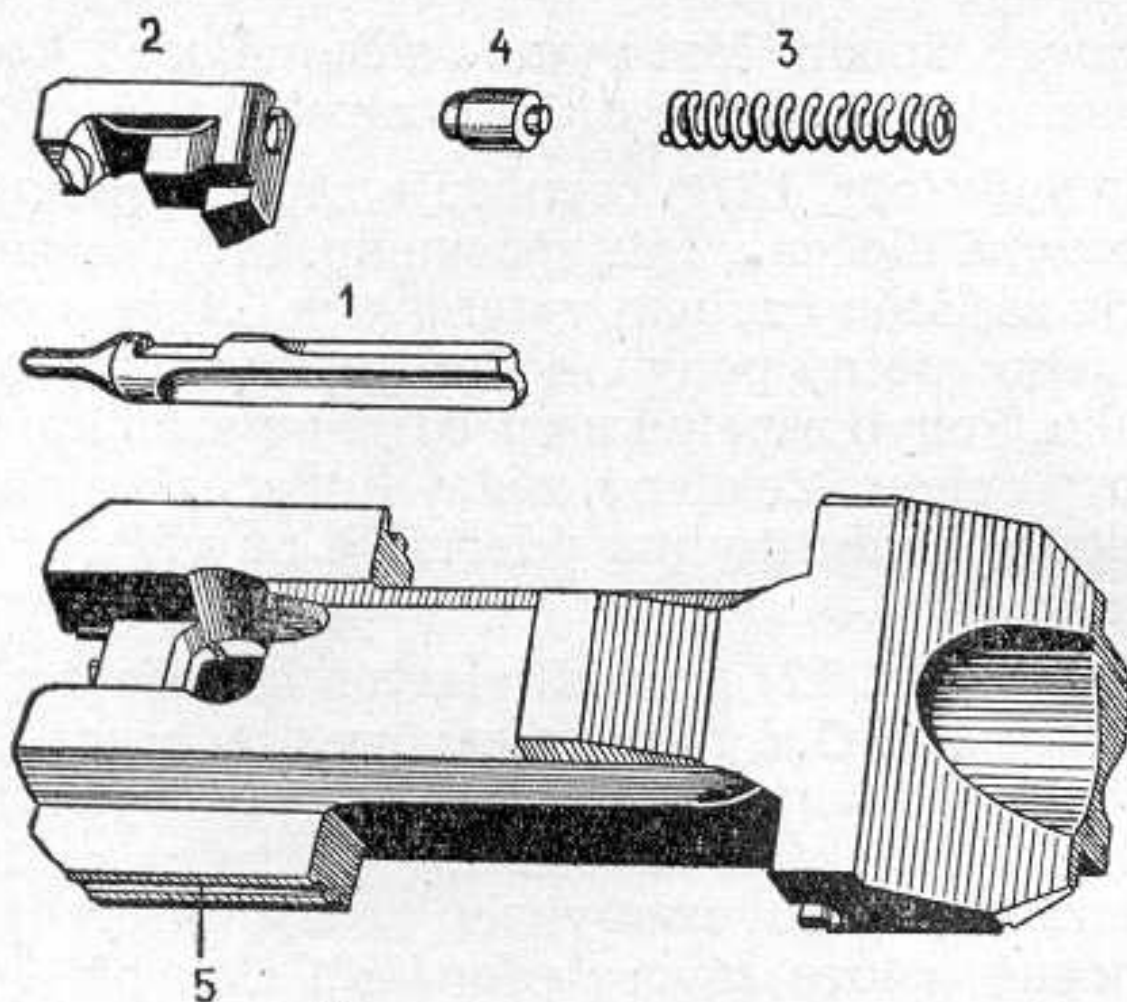
Zápalník (obr. 13)*) rozněcuje zápalku náboje. Je posuvně uložen v těle závorníku. Proti vypadnutí je zajištěn ozubem vytahovače, který omezuje jeho zpětný pohyb, s tím i vysunutí ze závorníku. Pohyb zápalníku vpřed je omezen kuželovou plochou. Zesílený zadní konec zápalníku vystupuje do dutiny pro úderník a na něj naráží úderník.

Závora (obr. 12) provádí vlastní uzamčení nábojní komory. Obě ramena závory přecházejí na koncích v klouby, kterými je závora výkyvně uložena v ložiskách závorníku. V přední spodní části závory jsou uzamykací ozuby, které při uzamčené poloze závory přenášejí tlak při výstřelu na pouzdro závěru. Na vrchní části závory jsou dvě šikmé příčné plošky, které působením příslušných ploch na nosiči závorníku způsobují odemykací nebo uzamykací pohyb závory.

Úderník (obr. 12) má tvar dutého válce, který je na předním konci uzavřen stěnou. Touto stěnou naráží na zápalník. Zadní konec má hlavu s drážkami, kterými je úderník veden na lištách v pouzdře závěru. Směrem dolů je hlava úderníku protažena a tvoří spoušťový ozub. Válcovitá část úderníku je po obvodě odlehčena dráž-

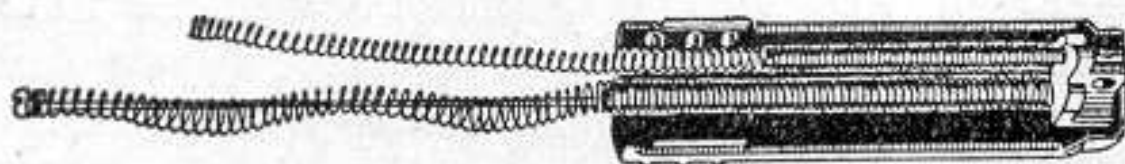
---

*) U novějšího typu samopalů vz. 58 bude zápalník dodáván v jiném provedení.

Obr. 13. Závorník (rozebraný)

1 - zápalník; 2 - vytahovač; 3 - zpruha vytahovače; 4 - opěrka vytahovače;
5 - drážky

Obr. 14. Vratné ústrojí s víkem pouzdra závěru

kami. Drážka na levé straně úderníku je na přední straně uzavřena a směrem dozadu je prodloužena až k hlavě úderníku. V ní je veden výstupek v nosiči závorníku, který zamezuje vypadnutí úderníku z nosiče závorníku. Tato uzavřená drážka je se sousední podélnou drážkou spojena příčnou drážkou, která umožňuje průchod výstupku v nosiči závorníku do uzavřené drážky a opačně. Do válcovité dutiny úderníku je vložena přední část úderné zpruhy.

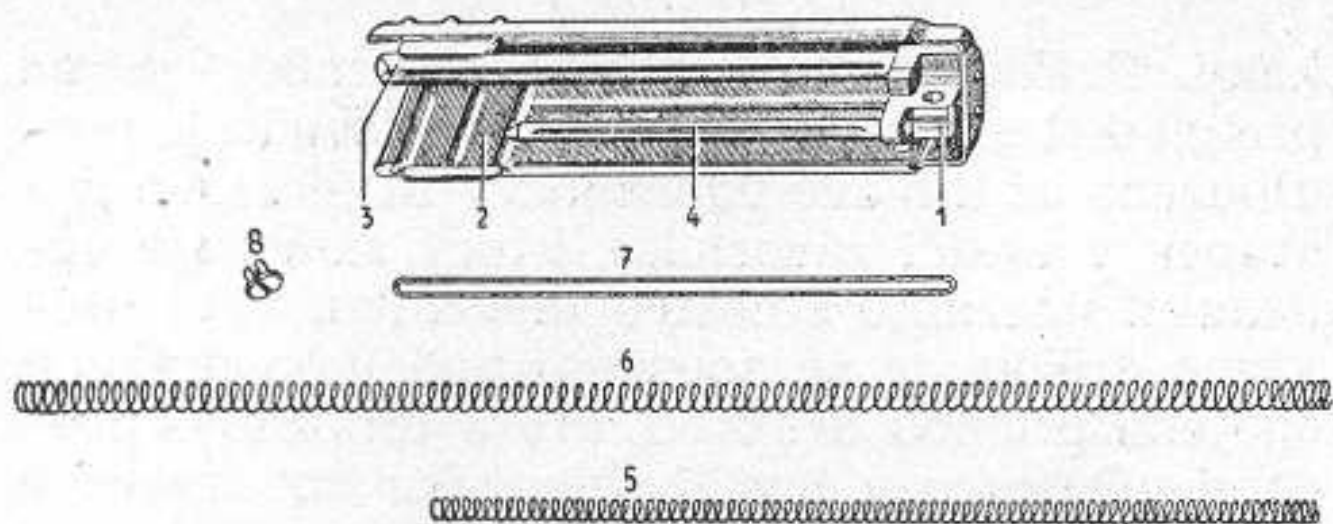
Vratné ústrojí (obr. 14 a 15) vrací závěr do krajní přední polohy. Skládá se ze základny vratného ústrojí s víkem pouzdra závěru, z úderné zpruhy, vratné zpruhy, vodítka a z uzávěry vratné zpruhy.

Základna vratného ústrojí spojuje všechny části vratného ústrojí v jeden celek. Základna je snýtována s víkem pouzdra závěru. Základnu tvoří destička, k níž jsou připevněny: vodící tyčinka vratné zpruhy a vodící tyčinka úderné zpruhy. V zadní stěně základny je výstupek, kterým je základna zasunuta do vybrání v zadní části pouzdra závěru. Proti vypadnutí z pouzdra závěru je zajištěna kolíkem víka pouzdra závěru, který se zasouvá do příčného otvoru výstupku.

Víko pouzdra závěru je plechový výlisek. Na samopalu zakrývá zadní část pouzdra závěru.

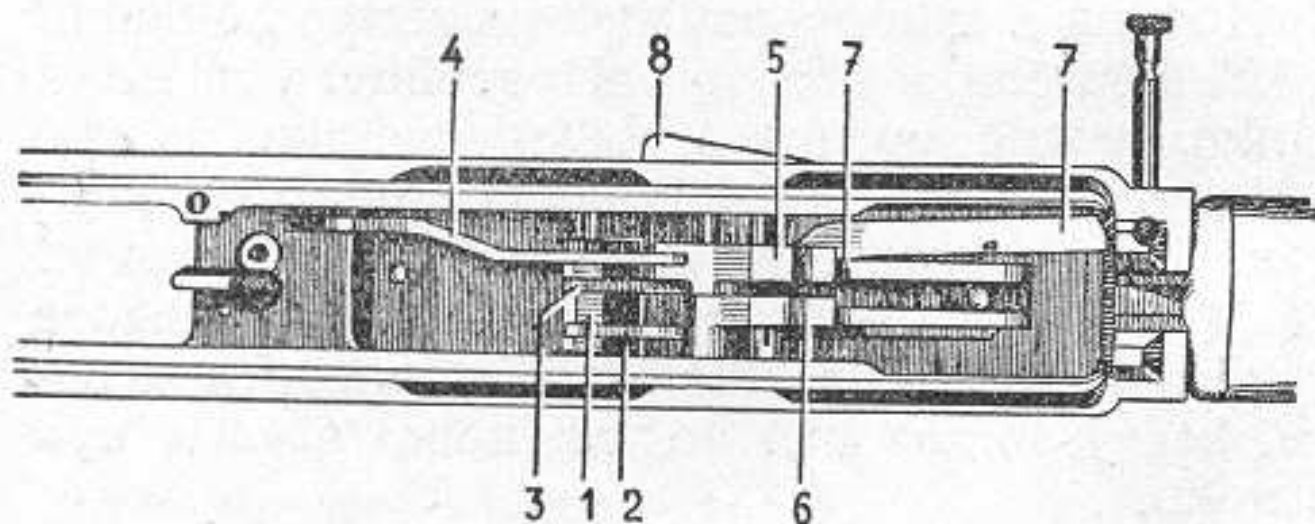
Úderná zpruha vrhá úderník proti zápalníku. Je nasazena na vodící tyčince úderné zpruhy,

Obr. 15. Vratné ústrojí (rozebrané)

1 - základna vratného ústrojí; 2 - víko pouzdra závěru; 3 - vodící tyčinka vratné zpruhy; 4 - vodící tyčinka úderné zpruhy; 5 - úderná zpruha; 6 - vratná zpruha; 7 - vodítko vratné zpruhy; 8 - uzávěra vratné zpruhy

Obr. 16. Spušťadlo (v pouzdře závěru)

1 - spoušť; 2 - přerušovač; 3 - spoušťová páka; 4 - vypouštěcí páka; 5 - záchyt úderníku pravý; 6 - záchyt úderníku levý; 7 - ramena péra spušťadla; 8 - křídélko přepřadovače (pojistky)

která je otočně upevněna v základně vratného ústrojí a dovoluje mírné viklání do stran.

Vratná zpruha vrací závěr do přední polohy. Je nasunuta na vodící tyčince vratné zpruhy, která je prodloužena vodítkem vratné zpruhy opatřené uzávěrou. Vodící tyčinka je upevněna v destičce vratného ústrojí příčným kolíkem, který dovoluje mírné viklání tyčinky do stran.

S p u š ť a d l o

(obr. 16 až 18)

10. Spuštěadlo umožňuje střelbu jednotlivými ranami i dávkami a má zařízení k zajištění samopalů proti samovolnému výstřelu. Je uloženo na dvou čepích.

Spuštěadlo má tyto části:

- spoušť s čepem spouště,
- spoušťovou páku se zpruhou a kolíkem spoušťové páky,
- přerušovač se zpruhou přerušovače,
- vypouštěcí páku s kolíkem vypouštěcí páky,
- pravý a levý záchyť úderníku s čepem záchyty úderníku,
- péro spuštěadla a
- přeřadovač (pojistku).

Spoušť je otočně uložena v pouzdře na čepu spouště a prostřednictvím jazýčku spouště ovládá spuštění úderníku z levého záchyty úderní-

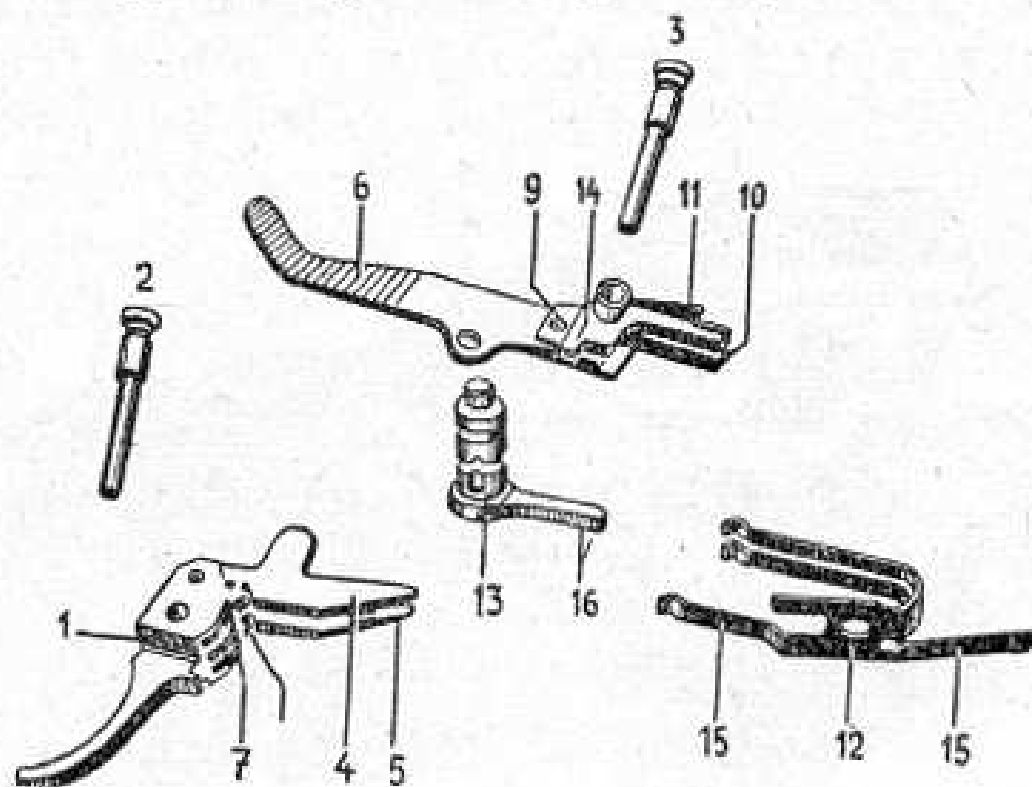
ku. Ve vrchní části spouště jsou dva výřezy, ve kterých je na společném kolíku uložen **přerušovač a spoušťová páka**. V pravé části spouště je výřez, ve kterém je na čepu spouště uložena **vypouštěcí páka**. V zadní části spouště jsou dvě lůžka pro **zpruhu přerušovače** a pro **zpruhu spoušťové páky**. Spoušťová páka, zpruha spoušťové páky, přerušovač a zpruha přerušovače tvoří se spouští jeden celek.

Spoušťová páka snižuje pomocí ozubu levý záchyť úderníku [při stisknutí spoušti, je-li přeřadovač (pojistka) nastaven do polohy pro střelbu dávkami]. Ozub vystupuje na levé straně volného konce spoušťové páky. Páka je otočně uložena na **kolíku** ve výřezu spouště. Ve spodní části má vybrání pro jeden konec **zpruhy spoušťové páky**. Zpruha tlačí spoušťovou páku do styku s přeřadovačem (pojistkou).

Přerušovač pomocí ozubu snižuje levý záchyť úderníku [při stisknutí spoušti, je-li přeřadovač (pojistka) nastaven do polohy pro střelbu jednotlivými ranami]. Ozub vystupuje na pravé straně volného konce přerušovače. Přerušovač je otočně na **kolíku** ve výřezu spouště. Na horní části přerušovače je výstupek, který je ovládán levou stranou můstku nosiče závorníku při jeho pohybu dozadu. Ve spodní části má vybrání, do kterého se jedním koncem opírá **zpruha přerušovače**. Zpruha přerušovače tlačí přerušovač do styku s přeřadovačem (pojistkou).

Vypouštěcí páka snižuje pravý záchyt úderníku, je-li závěr v přední krajní poloze. Ve třetině své délky má otvor, kterým je otočně uložena na čepu. Kratší rameno vypouštěcí páky je kolíkem výkyvně spojeno s pravým záchytem úderníku. Delší zahnuté rameno páky zasahuje do vybrání v pravé části můstku pouzdra závěru a je ovládáno pravou stranou můstku nosiče závorvníku. Vypouštěcí páka spolu s levým a pravým záchytem úderníku tvoří jeden celek.

Pravý záchyt úderníku vypouští úderník, když je závěr v přední poloze a je bezpečně uzamčen.

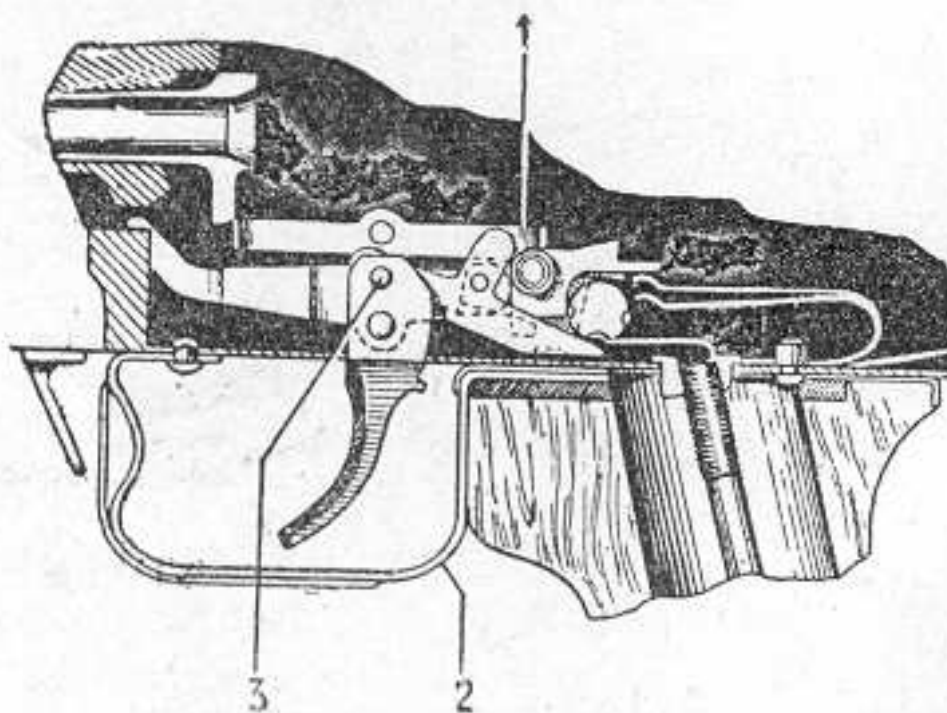

Obr. 17. Spušťadlo (rozebrané)

1 – spoušť; 2 – čep spouště; 3 – čep záchytů úderníku; 4 – přerušovač; 5 – spoušťová páka; 6 – vypouštěcí páka; 7 – zpruha přerušovače; 8 – zpruha spoušťové páky; 9 – kolík vypouštěcí páky; 10 – záchyt úderníku pravý; 11 – záchyt úderníku levý; 12 – péro spušťadla; 13 – přefadovač (pojistka); 14 – výstupek; 15 – ramena péra spušťadla; 16 – křidélko

Přední část záchyty má tvar vidlice, ve které je na kolíku uložena vypouštěcí páka. Z levé strany záchyty vystupuje válcový dutý čep, na kterém je otočně nasazen levý záchyt úderníku. Na spodku pravého záchyty je výstupek, který zapadá do kruhové drážky na přeřadovači (pojistce).

Levý záchyt úderníku vypouští úderník po stlačení spouště, je-li přeřadovač (pojistka) nastaven do polohy buď pro střelbu jednotlivými ranami nebo dávkami. Je otočně uložen na dutém čepu pravého záchyty. Na spodní části levého záchyty je výstupek, za který zabírá buď ozub

Obr. 18. Spuštěadlo (řez)

1 – pojistník kolíku spuštěadla; 2 – lučik s lůžkem pro pažbičku; 3 – kolík spoušťové páky

spoušťové páky, nebo ozub přerušovače. Oba záchyty úderníku jsou společným čepem upevněny v pouzdře závěru.

Do záběru se spoušťovým ozubem úderníku jsou záchyty úderníku tlačeny rameny péra spuštěadla, které je uloženo na dně vybrání pouzdra závěru. Zahnutý konec spodního ramena péra zaskakuje do vybrání v přeřadovači (pojistce), a tím zajišťuje jeho polohu.

Přeřadovač (pojistka) umožňuje střelbu jednotlivými ranami i dávkami, kromě toho v jedné ze svých poloh plní funkci pojistky. Je to válec na jednom konci opatřený křidélkem. Válcová část přeřadovače (pojistky) má dva zářezy rozmístěné po obvodu válce tak, aby při protilehlých polohách křidélka přeřadovače (pojistky) procházela jedním zářezem spoušťová páka nebo druhým přerušovač. Při svislé poloze křidélka — zajištěno — jsou zářezy nastaveny tak, že se přerušovač i spoušťová páka opírají o válcovou část přeřadovače (pojistky). Do kruhové drážky na válcové části zapadá výstupek pravého záchyty úderníku, a tím zajišťuje přeřadovač (pojistku) proti vypadnutí.

Pažba, předpažbí a pažbička

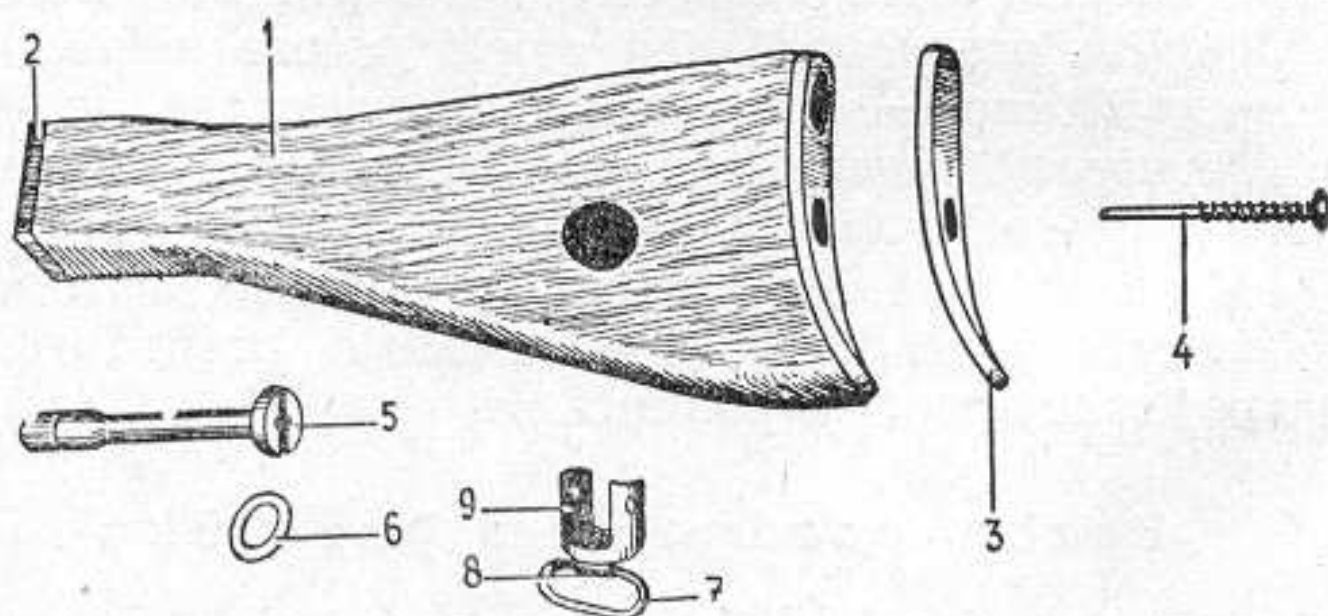
(obr. 19 až 21)

11. Samopal vz. 58 má dřevěnou pažbu (obr. 19), která usnadňuje jeho pohodlné používání.

Pažba má hlaviště a krk. Čelo krku pažby je zasazeno v kovové objímce pažby. Hlaviště pažby je opatřeno kovovou botkou, která je k němu připevněna šroubem. Botka chrání spodní plochu hlaviště a zároveň zakrývá válcový otvor, kterým prochází šroub, pomocí něhož je pažba připevněna k pouzdru závěru. Hlava šroubu dosedá na podložku.

Závit šroubu botky přechází v hladkou část, která prochází otvory v základně zadního poutka. Na levé straně pažby je zadní poutko, které je otáčivě upevněno v držáku zadního poutka.

12. Předpažbí usnadňuje držení samopalu levou rukou, kryje část hlavně a chrání ruku střelce při střelbě před popálením.

Obr. 19. Pažba (rozebraná)

1 - pažba; 2 - objímka pažby; 3 - botka; 4 - šroub botky; 5 - šroub pažby; 6 - podložka šroubu pažby; 7 - zadní poutko; 8 - držák zadního poutka; 9 - základna zadního poutka

Předpažbí se skládá:

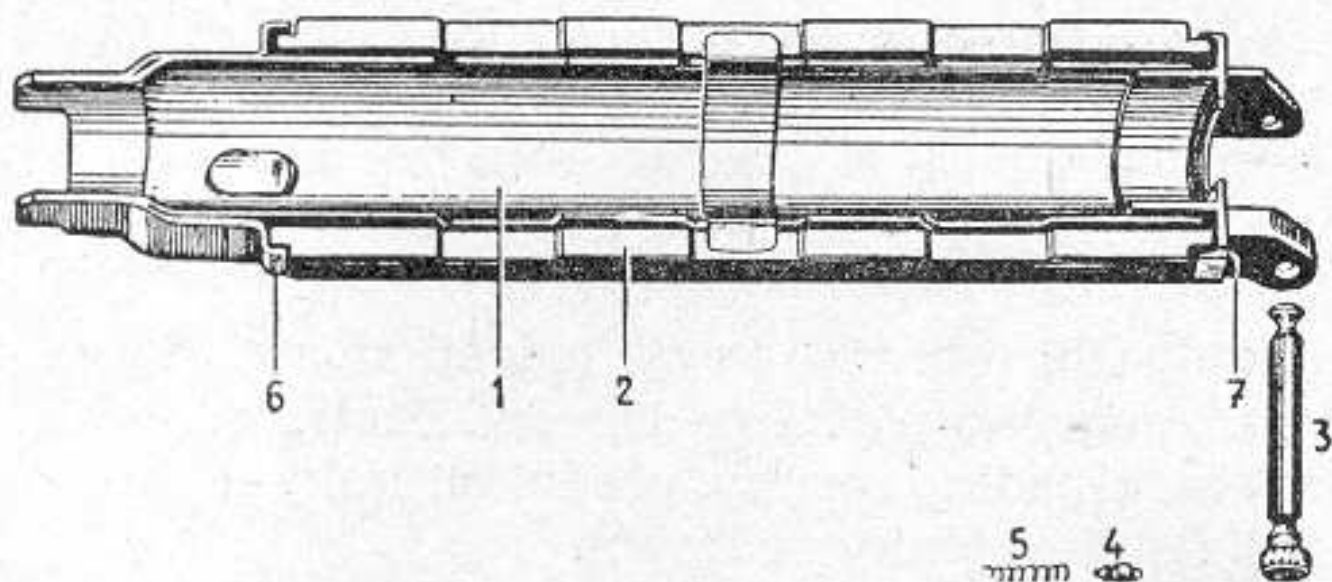
- z nadpažbí a
- podpažbí.

Nadpažbí (obr. 20) kryje hlaveň shora. Skládá se z kovového pláště, z dřevěné části nadpažbí, kolíku, západky, zpruhy, přední objímky nadpažbí a zadní objímky nadpažbí.

Na přední části pláště nadpažbí je objímka nadpažbí, která vystupuje v nosy, jimiž je nadpažbí zaklesnuto v drážkách výstupků plynového násadce. Ve středu pláště je vložka s dvěma přídržkami, kterými je nadpažbí zajištěno proti otočení. Výstupek v přední části pláště nadpažbí tvoří vedení pro píst, místo odříznuté horní části pístové trubice. Na zadní části pláště nadpažbí je zadní objímka, kterou prochází kolík nadpažbí s příslušnou zpruhou a západkou. Dřevěná část nadpažbí je svými konci nasunuta pod přední a zadní objímku nadpažbí.

Podpažbí (obr. 5) je dřevěné a kryje hlaveň zespodu. Přední konec podpažbí je zasunut v přední objímce, která je navlečena na hlavní a zaklesnuta za ozub plynového násadce. Zadní konec podpažbí je přidržován zadní objímkou, která je k pouzdru závěru připevněna kolíkem.

Obr. 20. Nadpažbí (rozebrané)

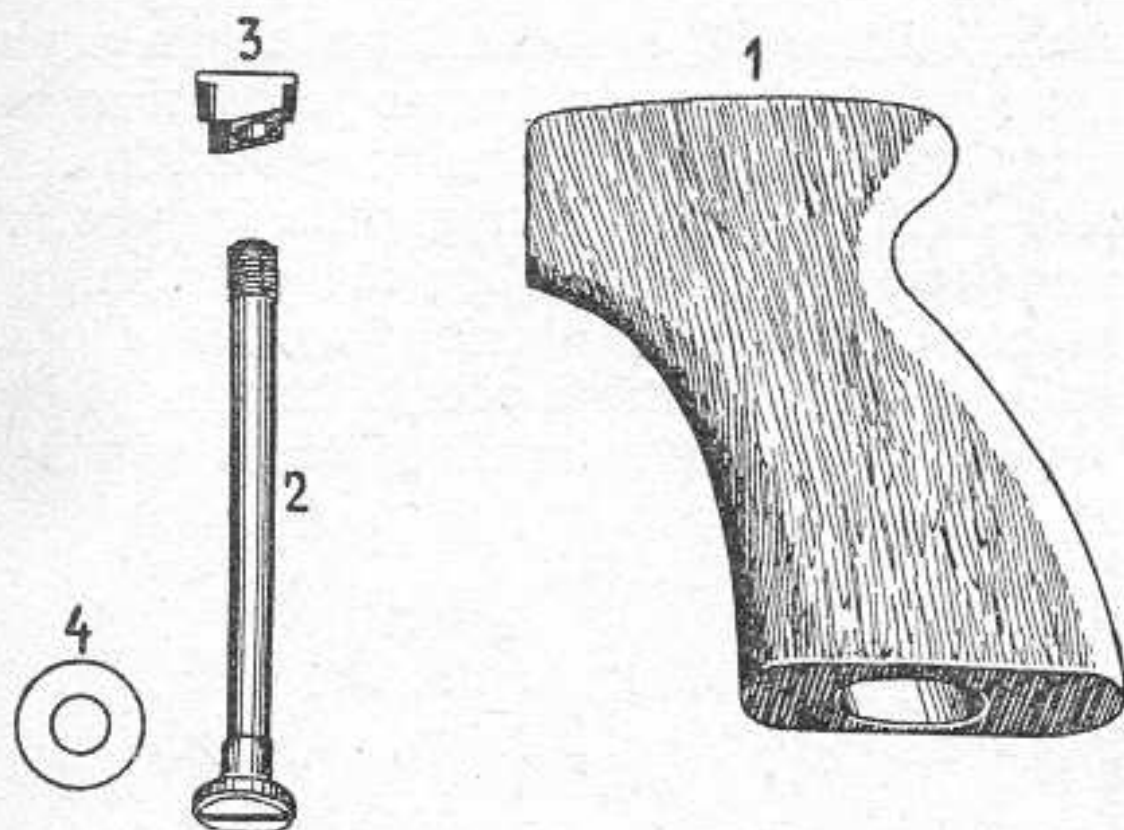
1 - plášť nadpažbí; 2 - dřevěná část nadpažbí; 3 - kolík nadpažbí; 4 - západka kolíku nadpažbí; 5 - zpruha západky; 6 - přední objímka nadpažbí; 7 - zadní objímka nadpažbí

13. Pažbička (obr. 21) je dřevěná a slouží k uchopení samopalů pravou rukou. K pouzdra závěru je připevněna šroubem pažbičky a maticí šroubu pažbičky, která je uložena ve vybrání dna pouzdra závěru. Hlava šroubu pažbičky je v pažbičce zapuštěna a opírá se o podložku.

Ramenní opěra

(obr. 22)

14. Ramenní opěra je u některých samopalů vz. 58 místo dřevěné pažby a je sklopná. V odklopené poloze usnadňuje zacházení se samopalem při střelbě.

Obr. 21. Pažbička (rozebraná)

1 – pažbička; 2 – šroub pažbičky; 3 – matice šroubu pažbičky; 4 – podložka šroubu pažbičky

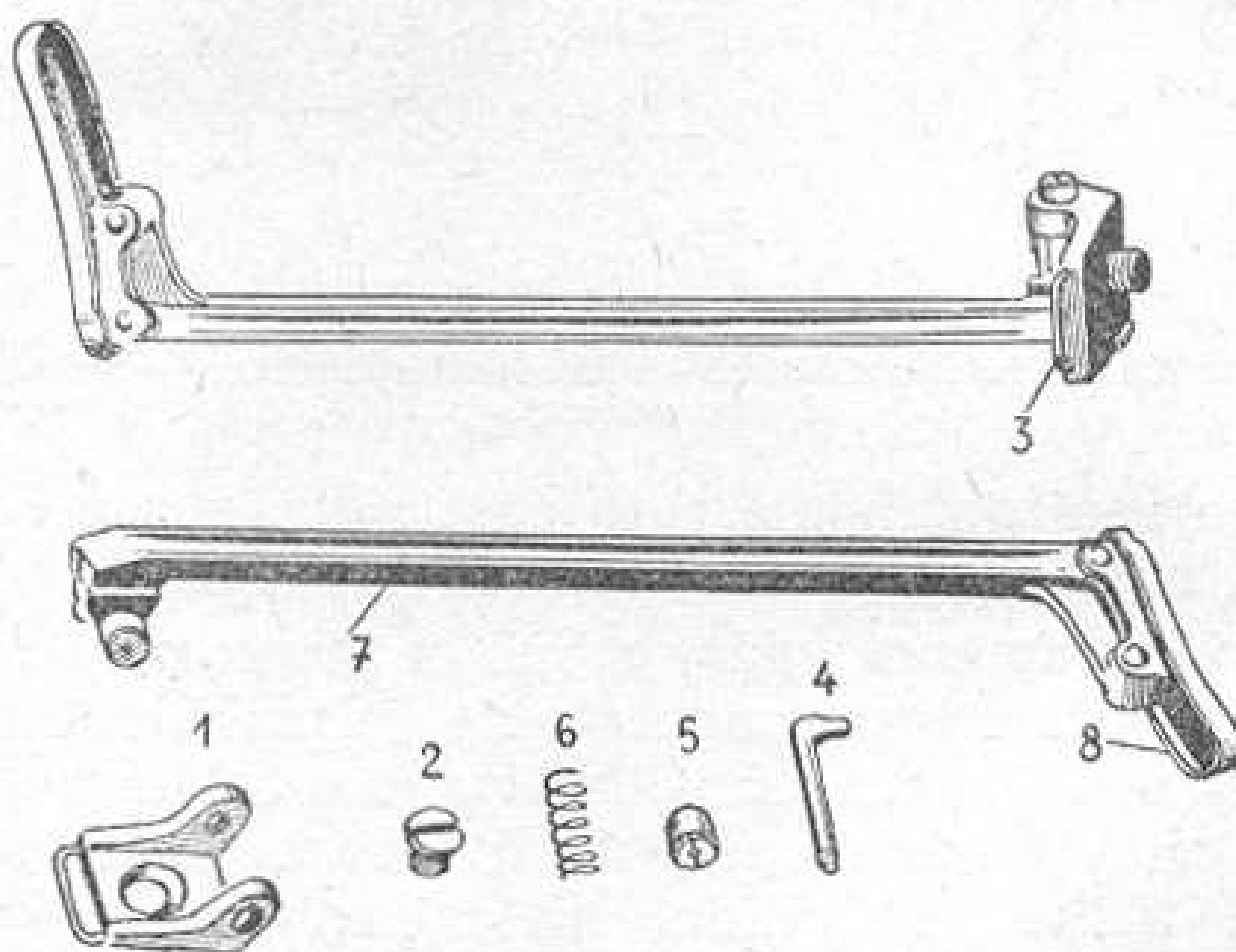
Ramenní opěra má tyto části: držák s poutkem, rameno, západku, stiskátko a opěru.

Držák ramenní opěry slouží k připevnění ramenní opěry; k pouzdru závěru je přišroubován šroubkem. Do levé stěny držáku je vsazeno **poutko**. Držák ramenní opěry má dva výstupky, které tvoří lůžko pro přední hlavici ramena opěry. Horní výstupek má výřez pro **ozub** ramenní opěry; ve spodním výstupku je otvor, do kterého zapadá stiskátko západky ramenní opěry.

Západka ramenní opěry spojuje držák ramenní opěry s ramenem opěry a zajišťuje ji ve sklo-

pené nebo odklopené poloze. Západka na vrchním konci má ozub, spodní konec je opatřen závitem, na který je zašroubováno stiskátko. Na válcovité části západky je nasunuta zpruha.

Rameno opěry je tyč na obou stranách zakončená hlavicemi. K zadní hlavici je nýty připevněna opěra. Na horní stěně přední hlavice je podélný výřez, do kterého zapadá ozub západky ramenní opěry.

Ob. 22. Ramenní opěra

1 - držák ramenní opěry; 2 - šroub držáku; 3 - poutko ramenní opěry; 4 - západka ramenní opěry; 5 - stiskátko západky; 6 - zpruha západky; 7 - rameno opěry; 8 - opěra

3. Příslušenství 7,62mm samopalu vz. 58

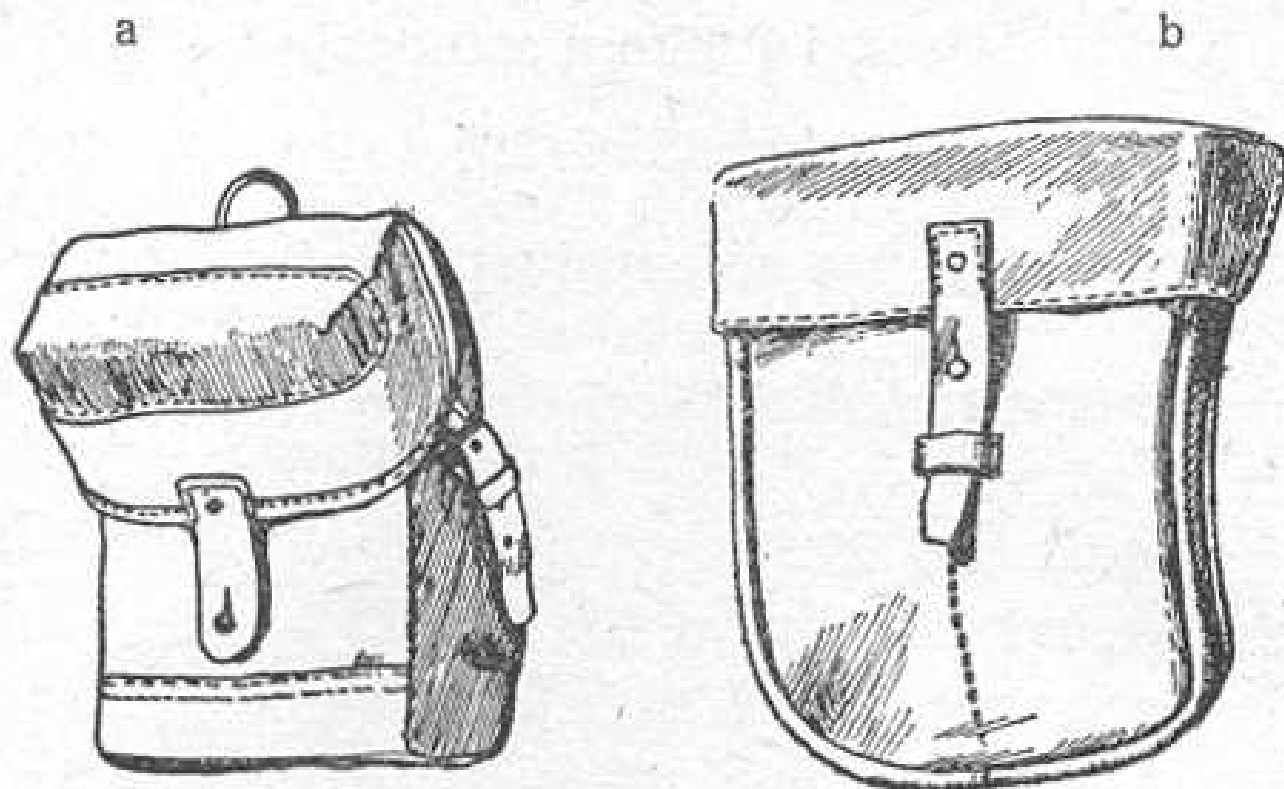
(obr. 23 až 26)

15. Ke každému samopalu patří toto příslušenství:

- brašna na zásobníky,
- 4 zásobníky,
- bodák vz. 58,
- pochva bodáku vz. 58,
- jednotný popruh ručních zbraní,
- vytěrák (dvoudílný),
- koudelníček,
- žíněný kartáček,
- chránítka ústí,
- olejníčka,
- klíč mušky nebo montážní trn,
- plátěný pytlík na příslušenství.

Dále je uložen podle potřeby v brašně na zásobníky cvičný násadec (používá se jenom v míru), který však nepatří do příslušenství.

Brašna na zásobníky (obr. 23) slouží k uložení čtyř zásobníků, vytěráku, koudelníčku, žíněného kartáčku, chránítka ústí, olejníčky a klíče mušky nebo montážního trnu a podle potřeby též pro cvičný násadec. Je zhotovena z impregnované plachtoviny nebo z kůže.

Obr. 23. Brašna na zásobníky

Zásobník (obr. 24) slouží k plynulému podávání nábojů do zbraně během střelby. Je obloukovitého tvaru a pojme 30 nábojů.

Má tyto části:

- pouzdro zásobníku,
- podavač se zpruhou a
- dno zásobníku s pojistkou.

Pouzdro zásobníku je z lehké slitiny a tvoří schránku na náboje a na podavač se zpruhou. Na bočních stěnách jsou prolisy. První pár protilehlých prolisů u přední stěny pouzdra slouží k vedení podavače v pouzdru. Druhý pár prolisů je hlubší a slouží k vedení nábojů v pouzdru; nábo-

je přiléhají k těmto prolisům krčkem. Poslední dvojice prolisů u zadní stěny pouzdra vede jak podavač, tak i zadní část nábojů.

Ústí pouzdra zásobníku má na předním a zadním okraji výstupky pro uchycení zásobníku v pouzdru závěru. Vyztužené ústí má v přední části osazení, které omezuje hloubku zasunutí do pouzdra závěru. Nahoře v zadní polovině má ústí zásobníku na bočních stěnách dovnitř vyhnuté konce, které tvoří přídržky k přidržení a vedení horního náboje.

Dolní okraje bočních stěn pouzdra zásobníku mají výstupky, na které je nasunuto dno zásobníku.

Podavač působením zpruhy podavače tlačí náboje do ústí zásobníku. Vrchní stěna podavače svým tvarem umožňuje šachovité uložení nábojů v pouzdře zásobníku. Na pravé zadní stěně podavače je výstupek k zvednutí záchytky závěru po vystřelení posledního náboje ze samopalů.

Zpruha podavače je jedním koncem zasunuta a opřena o podavač; spojení zpruhy s podavačem zajišťuje jeden jazýček. Druhý konec zpruhy podavače se opírá o pojistku dna zásobníku a je k ní připevněn dvěma jazýčky.

Dno zásobníku uzavírá zásobník zespodu. Uprostřed má otvor pro výstupek pojistky dna zásobníku.

Pojistka zajišťuje dno zásobníku proti samovolnému vysunutí.

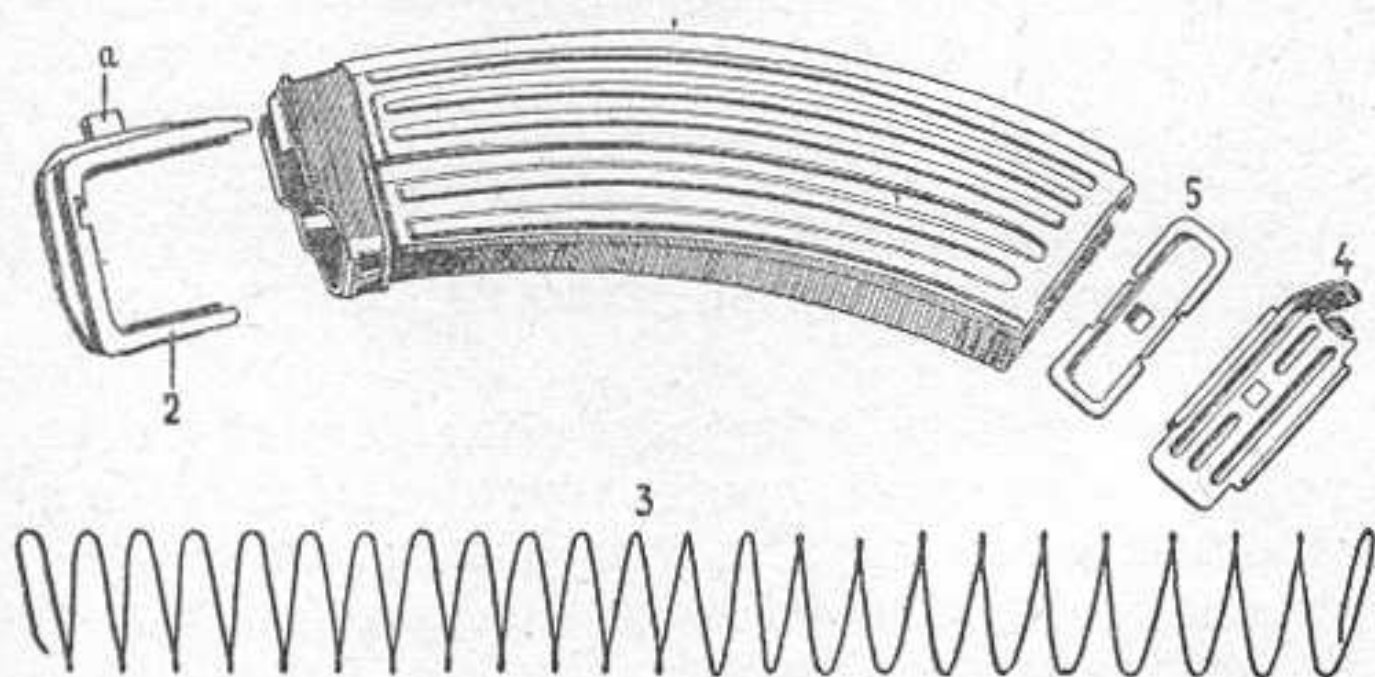
Bodák (obr. 25) je zbraní bodnou i sečnou. Nasazen na samopal je výhradně zbraní bodnou.

Má tyto části:

- čepel a
- jílec.

Čepel je plochá; na jedné straně přechází v ostří, druhá strana je zesílena a tvoří hřbet. Zadní část čepele je rozšířena a přechází v jílec.

Jílec má stiskátko, západku se zpruhou, střenku a nýty s podložkou. Na vrchní straně jílice je vybrání s lištami, kterými se bodák nasunuje

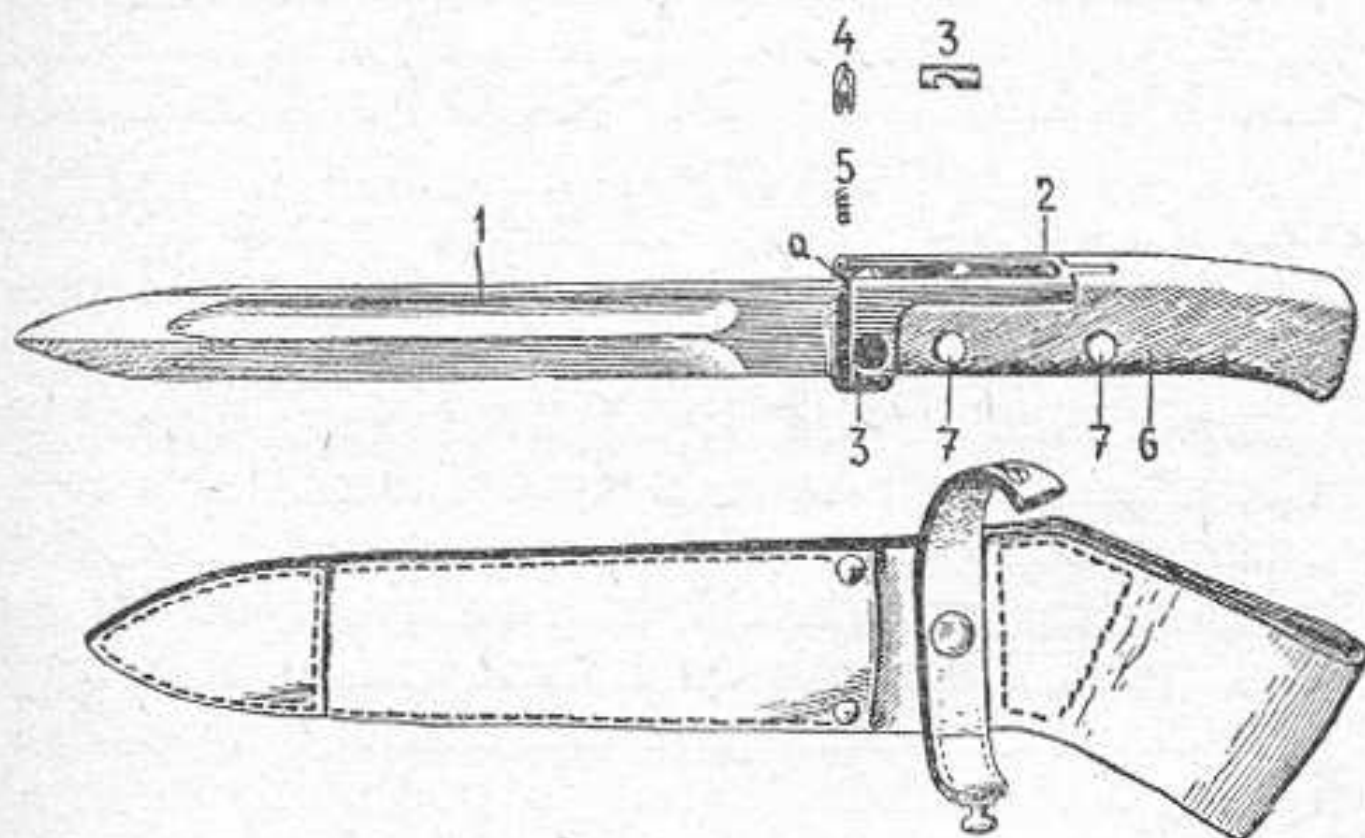
Obr. 24. Zásobník (rozebraný)

1 - pouzdro zásobníku; 2 - podavač; 3 - zpruha podavače; 4 - dno zásobníku; 5 - pojistka dna zásobníku; 6 - výstupek

do drážek nosiče mušky. Do přední části vybrání vyčnívá západka, která zajišťuje bodák vztyčený na samopalu. Západku do vybrání v jílcí vytlačuje zpruha. Ve válcovité části západky je obdélníkový výřez, kterým prochází stiskátko. Stlačením stiskátka se západka sníží a bodák lze sejmut se samopalu. K jílcí je nýty s podložkou připevněna dřevěná střenka.

Pochva (obr. 25) slouží ke skrytí bodáku. Je zhotovena z kůže a svým tvarem odpovídá tvaru čepele.

Jednotný popruh ručních zbraní usnadňuje

Obr. 25. Bodák a pochva

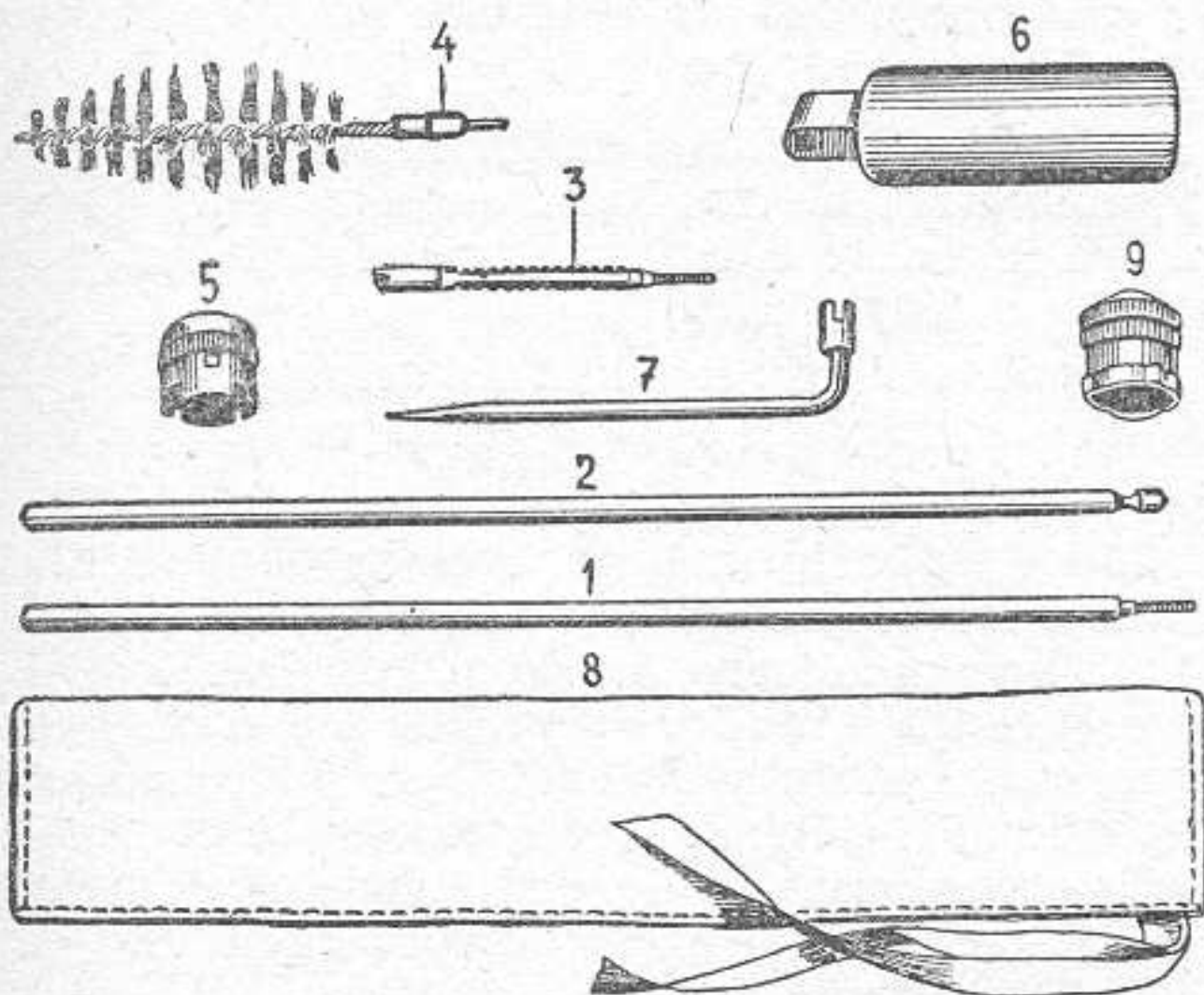
1 - čepel; 2 - jílec; 3 - stiskátko západky; 4 - západka; 5 - zpruha západky;
6 - střenka; 7 - nýty; 8 - vybrání s lištami

nošení samopalu. Na jednom konci popruhu je přišit posuvný rámeček, jímž se dá popruh zkracovat nebo prodlužovat. Popruh se při upevnění na samopal nejprve provlékne koženou zápinkou zadním poutkem, potom posuvným rámečkem a na konec se kožená zápinka provlékne předním poutkem a zapne se spojovací knoflík.

Vytěrák (obr. 26) slouží k čištění a mazání vývrtu hlavně a nábojní komory a spolu s koudelníčkem k nasazení vratné zpruhy na vodící tyčinku. Skládá se ze dvou dílů; ty je nutno před použitím sešroubovat v jeden celek. Horní díl vytěráku má na jednom konci vnitřní závit, do kterého se zašroubuje buď koudelníček nebo žíněný kartáček. Dolní díl vytěráku má na konci kruhovou drážku, kterou se po zasunutí vytěráku do otvoru zátky olejničky prostrčí klíč mušky. Tím je umožněno otáčení vytěráku podle drážek v hlavni.

Koudelníček slouží k čištění vývrtu hlavně a nábojní komory a spolu s vytěrákem k nasazení vratné zpruhy na vodící tyčinku. Jeden konec koudelníčku má závit k zašroubování do vytěráku (při čištění vývrtu hlavně) nebo do zátky olejničky (při čištění nábojní komory a pístové trubice). V druhém konci je podlouhlý výřez, kterým se provlékne hadřík. Na střední části koudelníčku je čtvercový závit. Na tento závit se při čištění vývrtu hlavně a nábojní komory namotává koudel.

Obr. 26. Příslušenství

1 – horní díl vytěráku; 2 – dolní díl vytěráku; 3 – koudelníček; 4 – žiněný kartáček; 5 – chránitko ústi k čištění; 6 – olejníčka; 7 – klíč mušky (nebo montážní trn); 8 – plátěný pytlík na příslušenství; 9 – cvičný násadec

Žíněný kartáček se používá k čištění a mazání vývrtu hlavně, nábojní komory a pístové trubice. Kartáček má krček se závitem, kterým se zašroubuje buď do vytěráku nebo do zátky olejničky.

Chránítka ústí chrání ústí proti opotřebení při čištění vývrtu hlavně. Nasazuje se na ústí hlavně na chránítka závitu pro cvičný násadec pro střelbu cvičnými náboji.

Olejnička slouží k uložení dělového oleje. Hrdlo olejničky má vnitřní závit pro našroubování zátky.

Zátka olejničky má ve svém výstupku tři otvory. Do podélného otvoru se zasouvá konec vytěráku s kruhovou drážkou, který se zajistí vsunutím klíče mušky do příčného otvoru; vyšroubovaná zátka s klíčem slouží jako rukojeť vytěráku. Při čištění nábojní komory se do příčného otvoru zašroubuje buď koudelníček nebo žíněný kartáček (ze strany otvoru bez závitu) a čištění se provádí pomocí olejničky.

Klíč mušky slouží k výškovému nastavení mušky. Špičatého konce klíče se používá při rozebírání samopalu.

Montážní trn slouží k rozebírání samopalu.

Plátěný pytlík slouží k uložení příslušenství.

Cvičný násadec se používá pro střelbu cvičnými náboji a slouží k tomu, aby se při střelbě

těmito náboji dosáhlo zvýšení tlaku plynů v hlavni potřebného k samočinné činnosti zbraně.

4. Střelivo pro 7,62mm samopal vz. 58 (obr. 27 až 31)

16. Ke střelbě ze samopalu vz. 58 a pro výcvik ve střelbě se používá 7,62mm nábojů vz. 43. Náboje jsou podle svého určení různě konstruovány a dělí se na náboje **ostré a výcvikové**.

U ostrých nábojů jsou váhy střel a jejich počáteční rychlosti vyřešeny tak, aby bylo možno střílet náboje s různými druhy střel při stejném nastavení hledí.

Ostré náboje se dělí na

- náboje s normálními střelami a
- náboje se speciálními střelami.

Nábojů s normálními střelami se používá k ničení živé síly nepřítele; je to 7,62mm náboj vz. 43 (7,62—43).

Nábojů se speciálními střelami se používá k označování cílů, k opravě střelby, k zapálení hořlavin a lehkých zápalných předmětů a k ničení slabě pancéřovaných cílů apod.

K těmto nábojům patří

- 7,62mm náboj svítící vz. 43 (7,62-Sv 43),
- 7,62mm náboj průbojný zápalný vz. 43 (7,62-PZ 43),

- 7,62mm náboj zápalný vz. 43 (7,62-Z 43),
- 7,62mm náboj zaměřovací vz. 43 (7,62-Zm 43).

P o p i s o s t r ý c h n á b o j ů a j e j i c h č i n n o s t

17. 7,62mm náboj vz. 43 (obr. 27) se skládá z nábojnice, ze zápalky, z prachové náplně a ze střely.

Váha náboje je 16,5 g. Největší dostřel 2800 m.

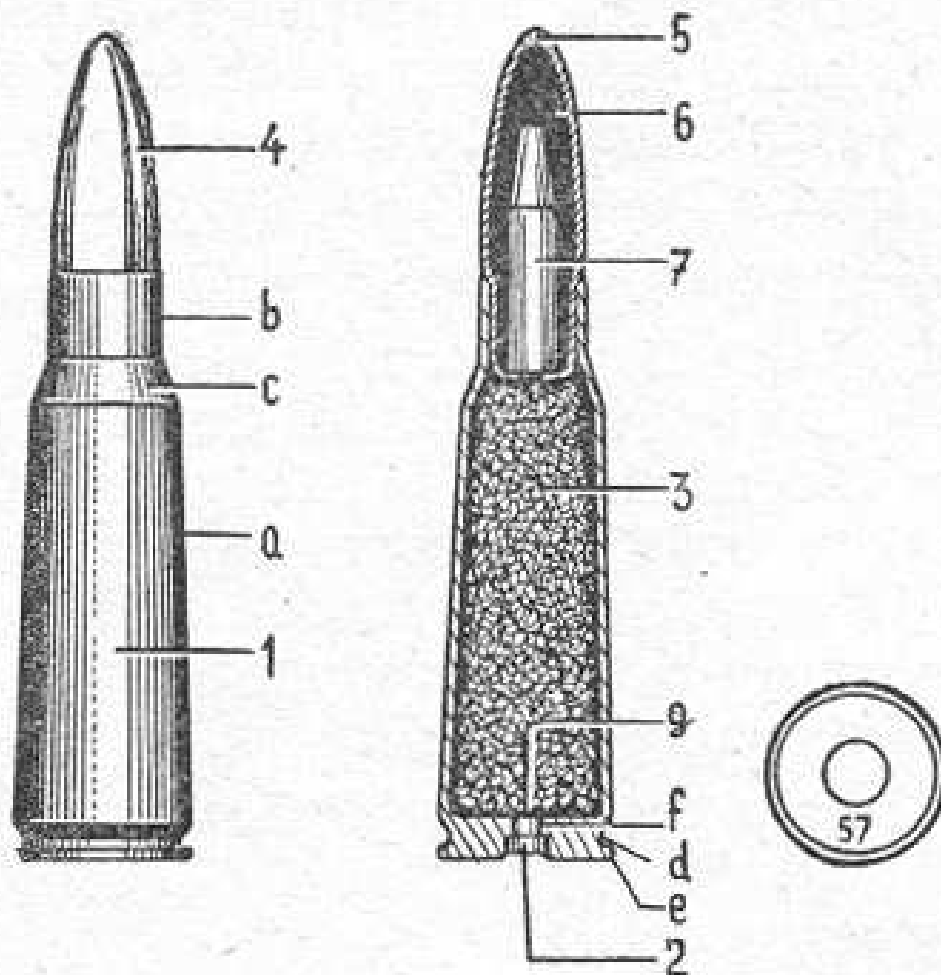
Nábojnice spojuje všechny části náboje v jeden celek.

Na nábojnici rozeznáváme

- dno nábojnice,
- tělo nábojnice,
- krček,
- opěrný kužel a
- obrubu.

V těle nábojnice je uložena prachová náplň; dole je tělo uzavřeno dnem.

Dno nábojnice má lůžko pro zápalku, v němž jsou dva šlehové kanálky — zátravky, které spojují prostor pro zápalku s vnitřkem nábojnice; jimi šlehne plamen ze zápalkové složky k prachové náplni a vznítí ji. Uprostřed lůžka je výstupek zvaný kovadlinka. O kovadlinku se zažehuje složka zápalky při úderu na zápalku. U dna

Obr. 27. 7,62mm náboj vz. 43

1 – nábojnice; 2 – zápalka; 3 – prachová náplň; 4 – střela; 5 – plášť střely; 6 – olověná košilka; 7 – ocelové jádro; a – tělo nábojnice; b – krček; c – opěrný kužel; d – drážka; e – obruba; f – zátravky; g – kovádlínka

nábojnice je obruba a nad ní drážka. Za obrubu zachycuje vytahovač.

Přední část nábojnice přechází v opěrný kužel, kterým se opírá náboj o nábojní komoru. Na konci nábojnice je krček, který slouží k uložení a k upevnění střely.

Zápalka se skládá z mosazného kalíšku, z třaskavé slože a z fólie. Do kalíšku je zalisována

třaskavá slož, která je uzavřena fóliovým kotoučkem, který je z obou stran slož lakován. Zápalka je zalisována do lůžka nábojnice tak, aby třaskavá slož dolehla na kovadlinku.

Prachová náplň je z bezdýmného prachu.

Střela se skládá z ocelového pláště, z olověné košilky a z ocelového jádra. Ocelový plášť je plátován tombakem. Do pláště je vsazena olověná košilka, do níž je zalisováno ocelové jádro. Střední část střely má na obvodě drážku, do které je zalemován okraj krčku nábojnice. Druhý konec střely je kuželovitě zúžen.

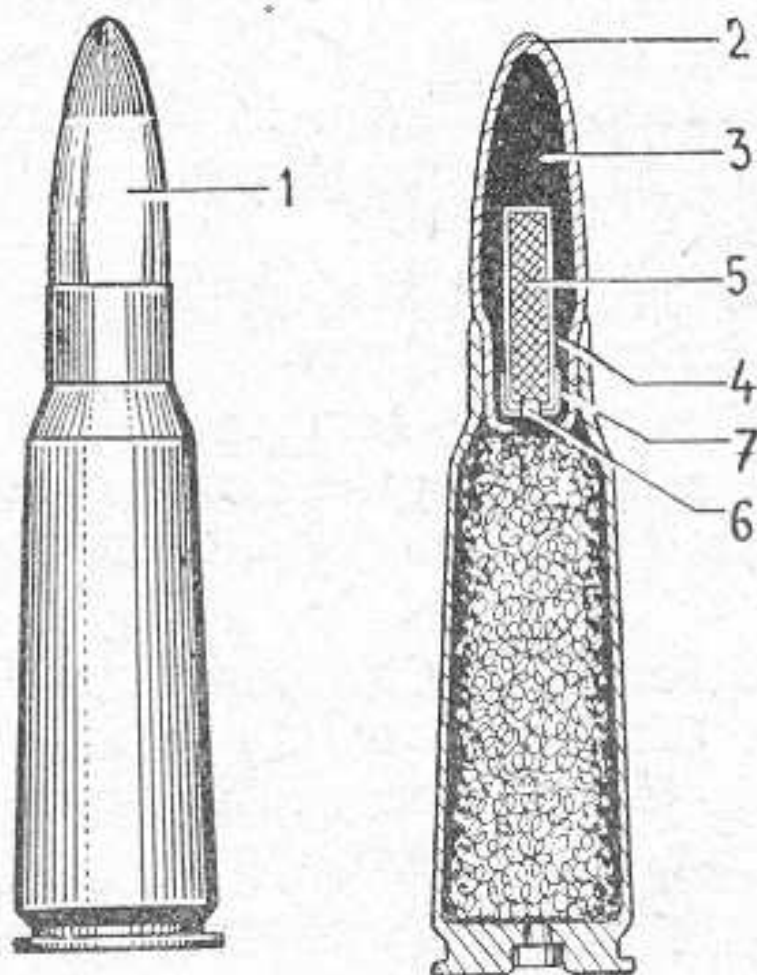
Hrot střely nemá zvláštních rozlišovacích znaků.

Střela váží 8 g.

18. 7,62mm náboj svítící vz. 43 (obr. 28) se používá pro vyhodnocování střelby, k označování cílů, k opravě střelby, k signalizaci a ničení živých cílů.

Nábojnice je stejná jako u náboje se střelou s ocelovým jádrem.

Svítící střela se skládá z ocelového pláště, olověného jádra, zalisovaného do přední části pláště, z ocelového kalíšku, do kterého je zalisována svítící slož, a z krycího kloboučku. Při výstřelu žhavé stlačené prachové plyny ženoucí střelu prorazí fólii krycího kloboučku a zapálí zážehovou slož stopovky ve střele. Jakmile střela opustí

Obr. 28. 7,62mm náboj svítící vz. 43

1 - střela; 2 - plášť střely; 3 - olověné jádro; 4 - ocelový kalíšek; 5 - svítící slož; 6 - zážehová slož; 7 - krycí klobouček

hlaveň, je od vyhořívající zážehové slože zažehnuta svítící slož stopovky. Při hoření svítící slož šlehá plamen ze dna střely a svým červeným světlem značí stopu dráhy letu střely až do dálky 800 m. Stopovka je dobře pozorovatelná ve dne i v noci. Dopadne-li střela před shořením svítící slož na lehce zápalné předměty (suchá sláma, tráva, jehličí apod.), může je zapálit.

Svítící náboj má hrot střely nabarven zeleně. Střela váží 7,5 g.

19. 7,62mm náboj průbojný zápalný vz. 43 se používá k zapalování hořlavin (benzínu apod.) a k ničení cílů za slabými pancéřovými kryty do dálky 300 m.

Nábojnice je úplně stejná jako u náboje se střelou s ocelovým jádrem.

Průbojná zápalná střela se skládá z ocelového pláště, z tombakového hrotu, olověné košilky, ocelového jádra, z olověné ochranné vložky a ze zápalné slož.

Jakmile střela narazí na pancíř, svým jádrem jej probije. Při nárazu střely se zároveň vznítí zápalná slož, její plamen vnikne probitým otvorem dovnitř a zapálí hořlavinu.

Hrot střely je označen černým a červeným proužkem.

Střela váží 7,7 g.

20. 7,62mm náboj zápalný vz. 43 se používá k zapálení hořlavin (petroleje, benzínu) v ocelových nádržích o síle stěny až 3 mm, jakož i k zapálení slaměných střech, stohů sena, slámy apod. do dálky 700 m. Střela tohoto náboje za letu červeně svítí do dálky 700 m a její stopa je viditelná ve dne i v noci.

Zápalná střela se skládá z ocelového pláště, z tombakového hrotu, z olověné košilky, z ocelového jádra a z ocelového kalíšku. Do kalíšku je zalisována svítící a zážehová slož. V hrotu střely je uložena zápalná slož.

V okamžiku výstřelu se od hořících prachových plynů zažehne zážehová slož ve střele. Když střela opustí hlaveň, zažehne zážehová slož svítící slož a ta svým světlem označuje stopu dráhy střely.

Nárazem střely na cíl se zápalná slož vznítí, roztrhne tombakový hrot a plášť střely a plamen zápalné slože zažehne lehce zápalné předměty. Plamen zápalné slože je zesilován plamenem svítící slože, pokud za letu střely úplně nedohořela.

Hrot střely je označen červeně.

Střela váží 6,6 g.

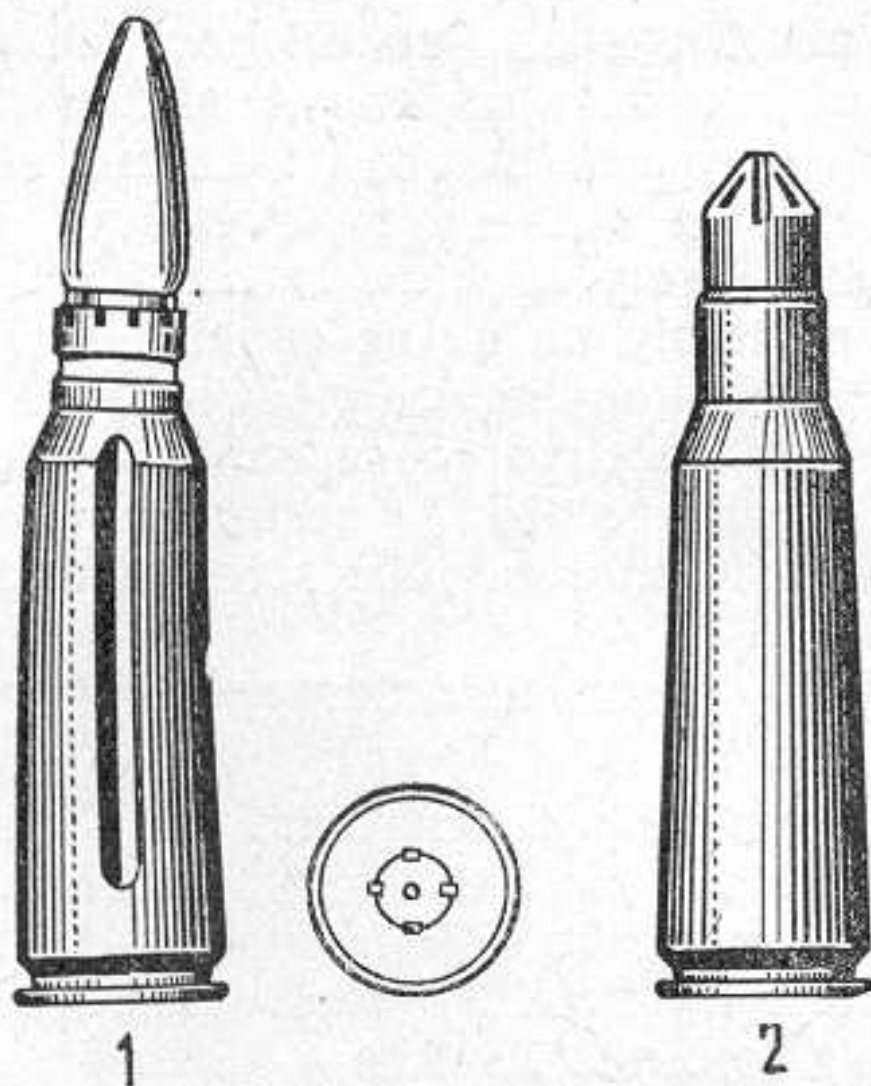
21. 7,62mm náboj zaměřovací vz. 43 je používán dělostřelectvem k měřickým účelům. Střela za letu červeně svítí a její stopa je dobře viditelná ve dne i v noci. Největší dostřel zaměřovací střely je okolo 1500 m s možností smrtelného zranění až na tuto dálku. Váha náboje je 11,4 g.

Střela má tvar pistolové střely. Plášť střely je ocelový; v plášti je zasunut ocelový kalíšek, ve kterém je zalisována zážehová a svítící slož.

Hrot střely má dva barevné pásy, zelený a bílý. Střela váží 3,5 g.

22. K výcvikovým nábojům patří

- 7,62mm náboj školní vz. 43 (7,62-Šk 43);
- 7,62mm náboj cvičný vz. 43 (7,62-Cv 43) a
- 7,62mm náboj redukovaný vz. 43 (7,62-Rd 43).

Obr. 29. 7,62mm náboj vz. 43
1 – školní; 2 – cvičný

23. 7,62mm školní náboj vz. 43 (obr. 29) slouží k výcviku v nabíjení, ve spouštění a pro kontrolu činnosti zásobníku, závěru a spuštědla. Skládá se z nábojnice, zápalky a střely. Hlavní rozměry školního náboje odpovídají ostrému náboji. Na těle nábojnice jsou tři podélné drážky. Nábojnice je prázdná (bez prachové náplně); rovněž zápalka je bez třaskavé složky.

24. 7,62mm cvičný náboj vz. 43 (obr. 29) se používá k výcviku a k značkování palby při cvičeních. Skládá se z nábojnice, ze zápalky a z prachové náplně (nemá střelu). Nábojnice má prodloužený krček, který je na konci hvězdovitě uzavřen.

Při střelbě cvičnými náboji nutno počítat s ohroženým prostorem do 10 m před ústím hlavně.

25. 7,62mm redukovaný náboj vz. 43 se používá ke střelbám na zkrácené dálky. Skládá se z nábojnice, zápalky, prachové náplně jako u ostrého náboje a ze střely. Střela má tvar střely pistolové. Váha náboje je 10,8 g.

Největší dostřel redukované střely je okolo 1100 m s možností smrtelného zranění až na tuto dálku.

Hrot střely je nabarven **bíle**.

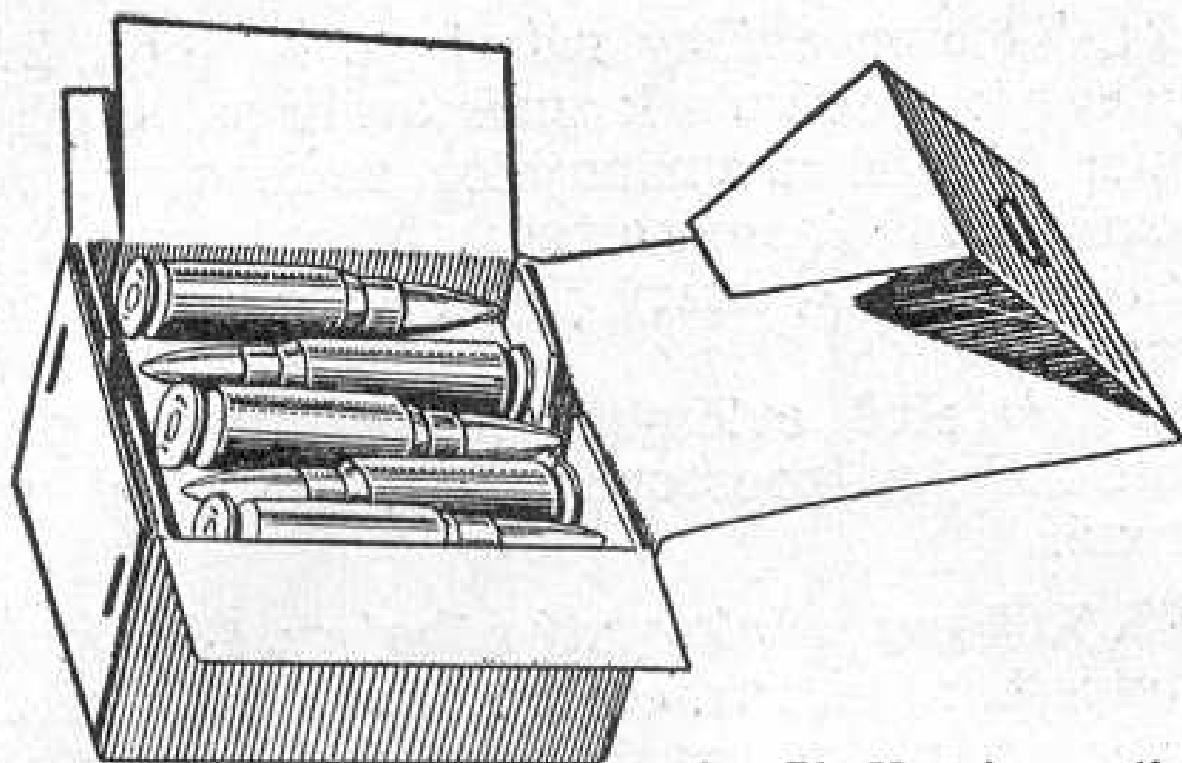
Střela váží 3 g.

Balení nábojů pro 7,62mm samopal vz. 58

26. Náboje pro 7,62mm samopaly vz. 58 jsou baleny po dvaceti kusech v kartónech, a to buď v páskových zásobnících nebo bez nich (obr. 30).

Podle toho se též mění počet nábojů v truhlíku:

— jsou-li náboje v páskových zásobnících, je jich v truhlíku 1200 kusů;

Obr. 30. Kartón s náboji

— jsou-li bez zásobníku, je jich v truhlíku 1520 kusů.

Kartóny s náboji jsou označeny rozlišovacím barevným pruhem ve stejné barvě jako na krabici z pozinkovaného plechu, truhlíku a hrotu střely. Kartóny s náboji jsou uloženy v krabicích z pozinkovaného plechu. Na víku krabic jsou stejné zkratky a značky jako na čelní stěně truhlíku.

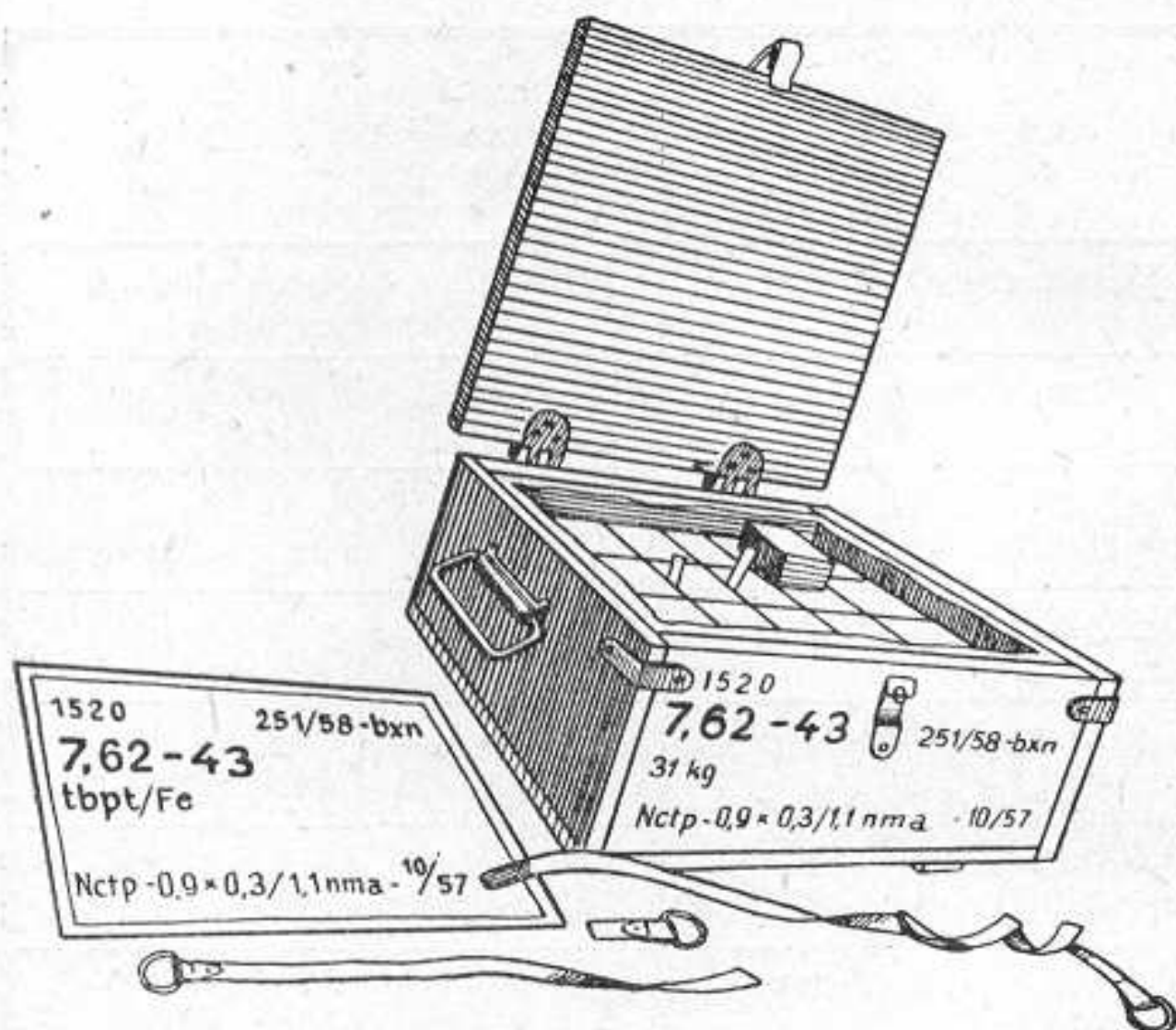
V označení se neuvádí váha; zkratky jsou však doplněny zkratkou označení materiálu pláště střely, např. „tbpl“, což značí, že plášť střely je ocelový, tombakem plátovaný, a zkratkou pro označení materiálu, z něhož je zhotovena nábojnice, např. „Fe“, což značí, že nábojnice je vyrobena z oceli.

Tabulka zkrácených názvů nábojů a rozlišova- cích pruhů vyznačených na truhlících, krabicích a kartónech

Název náboje	Zkratka názvu náboje	Barva rozlišovacího pruhu
7,62mm náboj vz. 43	7,62—43	bez označení proužkem
7,62mm náboj svítící vz. 43	7,62-Sv 43	zelená
7,62mm náboj průbojný zápalný vz. 43	7,62-PZ 43	černá, červená
7,62mm náboj zápalný vz. 43	7,62-Z 43	červená
7,62mm náboj zaměřovací vz. 43	7,62-Zm 43	bílá, zelená
7,62mm náboj školní vz. 43	7,62-Šk 43	—
7,62mm náboj cvičný vz. 43	7,62-Cv 43	—
7,62mm náboj redukova- ný vz. 43	7,62-Rd 43	bílá

Zaletovaná krabice s 1200 náboji páskovanými nebo 1520 náboji nepáskovanými je vložena do dřevěného truhlíku PM-2.

Na čelní stěně truhlíku jsou ve zkratkách černou barvou našablonovány údaje o nábojích (obr. 31).

Obr. 31. Truhlík na náboje PM-2

Význam jednotlivých zkratek a značek na truhlících na náboje:

„7,62-43“ — značí zkrácený název náboje: 7,62mm náboj vz. 43;

„7,62-Sv 43“ — značí zkrácený název náboje: 7,62mm náboj svítící vz. 43;

„tbl/Ms“ nebo „tbl/Fe“ — značí povrchovou úpravu střely tombak plátováním (materiál nábojnice);

„1200 ks-pásk“ — značí počet nábojů v truhlíku v páskových zásobnících;

„1520 ks“ — značí počet nábojů v truhlíku nepáskovaných;

„31 kg“ — značí váhu plného truhlíku;

„251/58-bxn“ — značí číslo výrobní série nábojů, rok výroby a značku výrobního závodu;

„Nctp 0,9×0,3/1,1-F“ — značí druh prachu;

„nma-3/58“ — značí značku výrobce prachu, číslo výrobní série, prachu, rok výroby;

„barevný pruh nebo barevné pruhy“ — jen na truhlíku na náboje se speciálními střelami, udává barevné označení druhů nábojů.

Celková váha plného truhlíku je

— 31 kg s nepáskovanými náboji a

— 28 kg s páskovanými náboji.

Pravidla pro ukládání a zacházení s náboji

27. V prostoru vojenských objektů je dovoleno ukládat náboje přímo v obytných nebo správních budovách, v místnostech zabezpečených

proti ohni a vloupání. V jedné místnosti je dovoleno uložit nejvýše 300 000 nábojů podle únosnosti podlahy (viz předpis „Ukládání a ošetřování materiálu dělostřeleckého vyzbrojování a munice u vojsk, evid. zn. Dě1-22-1, čl. 553).

Náboje první pohotovosti a strážní náboje u jednotek a na strážnicích musí být uloženy v zapečetěných truhlících. Tyto truhlíky se ukládají v uzamčených a zapečetěných bednách nebo skříních, zajištěných proti zcizení.

Náboje jak v továrním balení, tak i rozbalené nutno ukládat v krytých skladech (místnostech) a na suchých místech. Je-li nutno náboje uložit na volném prostranství, musí být chráněny před deštěm, sněhem, přímým sluncem i prachem. V blízkosti míst, kde jsou uloženy náboje, nesmějí se rozdělávat ohně.

Vlhké náboje mohou v několika dnech zrezivět a stát se nepoužitelnými ke střelbě. Náboje nejsou vodotěsné ani olejotěsné, není proto dovoleno namáčet náboje do jakékoli tekutiny (vody, oleje, vazelíny, petroleje apod.), protože tekutina vniknuvší do nábojnic sníží schopnost zážehu a hoření prachové náplně natolik, že vznikají opožděné výstřely, selhané, uváznutí střely v hlavni a při vystřelení dalšího náboje vydutí hlavně.

Ukládat náboje v otevřených prostorech je dovoleno jen v těchto případech:

a) při vyložení poblíž železniční trati, před odsunem;

b) při jejich soustředění poblíž železniční trati k naložení na železniční vozy;

c) při rozmístění jednotek v boji.

Truhlíky s náboji se nesmějí stavět přímo na zem, nýbrž na podložky ze dřeva nebo z jiného materiálu, a to vždy víkem nahoru.

Ukládat v truhlicích se zbytkem nábojů konzervační nebo čisticí prostředky, popř. jiné prostředky je zakázáno.

Vzduchotěsné balení nábojů se otvírá podle nutnosti. Po otevření krabice z pozinkovaného plechu je nutno se přesvědčit, zda barevné označení na kartónech odpovídá barevnému označení na víku plechové krabice a na truhlíku. Otevřené krabice z pozinkovaného plechu se nesmějí přendávat do jiného truhlíku.

Náboje, na kterých se objevila rez, je nutno otřít suchým hadrem. Náboje, které byly delší dobu v používání (vybalené), je třeba před plněním do zásobníku utřít suchým hadrem a přezkoušet na délku a na točení střel. Náboje se zatlačenými nebo točícími se střelami nutno vytržít a předat pyrotechnikovi k zničení. **Používat vadných nábojů** (značně zrezivělých, s deformovanými nábojnicemi nebo střelami, se zvlhlým nebo zaolejovaným prachem nebo se střelami

zatlačenými do nábojnic apod.) ke střelbě je zakázáno.

Dále je zakázáno

— shazovat truhlíky s náboji z aut, povozů, železničních vozů nebo z jiných dopravních prostředků;

— tlouci kladivem nebo jinými tvrdými předměty na nábojnici, zápalku nebo střelu;

— při přemísťování truhlíků s náboji nosit je víkem obráceným k zemi, vláčet je, pouštět na zem a házet s nimi.

Je přísně zakázáno ukládat školní a cvičné náboje společně s ostrými a redukovanými náboji.

Podrobný návod pro ukládání nábojů viz v předpise evid. zn. Dě1-22-1.

HLAVA 2

ČINNOST ČÁSTÍ A ÚSTROJÍ PŘI STŘELBĚ

1. Poloha částí a ústrojí samopalu před nabitím

28. Před nabitím jsou části a ústrojí samopalu v této poloze:

a) **Nosič závorníku** je v přední krajní poloze a svým čelem se tlakem vratné zpruhy opírá o pouzdro závěru. V této poloze je vratná zpruha nejméně stlačena.

Závorník je v přední krajní poloze a opírá se o čelo hlavně. Drápek vytahovače působením zpruhy vytahovače zasahuje do lůžka pro dno nábojnice v závorníku.

Závora je v uzamčené poloze. Uzamykací ozuby jsou zasunuty ve vybrání v lištách pouzdra závěru. Shora je závora přidržována příčkou nosiče závorníku.

Úderník je údernou zpruhou přitlačován na zápalník, který vystupuje z lůžka pro dno nábojnice.

b) **Píst** je zpruhou pístu držen v přední poloze

a opírá se svým nákrůžkem o narážku v přední části vybrání základny hledí.

c) **Křidélko přeřadovače** (pojistky) je ve svislé poloze. Tím jsou spoušťová páka a přerušovač vysunuty ze záběru s levým záchytem úderníku. Levý záchyt úderníku je tlakem ramene péra spuštědla v horní poloze, pravý záchyt úderníku je snížen, neboť pravá strana můstku nosiče závorníku, který je v krajní přední poloze, stlačuje vypouštěcí páku.

d) **Zásobník** je zasunut do okénka pouzdra závěru.

e) **Výstupek záchytky zásobníku** zachytává za ozub zásobníku.

f) **Záchytka závěru** je působením své zpruhy stlačena do spodní polohy.

2. Poloha částí a ústrojí samopalů při nabíjení

(obr. 32)

29. K nabití samopalů je třeba stáhnout závěr do zadní polohy pomocí napínací páky nosiče závorníku.

Závěr se působením vratné zpruhy vrátí do přední polohy. Při pohybu závěru vpřed pravý záchyt úderníku zadrží úderník. Nosič závorníku, závorník a závora pokračují dále ve svém pohybu vpřed. Jeden ze zasouvacích ozubů závorníku (podle polohy náboje v ústí zásobníku)

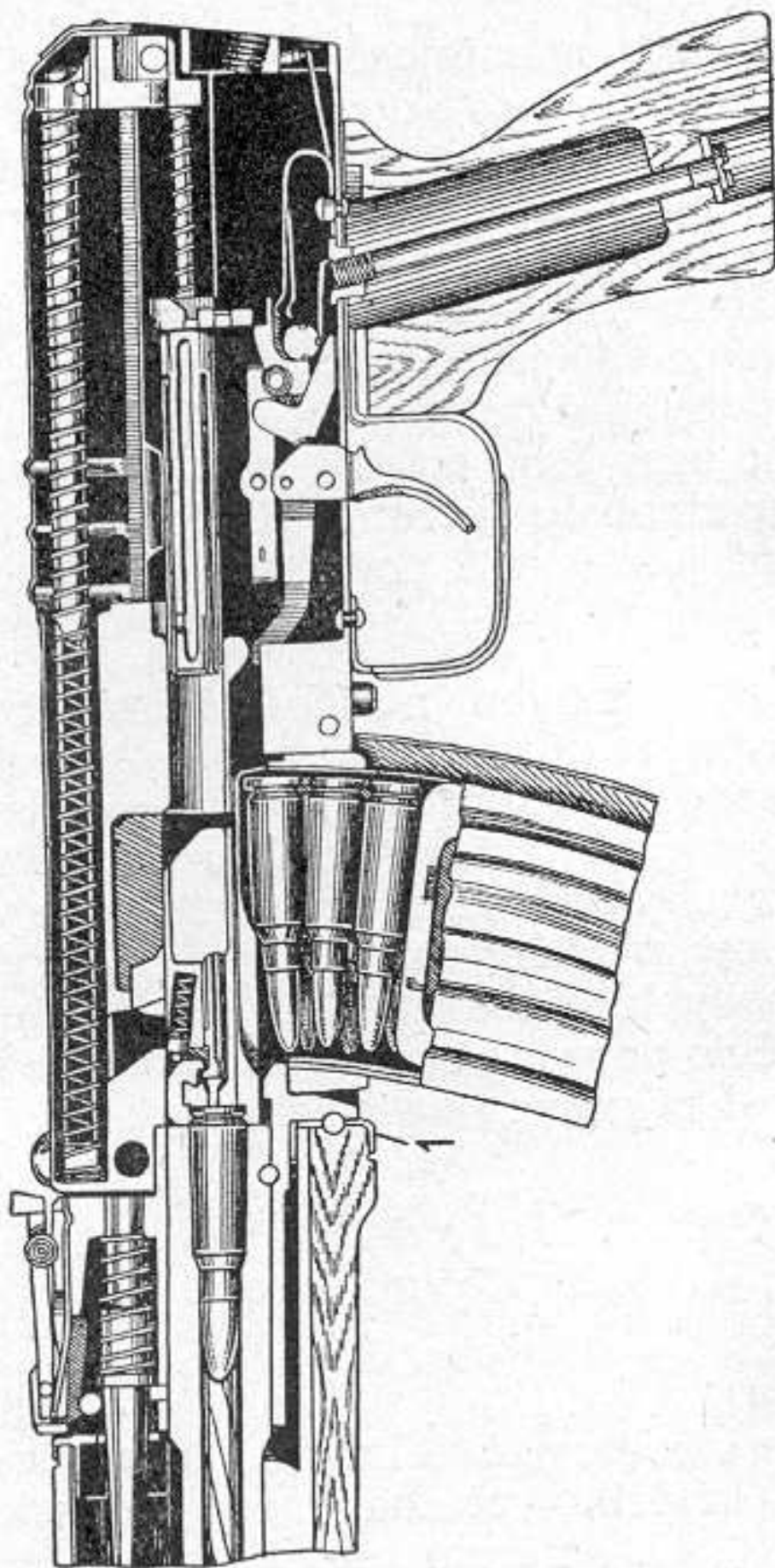
narazí na dno nábojnice, vysune náboj z ústí zásobníku a zasune ho do nábojní komory. Jakmile je náboj zasunut v nábojní komoře, dno nábojnice dosedne do lůžka závorníku, přičemž drápek vytahovače zaskočí do drážky dna nábojnice. Závorník se současně zastaví dosednutím na čelo hlavně. Nosič závorníku však pokračuje ještě v pohybu. Příčka nosiče závorníku sklopí závoru do uzamčené polohy, kdy její uzamykací ozuby zapadnou do vybrání v lištách pouzdra závěru, čímž je závorník pevně spojen s pouzdrém závěru.

Při dalším pohybu nosiče závorníku pravá strana můstku nosiče závorníku stlačí rameno vypouštěcí páky, které sníží pravý záchyť úderníku a ten vypustí úderník. Úderník se tlakem úderné zpruhy posune dopředu, avšak je vzápětí zadržen levým záchytem úderníku. Po vykonání celého pohybu vpřed zůstane nosič závorníku opřen o čelo pouzdra závěru. V tomto okamžiku je samopal připraven ke střelbě.

3. Činnost částí a ústrojí při střelbě jednotlivými ranami

(obr. 33)

30. Pro střelbu jednotlivými ranami je nutno přestavit křídélko přeřadovače (pojistky) do polohy „1“, tj. směrem dozadu.

Obr. 32. Poloha součástek samopalu při nabití
1 - zadní objímka podpažbí

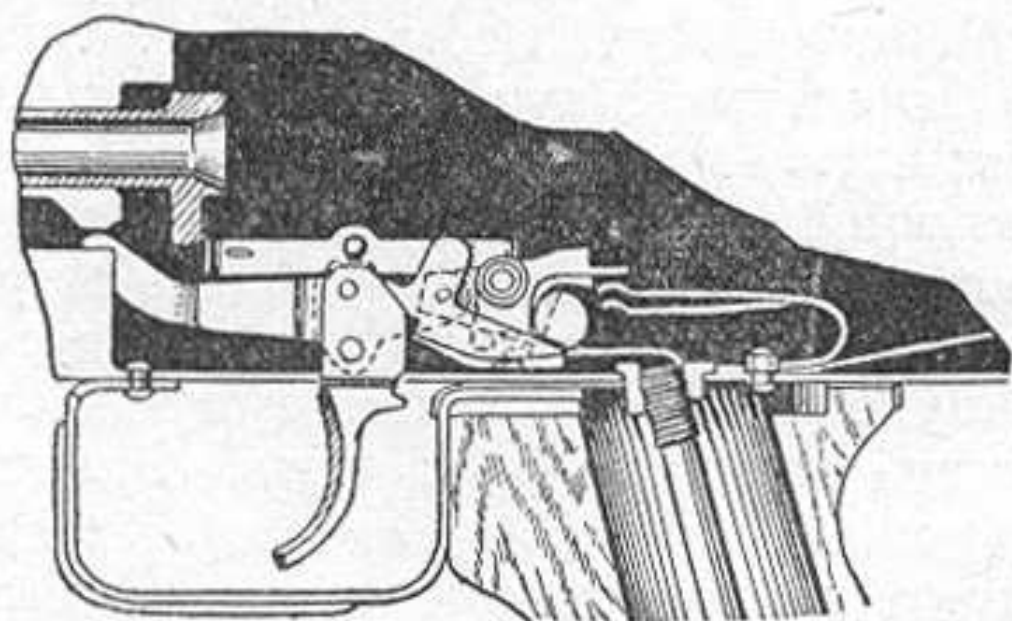
Přestavením křídélka do polohy pro střelbu jednotlivými ranami přeřadovač (pojistka) vysune spoušťovou páku ze záběru s levým záchytem úderníku a příslušný zářez na přeřadovači se nastaví proti přerušovači. Tím se přerušovač může působením vlastní zpruhy zvednout a přijde do záběru s levým záchytem úderníku.

Stisknutím spouště se spoušť ve svém čepu pootočí tak, že se pomocí přerušovače sníží levý záchyt úderníku a tím uvolní cestu úderníku vpřed. Úderník je údernou zpruhou vržen proti zápalníku, ten udeří na zápalku náboje v nábojní komoře a dojde k výstřelu. Jakmile střela při výstřelu mine plynový kanálek hlavně, pronikne část prachových plynů tlačícími střelu vpřed do pístové trubice nad hlavu pístu a udělí pístu pohyb. Píst narazí na čelo nosiče závorníku a ten se začne pohybovat dozadu; píst je však zadržen dosednutím své kuželové plochy na čelo vybrání a vrácen zpruhou pístu do původní polohy. Nosič závorníku se pohybuje dozadu nejprve sám, přičemž pravá strana můstku nosiče závorníku uvolní vypouštěcí páku. Tím se zvedne pravý záchyt úderníku tlakem ramena péra spuštědla a je připraven zachytit úderník. V té době již střela opustila hlavěň a tlak v hlavní poklesl. Nosič závorníku potom svým odemykacím nosem zvedne závoru z uzamčené polohy. Závoru se sklopí do vybrání v nosiči závorníku nad odemykacím nosem. Od tohoto okamžiku se všechny

součástky závěru pohybují společně dozadu. Začátek pohybu závorníku je současně začátkem vytahování prázdné nábojnice z nábojní komory. Nábojnice je tažena za okraj dna drápkem vytahovače až do okamžiku, kdy spodní okraj dna nábojnice narazí na vyhazovač a nábojnice je vyhozena ze samopalu směrem doprava nahoru.

Mezitím levá strana můstku nosiče závorníku najede na výstupek přerušovače, čímž stlačí přerušovač, ten se vysune ze záběru s levým záchytem úderníku, takže i tento záchyt se působením ramena péra spuštěadla zvedne a to i tehdy, je-li spoušť stisknuta.

Obr. 33. Poloha součástek spuštěadla při střelbě jednotlivými ranami

Jakmile závěr při svém pohybu vzad dojde do zadní krajní polohy, nosič závorníku narazí na

základnu vratného ústrojí, zastaví se ve svém pohybu a celý závěr se potom působením vratné zpruhy vrací do přední polohy. Úderník tlačенý údernou zpruhou se zachytí svým spoušťovým ozubem za pravý záchyt úderníku. Zasouvací ozub závorníku vysune náboj z ústí zásobníku a zasune jej do nábojní komory. Dno nábojnice dosedne do lůžka závorníku, přičemž drápek vytažovače zaskočí do drážky dna nábojnice. Nosič závorníku se pohybuje dopředu, přitom sklopí závoru do uzamčené polohy a vzápětí poté pravá strana můstku nosiče závorníku stlačí vypouštěcí páku a ta sníží pravý záchyt úderníku. Úderník uvolněný z pravého záchyty úderníku je po vykonání krátkého pohybu zachycen levým záchytem úderníku.

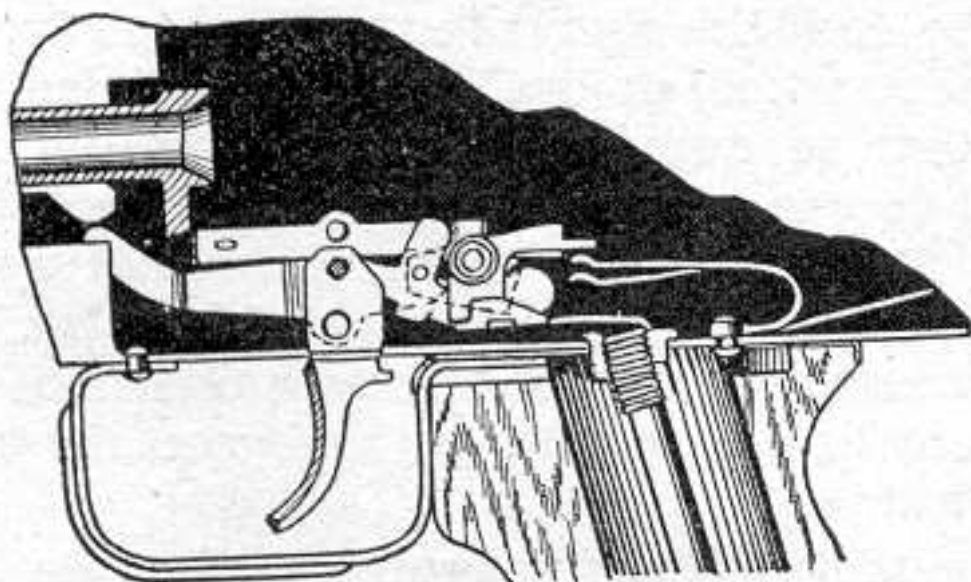
K vystřelení další jednotlivé rány je třeba uvolnit spoušť a znovu ji stisknout.

4. Činnost částí a ústrojí při střelbě dávkami (obr. 34)

31. Pro střelbu dávkami je třeba přestavit křídélko přeřadovače (pojistky) do polohy označené „30“, tj. otočit křídélko přeřadovače dopředu.

Přestavením křídélka do polohy pro střelbu dávkami natočí se přeřadovač tak, že se sníží přerušovač a tím ho vysune ze záběru s levým záchytem. Přitom se příslušný zářez na přeřa-

dřovači (pojistce) nastaví proti spoušťové páce, ta se tlakem své zpruhy zvedne a vejde do záběru s levým záchytem úderníku. Levý záchyt úderníku je nyní ovládán pouze spouští a spoušťovou pákou; pokud je spoušť stisknuta, je levý záchyt vyřazen z činnosti.

Obr. 34. Poloha součástek spušťadla při střelbě dávkami

Po vystřelení prvního náboje vykoná závěr stejný pohyb jako při střelbě jednotlivými ranami s tím rozdílem, že úderník po vypuštění z pravého záchytu úderníku vypouštěcí pákou není zadržen levým záchytem úderníku. Levý záchyt úderníku je stále stlačen a úderník se tlakem úderné zpruhy pohybuje vpřed, až naráží na zápalník. Střelba pokračuje (pohyb závěru se opakuje) tak dlouho, dokud je spoušť stisknuta a dokud jsou v zásobníku náboje.

Při uvolnění spouště se levý záchyť úderníku zvedne působením ramena pera spuštědla a zachytí úderník po vypuštění z pravého záchyťu úderníku — střelba se zastaví (přeruší).

Po vystřelení posledního náboje ze zásobníku výstupek podavače působením zpruhy podavače zvedne záchyťku závěru a vysune ji nad vodící lištu v pouzdře závěru. Závěr zůstane otevřen a úderník se v tomto okamžiku opírá ještě o nosič.

5. Zajištění samopalu

(obr. 18)

32. Samopal se zajišťuje proti nežádoucímu výstřelu nastavením křídélka přeřadovače (pojistky) do svislé polohy směrem dolů. Přeřadovač (pojistka) v této poloze vysune jak přerušovač, tak i spoušťovou páku ze záběru s levým záchyťem úderníku. Spoušť při stisknutí zvedne přerušovač i spoušťovou páku. Protože jsou mimo záběr s levým záchyťem úderníku, nenastane uvolnění úderníku. Tím je znemožněno vystřelení náboje při zajištěné zbraní.

Tento způsob zajištění však neomezuje normální činnost ostatních částí závěru kromě úderníku, takže je možno při zajištění zbraně nabít i vybít náboj z nábojní komory; rovněž případné samovznícení náboje v silně zahřáté

nábojní komoře nemůže zbraň poškodit, poně-
vadž se závěr může normálně pohybovat.

Činnost pravého záchyty úderníku není zajiš-
těním zbraně nijak ovlivněna.

HLAVA 3

PORUCHY ČINNOSTI ÚSTROJÍ 7,62mm SAMOPALU

1. Všeobecná pravidla o předcházení a odstraňování poruch při střelbě

33. Dobře připravený samopal je zbraň spolehlivá a bez poruch, jestliže se s ním správně zachází a jestliže je pečlivě obsluhován a udržován.

Přesto však v boji při dlouhotrvající činnosti samopalu mohou vzniknout při střelbě ze samopalu závady zaviněné opotřebením nebo zlomením některých součástí, nečistotou ústrojí samopalu a při nesprávném ošetřování samopalu mohou vzniknout závady v činnosti ústrojí, které způsobují poruchy při střelbě.

Aby se zabránilo poruchám při střelbě, je nutno

— přesně dodržovat ustanovení o ošetřování, rozbírání, skládání, čištění, prohlídkách a přípravě samopalu a nábojů ke střelbě,

— chránit součástky a ústrojí samopalu před znečištěním,

— nepoužívat při odstraňování poruch násilí, které by mohlo způsobit poškození součástí,

— před plněním zásobníků pečlivě prohlédnout náboje a zásobníky. Vadnými a rezavými náboji zásobníky neplnit, náboje před plněním do zásobníku otřít od případných nečistot suchým hadříkem,

— před střelbou naolejovat součástky, které se při činnosti vzájemně třou, vyčistit do sucha vývrt hlavně a nábojovou komoru,

— při přestávkách ve střelbě čas od času zkontrolovat stav součástí a ústrojí samopalu, odstranit zhoustlé mazadlo a nečistoty z třecích ploch, třecí plochy po očištění znovu naolejovat,

— při pochodu, přípravě ke střelbě a při střelbě pečlivě chránit samopal před vniknutím nečistot (prachu, písku, hlíny) zejména do ústí hlavně; chránit samopal před údery o zem a jiné tvrdé předměty.

Většina poruch, které se vyskytnou při střelbě ze samopalu, se snadno odstraní prostým opakováním — stažením závěru za napínací páku nosiče závorníku do zadní polohy; jestliže se opakováním porucha neodstraní nebo se po odstranění vyskytne znovu, je třeba samopal vybit, zjistit příčinu poruchy a odstranit ji.

2. Charakteristické závady způsobující poruchy při střelbě

Poruchy	Příčiny poruch	Způsob odstranění poruch
<p>1. Selhaná Po stisknutí spouště nena- stane výstřel</p>	<p>1. Poškozený nebo krátký zápalník (není-li na zápalce náboje důlek po úderu zápalníku nebo je-li důlek mělký)</p> <p>2. Unavená nebo zlomená úderná zpruha (slabý otisk zápalníku na zápalce náboje)</p> <p>3. Vadný náboj</p>	<p>1. Vyměnit zápalník</p> <p>2. Vyměnit údernou zpruhu</p> <p>3. Po uplynutí asi 10 vteřin ručním opakováním vyhodit náboj z nábojní komory. Má-li zápalka přiměřený důlek po úderu zápalníku, náboj vyměnit</p>
<p>2. Píst není vra- cen do přední polohy</p>	<p>Unavená nebo prasklá zpruha pístu</p>	<p>Zpruhu pístu vyměnit</p>

Poruchy	Příčiny poruch	Způsob odstranění poruch
<p>3. Nedovření závěru Nosič závorníku nedosedá na čelo pouzdra závěru</p>	<p>1. Znečištěný závěr</p> <p>2. Vadný (deformovaný) náboj</p> <p>3. Nábojní komora znečištěna</p>	<p>1. Závěr rozebrat, vyčistit a naolejovat</p> <p>2. Ručním opakováním vyhodit náboj z nábojní komory</p> <p>3. Vyčistit nábojní komoru</p>
<p>4. Nepodaný náboj</p>	<p>1. Znečištěný vnitřek zásobníku</p> <p>2. Deformované stěny pouzdra zásobníku nebo pokrivené přídržky ústí zásobníku</p> <p>3. Unavená nebo zlomená zpruha podavače</p> <p>4. Krátký zpětný pohyb závěru – znečištěný samopal</p>	<p>1. Zásobník rozebrat a vyčistit</p> <p>2. Zásobník vyměnit a vadný odevzdat k opravě</p> <p>3. Vyměnit zpruhu podavače</p> <p>4. Samopal rozebrat a vyčistit</p>
<p>5. Nevytažená nábojnice</p>	<p>1. Zlomená zpruha vytahovače</p> <p>2. Ulomený drápek vytahovače</p>	<p>1. Vyměnit zpruhu vytahovače</p> <p>2. Vyměnit vytahovač</p>

Poruchy	Příčiny poruch	Způsob odstranění poruch
<p>6. Nevyhozená nábojnice</p>	<p>1. Krátký pohyb závěru dozadu – samopal znečištěn 2. Zlomený píst</p>	<p>1. Samopal rozebrat a vyčistit 2. Píst vyměnit</p>
<p>7. Vyskakování náboje ze zásobníku</p>	<p>Zpruha podavače je příliš silná, rozvřená přídržky ústí zásobníku</p>	<p>Vyměnit zásobník; vadný odevzdat k opravě</p>
<p>8. Závěr není zadržen záchytkou závěru Po vystřelení posledního náboje není závěr zadržen v otevřené poloze</p>	<p>1. Vadný zásobník 2. Poškození nebo opotřebování (napěchovaný konec) záchytky závěru</p>	<p>1. Vyměnit zásobník; vadný odevzdat k opravě 2. Záchytku závěru opravit začištěním nebo vyměnit</p>

HLAVA 4

ROZBÍRÁNÍ A SKLÁDÁNÍ SAMOPALU

1. Všeobecná ustanovení

34. Samopal se rozbírá k čištění, konzervování, k prohlídce a při výměně a opravách součástí.

Příliš časté rozbírání a skládání samopalu je škodlivé, protože urychluje opotřebení součástí.

Proto k výcviku v rozbírání a skládání samopalu je dovoleno používat jen školních samopalů a školních nábojů. Nejsou-li u útvaru školní samopaly, je třeba k tomuto účelu vyčlenit nutný počet samopalů podle předpisu Dě1-22-1, čl. 3. Samopaly vyčleněné pro výcvikové účely se vyhláší v rozkaze velitele útvaru s uvedením jejich čísel.

Při rozbírání a skládání samopalu je třeba zachovávat tato pravidla:

1. Rozbírání a skládání samopalu provádět na stole nebo lavici ve vyhrazené místnosti, v poli na vhodné, čisté a suché podložce.

2. Vždy před rozbíráním samopalu nejprve vyjmout zásobník a přesvědčit se, zda není v nábojní komoře zasunut náboj.

3. Při hromadném čištění ukládat součástky každého samopalu zvlášť, aby nedošlo k záměně jednotlivých součástí.

4. Při oddělování a skládání součástí zacházet s nimi opatrně, nepoužívat prudkých úderů, aby se součástky nepoškodily.

Samopal je konstruován tak, že všechny součástky a ústrojí se dají snadno vyjmout a vkládat do samopalu. Proto je zakázáno používat při vyjímání a vkládání součástí a ústrojí do samopalu jakýchkoli předmětů kromě klíče mušky nebo montážního trnu z příslušenství samopalu, neboť by mohlo dojít k deformaci součástí, a tím k jejich znehodnocení pro další používání.

Pro běžné ošetřování samopalu stačí sejmout nadpažbí, vyjmout píst se zpruhou, sejmout vratné ústrojí a vyjmout závěr, čímž je umožněn přístup ke spuštědlu. Rozbírání samopalu nutno provádět při spuštěném úderníku.

2. Postup při částečném rozbírání samopalu

35. Při částečném rozbírání samopalu je třeba postupovat takto:

1. **Vyjmout zásobník** (obr. 35). Samopal držet pravou rukou za pažbičku a levou rukou uchopit

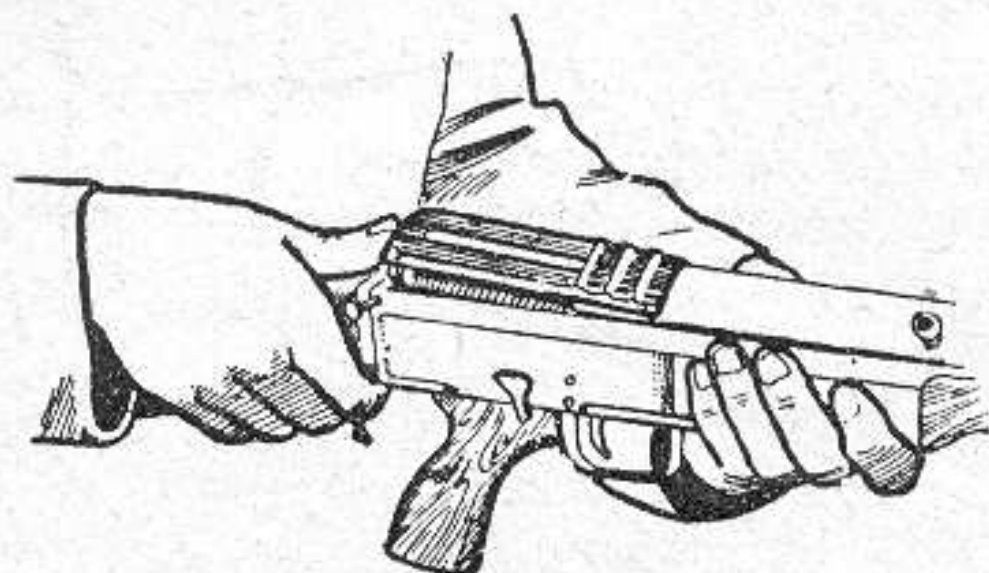
za přední stěnu zásobníku. Přitom palec levé ruky opřít o záchytku zásobníku a stlačit ji dopředu. Zároveň vyklonit zásobník dopředu směrem k hlavni a vytáhnout ho z okénka pouzdra závěru.

Obr. 35. Vyjmutí zásobníku

2. **Sejmout vratné ústrojí (obr. 36).** Levou rukou uchopit samopal za pouzdro závěru zespodu a palcem pravé ruky, která se dlaní opírá o krk pažby zprava zatlačit na vystupující konec kolíku víka pouzdra závěru. Palcem a ukazováčkem pravé ruky uchopit potom vroubkovanou hlavu kolíku a kolík vytáhnout doprava, až se ozve slyšitelné cvaknutí.

Potom uchopit krk pažby pravou rukou a palec pravé ruky opřít o zadní stěnu víka pouzdra závěru tak, že se břicho palce dotýká krku paž-

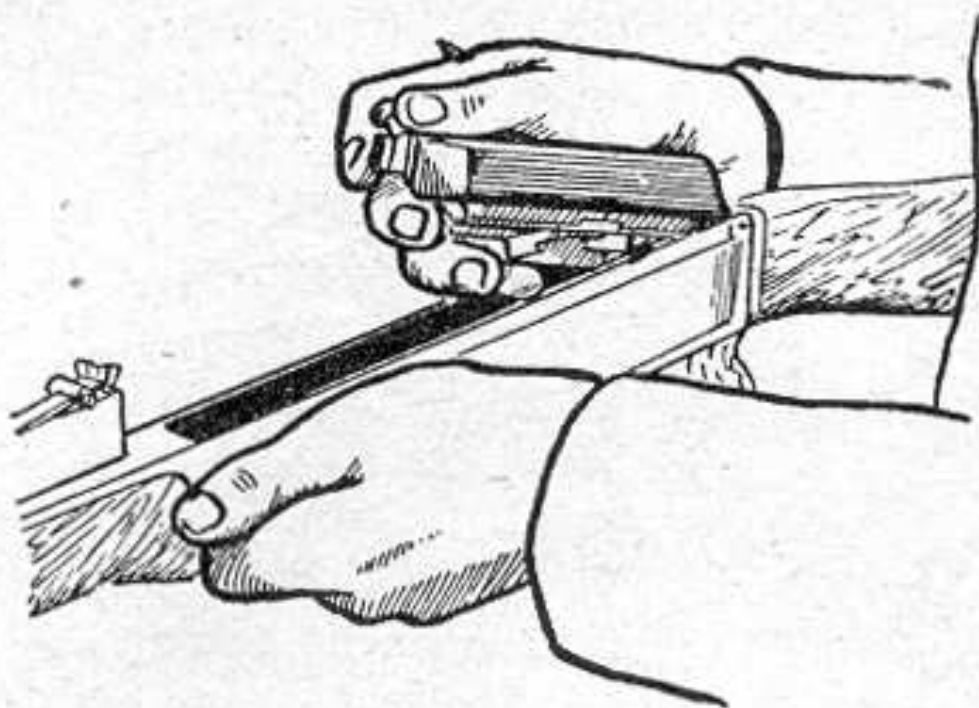

Obr. 36. Sejmутí vratného ústrojí

by. Tlakem palce dopředu a nahoru vysunout výstupek spojovací destičky vratného ústrojí z vybrání pouzdra závěru. Pravou rukou uchopit víko pouzdra závěru a táhnutím dozadu vysunout celé vratné ústrojí ze samopalů.

3. Vyjmout závěr (obr. 37). Samopal uchopit podhmatem levou rukou za pouzdro závěru. Pravou rukou za napínací páku stáhnout závěr dozadu na doraz. Závěr za napínací páku vyzvednout z pouzdra závěru. Jakmile je přední část závěru dostatečně nadzvednuta nad pouzdro závěru, podsunout pod závěr prsty pravé ruky; celý závěr sevřít do dlaně a vyjmout z pouzdra závěru.

Potom vzít závěr do levé ruky a pravou rukou uchopit úderník za hlavu a vytáhnout ho z nosiče závorníku. Přitom natáčet úderník doleva, až

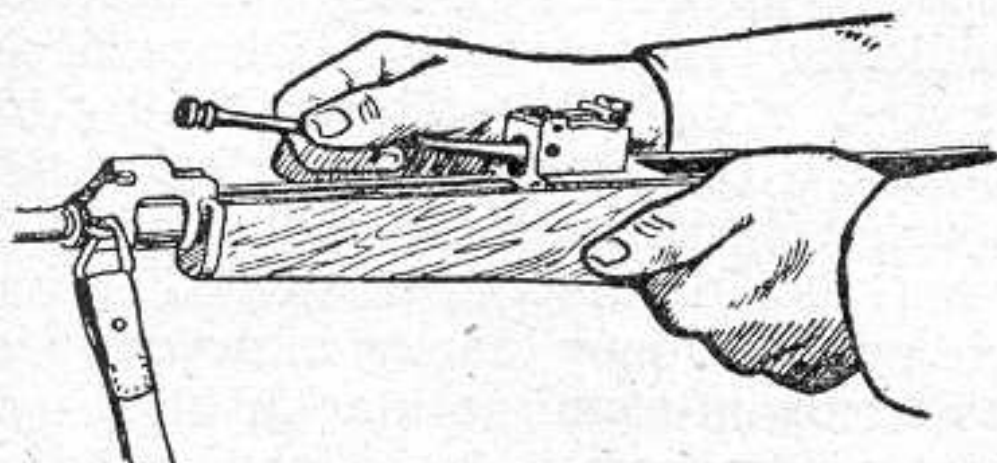
Obr. 37. Vyjmutí závěru

výstupek nosiče závorníku projde příčnou drážkou do sousední průběžné drážky. Dalším tahem vysunout úplně úderník z nosiče závorníku. Tím je uvolněn závorník; závorník stáhnout dozadu a vyjmout z nosiče směrem dolů. Závoru sejmout se závorníku vykloněním nahoru.

4. **Sejmout nadpažbí.** Palcem a ukazováčkem pravé ruky uchopit za vroubkovanou hlavu kolíku nadpažbí a vytáhnout ho úplně doprava. Potom pravou rukou nadzdvihnout zadní část nadpažbí a vyklonit ho nahoru směrem k ústí hlavně a tahem dozadu sejmout nadpažbí se zbraně.

5. **Vyjmout píst (obr. 38).** Samopal přidržet levou rukou podhmatem za podpažbí. Pravou rukou uchopit píst a stlačit ho dozadu na doraz.

Potom vyklonit píst nahoru z pístové trubice a tahem za píst šikmo dopředu vyjmout píst z vybrání v základně hledí. Jestliže se zpruha pístu nevysunula spolu s pístem, vysunout ji zadním koncem pístu.

Obr. 38. Vyjmutí pístu

6. Sejmout chránítka závitu. Při sešroubování chránítka závitu z ústí hlavně nutno nejprve stlačit pojistku. Pojistku stlačit ukazováčkem levé ruky a pravou sešroubovat chránítka závitu směrem doleva.

3. Postup při úplném rozbírání samopalu

36. Při úplném rozbírání samopalu nutno provést nejprve částečné rozebrání samopalu podle čl. 35.

Úplné rozbírání samopalu provádí technik pro ruční zbraně. Voják ho provádí jen na zvláštní rozkaz velitele, který stanoví stupeň rozbírání.

Při úplném rozbírání se rozbírá: hledí, spuštěadlo, záchytka zásobníku, záchytka závěru, vratná zpruha, úderná zpruha, vytahovač, zápalník a zásobník.

1. Rozbírání hledí. K vyjmutí klapky hledí je třeba použít klíče mušky. Samopal opřít o pevnou podložku (nejlépe o stůl). Ukazováček levé ruky položit na přední stěnu základny hledí a palec opřít o záměrnou hranu klapky. Pravou rukou uchopit klíč mušky a jeho špičatý konec opřít do důlku na klapce; tlakem klíče na péro hledí se vysunou čepy klapky ze svých lůžek. Za stálého působení tlaku na klapku hledí vyklonit klíč opatrně směrem k ústí hlavně a tlak ještě zvětšit. Klapku vysunout směrem k pažbě.

Pod volný konec péra hledí vsunout špičku klíče a nadzvednout ho. Zároveň uchopit volný konec péra ukazováčkem a palcem a péro vysunout směrem k ústí hlavně.

2. Rozbírání spuštěadla. Spuštěadlo vyjmout z pouzdra závěru postupně po částech. Nejprve klíčem mušky stlačit přední rameno pojistníku. Tím je čep spouště a čep záchytů úderníku odjištěn a může se vysunout z levé strany pouzdra závěru pomocí klíče mušky. Uvolněné záchyty úderníku vyjmout spolu s vypouštěcí pákou. Potom zasadit klíč špičatým koncem do prolisovaného důlku na předním rameni péra spuštěadla a rameno stlačit. Pravou rukou rukou uchopit

přeřadovač (pojistku) nastavený do zajištěné polohy za křidélko a vyjmout ho táhnutím směrem doprava. Potom vyjmout spoušť se spoušťovou pákou a přerušovačem. K vyjmutí péra spuštěadla je nutno stlačit jeho zadní rameno a vysunout kolík vratného ústrojí úplně z pouzdra závěru. Péro uchopit za ramena pro záchyty úderníku a vyjmout je z pouzdra závěru směrem nahoru. K vyjmutí kolíku je třeba obrátit samopal pažbičkou nahoru a krkem pažby poklepávat o dlaň levé ruky.

Všechny úkony při rozbírání spuštěadla (kromě vyjímání kolíku) provádět se samopalem opřeným o pevnou podložku.

3. Rozbírání záchytky zásobníku a záchytky závěru. K vyjmutí záchytky zásobníku a záchytky závěru je třeba nejdříve vytlačit klíčem mušky pojistný kolík, uložený svisle v můstku pouzdra závěru. K tomu je třeba stlačit špičkou klíče ozub pojistného kolíku dovnitř a teprve potom tlačit kolík směrem dolů. Čep záchytky zásobníku povytlačit klíčem mušky směrem doprava a potom ho vytáhnout. Přitom je nutno nastavit dlaň pod záchytky, aby při vytahování kolíku nebyly vymrštěny zpruhami a neztratily se.

4. Rozbírání vratné zpruhy a úderné zpruhy. Údernou zpruhu sejmout z její vodící tyčinky tahem, přičemž zpruhu nutno mírně natáčet doleva.

K sejmutí vratné zpruhy z vodiče tyčinky je třeba opřít destičku vratného ústrojí o pevnou podložku, nejlépe o hrud'. Levou rukou sevřít vratnou zpruhu pod uzávěrou a stlačit ji. Při stlačování zpruhy přidržovat vratné ústrojí pravou rukou. Jakmile je zpruha dostatečně stlačena (asi 2 cm), rozehnout pravou rukou vodítko vratné zpruhy a sejmout uzávěru. Potom pravou rukou znovu přidržet vratné ústrojí a uvolnit pozvolna sevření levé ruky. Po sejmutí vratné zpruhy vyvléknout vodítko z vodičí tyčinky.

5. Rozbírání vytahovače a zápalníku. Špičatým koncem klíče mušky stlačit opěrku vytahovače směrem dozadu a v otočné poloze vyklepnout vytahovač na podložku. Klíč opatrně uvolnit, aby nedošlo k vymrštění zpruhy a opěrky vytahovače. Tím je uvolněn současně zápalník, který se ze závorníku vysune otvorem pro úderník.

6. Rozbírání zásobníku. Zásobník uchopit levou rukou dnem nahoru tak, že palec je opřen o vnitřní ohbí pouzdra zásobníku. Klíčem mušky stlačit pojistku dna zásobníku. Přitom palcem levé ruky přitlačit na hranu dna zásobníku, aby se dno posunulo k zadnímu okraji pouzdra. Současně nutno nastavit palec levé ruky proti pojistce dna zásobníku. Dlaní pravé ruky zmírnit vymrštění zpruhy podavače.

Zásobník přitom držet tak, aby dno zásobníku bylo odvráceno od obličeje.

Další rozbírání a vyjímání ostatních součástí samopalu může provést jenom odborný orgán v dělostřelecké dílně.

4. Postup při skládání částečně rozebraného samopalu

37. Částečně rozebraný samopal se skládá v tomto pořadí:

1. **Vložení pístu se zpruhou.** Píst s navlečenou zpruhou zasunout válcovou částí do vybrání v základně hledí šikmo dolů na doraz. Hlavu pístu sklopit na válcovou oblinu pístové trubice a píst uvolnit.

2. **Nasazení nadpažbí.** Nosy přední objímky nadpažbí zaklesnout do drážek na plynovém násadci a nadpažbí sklopit. Kolík nadpažbí zasunout úplně doleva, tím je nadpažbí zajištěno proti vypadnutí.

3. **Složení závěru.** Závoru uložit svými klouby do ložisek závorníku. Závorník vložit do vybrání v nosiči závorníku v blízkosti můstku a posunout ho potom kupředu do drážek v nosiči. Úderník zasunout do nosiče závorníku tak, až ryska na úderníku je proti rysce na zadní stěně nosiče závorníku. Potom o celou délku rysky otočit úderník doprava a zasunout ho do nosiče závorníku na doraz.

4. Vložení závěru do pouzdra závěru. Složený závěr uchopit do pravé ruky tak, aby se palec opíral o zadní čelo nosiče závorníku a prostředník o přední čelo. Samopal přidržit levou rukou podhmatem za pouzdro závěru mírně skloněný ústím hlavně k zemi. Závěr vložit shora do zadní části pouzdra. Vložený závěr zasunout do krajní přední polohy, přičemž úderník zůstane zadržen levým záchytem úderníku.

5. Vložení vratného ústrojí. Nejprve zasunout částečně údernou zpruhu do dutiny úderníku a potom vratnou zpruhu do otvoru v nosiči závorníku. Přeřadovač (pojistku) nastavit buď na „1“ nebo na „30“ a stisknout spoušť; tím se úderník uvolní z levého záchyty a vratné ústrojí lze bez odporu zasunout dopředu. Přední část víka podvléknout do drážek v nosiči a tlakem dopředu a dolů zasunout výstupek základny do vybrání v zadní části pouzdra závěru. Vratné ústrojí potom zajistit zasunutím kolíku víka pouzdra závěru doleva.

Není-li úderník uvolněn stisknutím spouště, znamená to, že nosič závorníku není v krajní přední poloze a úderník je držen pravým záchytem; stejný případ nastane, jestliže bylo opomenuto zajištění čepů spuštědla pojistníkem.

6. Našroubování chránítka závitu. Při našroubování chránítka zatlačit ukazováčkem levé ruky pojistku do nosiče mušky. Po našroubování

chránítka musí pojistka zaskočit do jednoho ze čtyř vybrání na chránítku.

5. Postup při skládání úplně rozebraného samopalu

38. Úplně rozebraný samopal se skládá v tomto pořadí:

1. Složení vytahovače a zápalníku. Zápalník zasunout do jeho lůžka v závorníku tak, aby výřez v zápalníku směřoval proti vybrání pro vytahovač. V této poloze jej přidržel pomocí úderníku. Nejprve vložit zpruhu vytahovače a pak opěrku do lůžka v závorníku. Vytahovač zasunout tlakem palce do vybrání v závorníku tak, že se opěrka zpočátku opírá pod lůžkem na zadní stěně vytahovače. Po složení se přezkouší, zda se zápalník volně pohybuje v lůžku závorníku.

2. Složení vratného ústrojí. K nasazení vratné zpruhu na vodící tyčinku je třeba sešroubovat vytěrák s koudelníčkem. Nejprve do výřezu vodící tyčinky navléknout vodítka. Zahnuté konce vodítka zaklesnout do výřezu v koudelníčku a vratnou zpruhu navléknout přes vytěrák na vodící tyčinku a vodítka. Pravou rukou držet pevně vytěrák, víko opřít, nejlépe o hrud' a levou rukou stlačit zpruhu tak, aby byla asi 3 cm pod koudelníčkem. Palec levé ruky opřít o vodítka a dlaň pevně sevřít. Koudelníček vyvléknout z vodítka a zahnuté konce nasadit do zářezů na uzávěře vratné zpruhu. Uvolnit sevření levé

ruky; vratná zpruha dosedne na osazení a brání tak vysunutí vodítka z uzávěry.

Údernou zpruhu libovolným koncem navléknout na vodící tyčinku tak, aby krajní závit zpruhy zapadl do zápichu na tyčince.

3. Vložení záchytky zásobníku a záchytky závěru. Na záchytku závěru navléknout zpruhu a záchytku zasunout do příslušného otvoru v pouzdře závěru. Ukazováčkem levé ruky stlačit záchytku na doraz a pravou rukou zasunout čep záchytky zásobníku do pouzdra až po drážku na čepu. Potom vložit zpruhu záchytky zásobníku do lůžka v pouzdře a záchytku zásobníku vložit do vybrání v pouzdře tak, aby se zpruha opřela do lůžka v záchytkce. Záchytku stlačit směrem k lučíku, až se otvor v záchytkce nastaví proti čepu. Čep zatlačit do pouzdra na doraz a zajistit vsunutím pojistného kolíku do můstku pouzdra závěru zespodu.

4. Složení spušťadla. Do vybrání v pouzdře závěru vložit nejprve péro spušťadla a spoušť s přerušovačem a spoušťovou pákou. Do důlku na předním rameni péra opřít špičatý konec klíče mušky a stlačit péro na doraz. Klíč mušky přidržet palcem levé ruky, kterou držíme samopal podhmatem za pouzdro závěru. Pravou rukou vsunout přeřadovač (pojistku), nejlépe otočený křidélkem dolů. Potom vložit do pouzdra záchyty s vypouštěcí pákou. Nutno dbát na to, aby ramena péra spušťadla byla pod záchyty úder-

níku. Nejprve zasunout čep záchyťů úderníku a potom čep spouště. Při zasunování čepu spouště je nutno se přesvědčit, zda čep prošel otvorem ve vypouštěcí páce. Pootočením pojistníku špičatým koncem klíče mušky jsou oba čepy zajištěny proti vypadnutí. Klíčem mušky stlačit zadní rameno péra spuštěadla a do svislého otvoru v pravém rohu pouzdra vložit kolík a zasunout kolík víka pouzdra závěru.

5. Složení hledí. Do stavítka vložit zpruhu a stiskátko a stavítko nasunout na klapku hledí. Péro hledí uložit do drážek v základně hledí. Zúženou část klapky opřít o péro hledí (stavítko je nastaveno na 2) tak, aby čepy klapky byly proti lůžkům pro čepy v základně hledí. Palcem levé ruky stlačit klapku dolů a přitom palcem pravé ruky opřeným o hledítko tlačít klapku dopředu, až čepy se zřetelným cvaknutím zapadnou do svých lůžek.

6. Složení zásobníku. Zpruhu podavače s podavačem a pojistkou dna zásobníku zasunout zespodu do pouzdra zásobníku. Zpruhu podavače postupně stlačit tak, až pojistka dna je zasunuta do pouzdra zásobníku. Palcem levé ruky přidržet pojistku dna zásobníku ve stlačené poloze, aby nedošlo k vymrštění zpruhy a pravou rukou nasunout dno zásobníku. Jakmile výstupek na pojistce zaskočí do otvoru ve dně zásobníku, je dno zásobníku zajištěno proti samovolnému vysunutí.

HLAVA 5

PROHLÍDKA SAMOPALU A JEHO PŘÍPRAVA KE STŘELBĚ

1. Všeobecná ustanovení

39. Pravidelné prohlídky složených a rozebraných samopalů provádějí důstojníci a poddůstojníci ve lhůtách určených velitelem. Stupeň rozebrání samopalů k prohlídce určí prohlížejíci.

S prohlídkou samopalů se zároveň provádí též prohlídka všeho předepsaného příslušenství samopalů, jakož i záložních součástí.

Voják je povinen prohlížet samopal před odchodem do zaměstnání a v době čištění. Každodenně prohlíží samopal složený a v době čištění rozebraný a složený. Příslušenství prohlíží před čištěním samopalů.

Každou závadu (poruchu) zjištěnou při prohlídce samopalů a jeho příslušenství je voják povinen ihned hlásit svému veliteli.

Samopaly se závadami (poruchami), které nemohou být odstraněny prostředky u jednotky, dají se opravit do dělostřelecké dílny.

Bylo-li při výcviku použito ostrých nebo cvičných nábojů, vykoná se prohlídka zbraní ihned po ukončení výcviku (střelby) podle čl. 77 předpisu Pěch-3-2.

2. Postup při každodenní prohlídce samopalu

40. Při každodenní prohlídce samopalu střelcem je třeba přezkoušet:

a) nemají-li kovové části samopalu rzivý nádech, nejsou-li znečištěny, potlučeny nebo poškrábány a nejsou-li dřevěné části samopalu našťipnuté nebo prasklé;

b) není-li poškozena muška nebo hledí; jsou-li nastřelovací rysky proti sobě; je-li činnost stavítka a stiskátka hledí správná;

c) zda je činnost závěru, spuštěadla, záchytky zásobníku a záchytky závěru správná;

d) nejsou-li zásobníky poškozeny; drží-li bodák vztyčený na samopalu bez většího viklání a nemá-li vůli v podélném směru.

3. Prohlídka složeného samopalu

41. Při prohlídce složeného samopalu je třeba přezkoušet:

a) **činnost závěru.** Při natažení závěru musí být pohyb součástí plynulý, bez zadržávání a se značným odporem vratné zpruhy. Při vypuštění

tění závěru se závěr musí energicky pohybovat vpřed, přičemž nosič závorníku musí doběhnout do své přední krajní polohy a opřít se o čelo pouzdra.

Je-li do samopalu zasunut prázdný zásobník, musí záchytká závěru při pohybu závěru vpřed zadržet závěr v otevřené poloze.

Správnost podávání, vytahování a vyhazování se ověří ručním opakováním, přičemž zásobník zasunutý do samopalu je naplněn školními náboji. Tím se přezkouší činnost zásobníku, vytažovače a vyhazovače.

Přitom se zároveň přezkouší činnost záchytky zásobníku, která při zasunutí zásobníku do samopalu musí svým ozubem slyšitelně zaskočit za výstupek na zadním okraji u ústí zásobníku. Bez stisknutí záchytky zásobníku nesmí se zásobník z pouzdra závěru uvolnit.

Po přezkoušení činnosti závěru nesmí úderná zpruha zůstat stlačena. Nepoužilo-li se školních nábojů, stáhne se závěr za napínací páku do zadní polohy a při stisknutí spoušti se vypustí. Přitom křidélko přeřadovače (pojistky) musí být nastaveno do polohy „30“;

b) **činnost spouštědla.** Činnost spouštědla se kontroluje pouze se školními náboji. **Spouštění naprázdno je zakázáno!**

Ručním opakováním se zasune školní náboj do nábojní komory; křidélko přeřadovače (pojist-

ky) je nastaveno do polohy „1“ nebo „30“. Při obou polohách křídélka přeřadovače (pojistky) se úderník musí stisknutím spouště uvolnit a slyšitelně dopadnout na zápalník. Je-li křídélko přeřadovače (pojistky) nastaveno do polohy „zajištěno“, tj. směrem dolů, nesmí se úderník stisknutím spouště uvolnit.

Přeřadovač (pojistka) musí být při nastavování do každé ze tří poloh otáčen natolik, až se ozve slyšitelné cvaknutí; k změně polohy křídélka je nutno vyvinout určitou sílu;

c) **správnost hledí a mušky.** Je třeba zkontrolovat, zda klapka hledí nemá stranovou vůli a zda není ohnuta. Je-li stiskátko stlačeno, musí se stavítko hledí lehce posouvat po klapce a ve všech polohách musí být pérem hledí přitlačováno k sáňkám hledí. Ozub stiskátka musí zapadat do všech zářezů na klapce.

U mušky je nutno se přesvědčit, zda není poškozena, zda nastřelovací rysky jsou proti sobě;

d) **upevnění bodáku.** Vztyčený bodák na samopalu se nesmí příliš viklat ani posouvat v podélném směru;

e) **činnost ramenní opěry.** U samopalů s ramenní opěrou se přezkouší, zda je ramenní opěra ve sklopené poloze zajištěna; v odklopené poloze musí být ramenní opěra pevná a nesmí se příliš viklat. Po stlačení stiskátka se ramenní opěra musí lehce odklápět a sklápět.

4. Prohlídka rozebraného samopalu

42. Před prohlídkou rozebraného samopalu musí být všechny součástky pečlivě vytrženy do sucha. U rozebraného samopalu je třeba pečlivě prohlédnout všechny jeho součástky, není-li na nich rez, nejsou-li znečištěny, vydrobena, potlačena, zadřena nebo nadměrně opotřebována. Současně je nutno přezkoušet úplnost samopalu.

Vadné součástky, které mají trhliny, vydrobeniny, nadměrně opotřebované činné plochy, stržené závity, uvolněné spoje nebo jsou zdeformovány, popř. zlomeny, je třeba zaměnit součástkami záložními. Jde-li o součástky, které nejsou obsaženy v soupravě záložních součástek u jednotky, předá se samopal k opravě do dělostřelecké dílny.

a) Při prohlídce **vývrtu hlavně** je třeba zvednout hlavěň s pouzdrém závěru do výše oka a druhý konec hlavně natočit ve směru nejlepšího osvětlení. Za pomalého otáčení hlavní nutno pozorně prohlížet drážky vývrtu od ústí a nábojní komoru směrem od pouzdra závěru. Aby bylo lépe vidět stěny vývrtu hlavně po celé délce, je třeba měnit vzdálenost oka od ústí hlavně.

Při prohlídce vývrtu hlavně se mohou vyskytovat tyto poruchy nebo závady:

— nevyčištěné zbytky spáleného prachu nebo rez, která se jeví jako temný nádech. Okem ne-

rozeznatelná rez nebo zbytky spáleného prachu se zjistí čistým bílým hadříkem, na kterém po protření vývrtu zůstanou tmavohnědé nebo černé skvrny. Šedé skvrny ve vývrtu hlavně, které nezanechávají při protírání vývrtu na hadříku skvrny, nejsou vadou;

— krupičky rzi, které se jeví jako tečky nebo malé kapky na některých místech nebo po celém vývrtu;

— mělké temné skvrny, které zůstaly po odstranění rzi;

— jamky po rzi jsou okem viditelné jamky v kovu;

— pomědění, které je způsobeno při střelbě se střelami s tombakovým pláštěm; oku se jeví jako lehký měděný povlak nebo hrbolky ve vývrtu hlavně;

— poškrabaniny ve tvaru čárek, mnohdy se zřetelným vyhřeznutím kovu na povrchu vývrtu;

— zaoblení (opotrebování, odloupaní chromové vrstvy) polí projevující se zvláště na levých hranách polí; vyskytuje se nejčastěji za nábojní komorou a u ústí hlavně;

— temné skvrny a nepravidelný povrch za nábojní komorou (odloupaný chrom), což je příznakem vypálení přechodového kužele;

— vydutí v podobě příčného temného prstence; ze samopalů s takto poškozenou hlavní se ne-

smí střílet, pokud samopal nebyl přezkoušen střelbou na rozptyl;

— ohnutí hlavně, které se projevuje nepravidelnou délkou stínu ve vývrtu při otáčení hlavně;

— potlučeniny na zadní čelní stěně hlavně a škrábance v nábojní komoře.

b) Při prohlídce **pístu a plynového násadce** přezkoušet:

— ohnutí hlavně, které se projevuje nepravidelnou délkou stínu ve vývrtu při otáčení hlavně;

— není-li hlava pístu nadměrně opálena nebo potlučena;

— není-li pístová trubice zadřena nebo propálena a není-li na vnitřních stěnách nános karbonu a nečistot;

— je-li pohyb pístu v pístové trubici plynulý, bez zadržávání.

c) Při prohlídce **pouzdra závěru** přezkoušet:

— nejsou-li vodící lišty, drážky a činné plochy poškrabány nebo omačkány; oleštění ploch výstupků, o které se opírají uzamykací ozuby závory, je přípustné;

— není-li vyhazovač napěchován, ulomen nebo posunut v drážkách;

— není-li záchytká závěru naprasklá, ulomená nebo napěchována;

— není-li pojistník ohnut a je-li v zajištěné poloze nepohyblivý;

— zda není odřena laková vrstva na pouzdře závěru;

— pohybuje-li se píst volně ve vedení v základně hledí.

d) Při prohlídce závěru zkontrolovat:

U nosiče závorníku:

— nejsou-li vodící lišty, drážky a činné plochy poškrábány a omačkány; prohlédnout čelní dosedací plochu, zda není napěchována;

— není-li na plochách a hranách odloupána nebo vydrolena chromová vrstva.

U závorníku:

— není-li vypáleno lůžko pro dno náboje a otvor pro zápalník;

— nejsou-li kolem otvoru pro zápalník trhliny, jamky nebo kovové usazeniny;

— nejsou-li činné plochy omačkány nebo napěchovány;

— zda není konec otvoru zápalníku rozpěchován, tj. prochází-li zápalník volně otvorem v lůžku pro dno náboje; zápalník se musí vysouvat nebo skrývat do otvoru při převrácení závorníku působením vlastní váhy nebo nanejvýš při slabém poklepu závorníkem o dlaň;

— je-li drápek vytahovače přitlačován do lůžka závorníku dostatečnou silou;

— není-li vytahovač svírán stěnami své drážky, tj. vrací-li se po vychýlení energicky do výchozí polohy;

— nemá-li vytahovač trhliny nebo není-li drápek vytahovače ulomen nebo jinak poškozen.

U závory:

— pohybuje-li se volně v ložiskách závorníku;

— nejsou-li hrany uzamykacích ozubů potlučeny nebo jinak deformovány; oleštění činných ploch uzamykacích ozubů a horní (překluzové) plochy se připouští;

— sklápí-li se závora do uzamknuté polohy vlastní vahou;

— není-li na plochách nebo hranách odloupana nebo vydrolena chromová vrstva.

U úderníku:

— není-li spoušťový ozub na hlavě úderníku nadměrně opotřebován;

— prochází-li úderník volně otvorem v nosiči závorníku.

e) Při prohlídce **spuštědla** přezkoušet:

— otáčí-li se spoušť a záchyty úderníků volně na svých čepech;

— není-li některé rameno péra spuštědla zlomeno nebo ohnuto a jsou-li ve správné poloze pod záchyty úderníku;

— nejsou-li záchyty úderníku opotřebovány natolik, že nezachycují spolehlivě úderník.

f) Při prohlídce pažby a předpažbí prohlédnout:

— nejsou-li dřevěné části prasklé, potlučené nebo jinak deformované;

— není-li pažba uvolněna;

— není-li uvolněno nebo poškozeno poutko na pažbě;

— není-li potlučena botka a uvolněn její šroub.

g) Při prohlídce ramenní opěry zkontrolovat:

— zda je držák ramenní opěry pevně přišroubován k pouzdru závěru;

— zda se dá ramenní opěra lehce a plynule uvolňovat z obou poloh stlačením stiskátka;

— drží-li ramenní opěra pevně a nehybně v obou polohách.

5. Prohlídka příslušenství

43. Před čištěním samopalů je třeba prohlédnout

a) brašnu na zásobníky:

— zda impregnovaná plachtovina není v některých místech prodřena a znečištěna;

— není-li boční kapsa a její příklop se zápin-
kou odpárán;

— nejsou-li odpárány přihrádky v brašně nebo kožené olemování;

— není-li utržen knoflík na brašně a zápin-ka na příklopu;

b) zásobník:

— zda podavač, ústí zásobníku nebo stěny nejsou poškozeny (potlučeny, odřeny, promáčknuty);

— není-li unavená nebo sedlá zpruha podavače;

— činnost podavače: zásobník naplnit 8 až 10 školními náboji a zasunout ho do složeného samopalů; závěr stáhnout za napínací páku do zadní polohy a vypustit — opakovat až do vyprázdňení všech nábojů ze zásobníku. Závorník po každé musí zasunout náboj do nábojní komory a při zpětném pohybu jej vytáhnout a vyhodit z pouzdra závěru;

— zda je dno zásobníku pevně zajištěno pojistkou;

c) bodák vz. 58 s pochvou:

— lze-li snadno a volně bodák vztyčit a skrýt;

— neviklá-li se bodák v drážce na spodku nosiče mušky a nemá-li vůli v podélném směru;

— není-li povrch bodáku potlučen a odřen;

— není-li pochva bodáku rozpárána;

— zda řemínek a knoflík správně zajišťují bodák proti vypadnutí z pochvy;

d) jednotný popruh ručních zbraní:

není-li znečištěn promaštěním, prodřen nebo otřepen;

e) vytěrák:

— zda díly vytěráku nejsou pokřiveny, jejich závity poškozeny nebo ulomeny;

— zda se oba díly vytěráku dají do sebe správně zašroubovat v jeden celek (sešroubovaný vytěrák se nesmí viklat);

— zda nejsou na styku sešroubovaných dílů ostré hrany;

— je-li sešroubovaný vytěrák rovný;

f) koudelníček:

— jde-li zašroubovat do vytěráku nebo do zátky olejničky;

— je-li souosý s vytěrákem;

— nemají-li žebra koudelníčku trhliny a ostřiny;

g) žíněný kartáček:

— jde-li zašroubovat do vytěráku nebo do zátky olejničky;

— není-li drát se žíněmi uvolněn v krčku kartáčku;

— není-li pokřiven, nalomen nebo nemá-li ostřiny;

— nejsou-li žíně znečištěny nebo příliš opotřebovány, popř. vypadány;

h) chránítka ústí:

— není-li otvor chránítka ústí natolik opotřebován, že by při čištění vytěrák mohl dřít u ústí hlavně o vývrt;

— jde-li lehce nasadit na chránítka závitu;

ch) olejníčku:

— zda je v ní dělový olej;

— zda je uzávěr (zátku) v pořádku a zda olejníčka neteče;

— jde-li do zátky zašroubovat žíněný kartáček, koudelníček nebo vytěrák;

i) klíč mušky nebo montážní trn:

zda není pokřiven nebo zlomen;

j) plátěný pytlík na příslušenství:

není-li prodřen, otřepen a znečištěn;

k) cvičný násadec:

— není-li potlučen, není-li jeho otvor ucpán;

— není-li jeho závit poškozen, což se ověří našroubováním na ústí hlavně.

U všech těchto částí příslušenství se kontroluje, zda není setřena jejich povrchová ochrana a zda nejsou pokryty rží.

6. Příprava samopalů ke střelbě

44. Samopal, který byl nakonzervován pro dlouhodobé nebo krátkodobé uložení vrstvou

konzervační vazelíny P, je nutno před střelbou zbavit konzervačního prostředku, potom samopal rozebrat a všechny součástky vytrít do sucha. Složený samopal se pak lehce nakonzervuje předepsaným konzervačním prostředkem včetně vývrtu hlavně, jestliže nebude samopalu použito bezprostředně ke střelbě.

Vždy těsně před zahájením střelby je nutno vytrít vývrt hlavně a nábojní komoru do sucha.

Při přípravě samopalu ke střelbě je třeba:

- prohlédnout rozebraný samopal;
- prohlédnout složený samopal;
- prohlédnout zásobníky;
- naplnit zásobníky náboji.

Před plněním zásobníku prohlédnout náboje. Poškozené náboje je nutno vyřadit.

HLAVA 6

PRAVIDLA UDRŽOVÁNÍ SAMOPALU A ZACHÁZENÍ S NÍM

1. Ukládání samopalu a zacházení s ním

45. Samopaly se ukládají v poloze svislé ústím hlavně nahoru nebo v poloze vodorovné. Závěr je v přední poloze, úderník je spuštěn, křídélko přeřadovače (pojistky) je ve svislé (zajištěné) poloze. Zásobníky a příslušenství jsou uloženy v brašně na zásobníky. Brašna na zásobníky s bodákem v pochvě je umístěna na vyhrazeném místě u samopalu. U samopalu s ramenní opěrou je ramenní opěra ve sklopené poloze. Popruh je u samopalu.

Za uložení samopalu a příslušenství odpovídá voják, kterému byl samopal přidělen, a velitel družstva. Voják je povinen ukládat a udržovat přidělený samopal za všech okolností v bezvadném stavu, opatrně s ním zacházet, každodenně jej prohlížet a přesvědčovat se o jeho bezvadném stavu a pohotovosti k boji.

Při ubytování v kasárnách se samopaly ukládají na chodbách nebo v suchých místnostech

ve stojanech na zbraně, do zvlášť pro ně upravených přihrádek nebo ve skříních.

Na **strážnici** se ukládá samopal ve stojanu na zbraně. Zásobníky se ukládají odděleně na předem určené místo. Nabíjení samopalu se provádí podle ustanovení pro výkon strážní služby.

Při ubytování ve **výcvikových prostorech** a ve **stanových táborech** se samopaly ukládají v krytých stojanech (přístřešcích). Nejsou-li stojany k dispozici, musí být samopaly uloženy na bezpečném místě chráněném před nepohodou.

Při ubytování v **osadách** v soukromých bytech se samopaly zavěšují na vhodném místě za popruh nebo se ukládají na police, popřípadě na čistou podlahu, dále od dveří a kamen.

Při přepravě jednotky vlakem na delší vzdálenost (nemá-li vůz zvláštní stojany na zbraně) je nutno samopaly uložit na vyhrazeném místě (na police) tak, aby se nemohly poškodit.

Při přepravě jednotky vlakem na krátkou vzdálenost nebo **automobily** na každou vzdálenost drží voják samopal na prsou nebo v sedě mezi nohama a pečlivě ho chrání proti nárazům.

Za **pochodu** nosí voják samopal na popruhu. Samopal při tom nesmí narážet na tvrdé součástky výstroje. Zvlášť pečlivě chrání voják mířidla, hlaveň a zásobník.

Při **přestávkách** za pochodu, cvičení a při budování polebného stanoviště se samopal pokládá

na suché místo tak, aby se do vývrtu hlavně nedostala nečistota, hlína, písek, sníh apod. a aby se nepoškodil.

Při všech uvedených způsobech uložení nesmějí být samopaly nabity!

Uložené samopaly musí být stále střeženy a klíče od zámků, stojanů, skříní s uloženými samopaly musí být uloženy u dozorčího příslušné jednotky.

Je zakázáno ucpávat vývrt hlavně papírem, hadrem nebo jinými předměty za jakýchkoli podmínek výcviku nebo uložení, aby při střelbě ze samopalu nedošlo k vydutí hlavně nebo k jinému poškození.

Pro zacházení se samopalem ve strážní službě, při zaměstnání a při střelbě ostrými nebo cvičnými náboji platí tato pravidla:

a) Před odchodem do zaměstnání, do strážní služby nebo na střelbu je voják povinen pozorně prohlédnout složený samopal a otřít s povrchu kovových součástí samopalu konzervační prostředek. Před prováděním střeleb nutno vytrít do sucha vývrt hlavně a nábojní komoru. Při výcviku musí chránit samopal před znečištěním, blátem, prachem a pískem.

b) Při odstraňování poruch nutno vždy zjistit příčinu a odstranit ji; nesmí se nikdy používat přílišného násilí.

Výcvik v nabíjení a vybíjení samopalu se smí provádět jenom se školními náboji. Školní náboje před nabitím samopalu je třeba prohlédnout a očistit. Poškozenými školními náboji nesmí být samopal nabíjen.

c) Po každé střelbě nutno samopaly neprodle- ně vyčistit; zvláště pečlivě vyčistit vývrt hlavně a nábojní komoru.

Všechno příslušenství k samopalu musí být v bezvadném stavu, čisté a správně uloženo.

d) Použije-li nepřítel v boji otravných látek nebo jiných prostředků hromadného ničení, musí voják chránit před jejich účinky nejen sebe, ale i samopal.

2. Všeobecná ustanovení o čištění a konzervování

46. Samopal musí být udržován vždy v bezvadném stavu a čistotě. Toho se dosáhne včasným a správným čištěním a konzervováním zbraně.

Ošetřování samopalů vz. 58, které jsou u jednotek v používání se dělí na:

- denní,
- týdenní,
- měsíční.

Denní ošetřování samopalů se provádí ihned po skončení výcviku, v době vyhrazené v denním řádu nebo podle potřeby i mimo tuto dobu.

Rozsah ošetřování se určuje podle potřeby, která vyplývá z podmínek výcviku konaného toho dne, z povětrnostních podmínek při výcviku apod. Není např. bezpodmínečně nutno čistit hlavěň samopalu, byl-li prováděn jen pořadový výcvik nebo výcvik se zbraní (bez nabíjení školních nábojů apod.). Rozsah ošetřování určí velitel, který řídil výcvik.

Naopak provádí-li se střelba cvičnými náboji, je nutné důkladné a správné vyčištění hlavně a potom řádné nakonzervování. Po střelbě ostrými nebo cvičnými náboji se na střelnici (cvičišti) okamžitě po skončení střelby nebo cvičení vývrt hlavně pročišťuje emulzí čisticího zbrojního oleje nebo roztokem čisticího prostředku SOD. Potom se vývrt hlavně a lůžko pro dno nábojnice v závorníku ihned vytře do sucha a nakonzervuje. Po návratu ze střelby se provede úplné vyčištění samopalu. V následujících 3 až 4 dnech se čištění opakuje; denně se protře vývrt hlavně bílým hadříkem. Objeví-li se při tomto čištění na hadříku ještě stopy nečistoty po zplodinách hoření nebo rzi, musí se čištění opakovat.

Při správném dodržování uvedených zásad nemůže dojít k neúměrnému zhoršení technického stavu samopalu.

Týdenní ošetřování samopalů se provádí ve dny stanovené plánem útvaru (obvykle v hospodářských dnech).

Rozsah čištění určuje velitel jednotky podle toho, jak byly samopaly v době od posledního týdenního ošetřování používány a jak byly ošetřovány při denním ošetřování.

Obvykle bude ošetřování zahrnovat úplné vyčištění samopalu. Zároveň se provede částečné rozebrání samopalu.

Prohlídka samopalu se koná vždy po jeho vyčištění do sucha a teprve po jejím skončení může být dáno povolení ke konzervování. Po nakonzervování se provádí kontrola, jak bylo konzervování provedeno.

Prohlídku provádí velitel jednotky, popřípadě technik.

Měsíční ošetřování se provádí obdobně jako týdenní, ale liší se od něho tím, že je vždy přítomen technik a podle možnosti i náčelník dělostřeleckého vyzbrojování útvaru.

V boji nebo při delších **cvičeních v terénu** se ošetřování provádí denně během přestávek.

Čištění a konzervování samopalů provádějí vojáci pod dozorem velitele družstva, zástupce velitele čety nebo velitele čety; ten je povinen:

— určit potřebný stupeň rozebrání, čištění a nakonzervování;

— přezkoušet, zda vojáci mají předepsané čisticí a konzervační prostředky, zda jsou úplně a v řádném stavu;

— přezkoušet, zda bylo čištění správně a úplně provedeno; teprve potom nařídít nakonzervování samopalů;

— přezkoušet, zda byly samopaly správně nakonzervovány, a potom dát svolení k jejich uložení.

Čištění samopalů v kasárnách (táborech) se provádí v místnostech (ve stanech) zvlášť k tomu určených a vybavených zvláštními stoly pro čištění zbraní. Na pochodech a v poli se samopaly čistí na podložkách, prknech apod. předem očištěných od špíny, bláta a prachu.

3. Prostředky k čištění a konzervování

47. K čištění a konzervování samopalů je dovoleno používat jen předepsaných čisticích a konzervačních prostředků.

K čištění samopalů se používá:

— čistých jemných hadrů k čištění a mazání součástí;

— konopné hrubě česané koudelce bez pazdeří (jen k čištění hlavní);

— čisticího zbrojního oleje k přípravě vodní emulze, smícháním jednoho dílu čisticího zbrojního oleje se třemi díly vody (pokud možno měk-

ké) k rozpouštění nečistoty na součástkách vystavených účinku prachových plynů (vývrt hlavně, závěr, píst); je zakázáno používat čisticího zbrojního oleje nebo emulze k mazání, popř. konzervování; olej ani emulze nechrání před korozí, slouží jen k čištění;

— vodního roztoku čisticího prostředku SOD se používá jako náhrady za čisticí zbrojní olej mimo zimní období. Roztok se připraví rozpuštěním obsahu jednoho sáčku (16 g) v jednom litru vody;

— petroleje ke svícení k rozpouštění a smývání ztvrdlých starých mazadel (vazelíny P), nečistot a rzi. Po použití petroleje musí být součástky pečlivě do sucha otřeny koudelí, pak suchým čistým hadříkem a nakonzervovány;

— žíněného kartáčku (z příslušenství samopalů).

Ke konzervování samopalů se používá:

— konzervační vazelíny P k ochraně kovových částí samopalů před korozí. Této vazelíny se používá po celý rok tehdy, když teplota neklesne pod -10°C ; vazelína P nesmí obsahovat žádnou vlhkost. Je-li podezření, že mazadlo obsahuje vlhkost, musí být vazelína před použitím zbavena vlhkosti zahřátím na teplotu 105 až 115°C . Nepředehřáté vazelíny lze používat jen ke krátkodobému konzervování;

— dělového oleje k mazání třecích ploch samopalů, které jsou v používání;

— dřevitého (dřevného) oleje (nebo lněného oleje)-k napuštění dřevěných částí zbraně (pažby, nadpažbí a pažbičky).

Čištění a nakonzervování v zimním období:

Čištění při teplotách nad bodem mrazu a při teplotách blízkých bodu mrazu (do -2°C) se provádí stejným způsobem jako v období letním, s použitím týchž prostředků (čisticího zbrojního oleje, čisticího prostředku SOD).

Při teplotách pod -2°C se používá k čištění jen petroleje.

Ke konzervování samopalů v běžném používání se v zimním období při mrazu pod -10°C používá směsi dělového oleje a vazelíny P v poměru 3 : 1.

Poklesne-li teplota pod -30°C , používá se ke krátkodobému konzervování čistého dělového oleje. Olej je použitelný jenom do teploty -40°C , ale nezaručuje dlouhodobou odolnost proti korozi.

4. Postup při čištění a konzervování samopalu

48. Po střelbě (cvičení) se samopal k čištění částečně rozebere. Úplně rozebrat samopal k čištění je třeba tehdy, byl-li silně znečištěn nebo

byl-li delší dobu ve vlhku, sněhu apod. Úplné rozebrání samopalu k čištění provádí technik pro ruční zbraně.

Při čištění a konzervování částí samopalu je nutno postupovat takto:

a) Vývrt hlavně se čistí od ústí. K tomu je třeba sešroubovat oba díly vytěráku a koudelníček. Na vytěrák se navleče chránítko ústí. Konec vytěráku s kruhovou drážkou se zasune do podélného otvoru ve vyšroubované zátce olejníčky a zajistí se klíčem mušky.

Na koudelníček se namotá vrstva koudele tak, aby při čištění mohla projít vývrtem hlavně mírně ztuhla a vyplňovala dobře drážky.

Potom se koudel namočí do emulze (nebo SOD) a koudelníček omotaný koudelí se vsune do vývrtu hlavně. Chránítko ústí se převleče přes chránítko závitu a pootočí tak, aby došlo k jeho zajištění pojistkou chránítka.

Vytěrák se uchopí za klíč mušky a zátku a plynule bez násilí se protahuje sedmkrát až desetkrát po celé délce vývrtu. Potom se chránítko ústí sejme, vytěrák se vytáhne a koudel se vymění; namočí se znovu do čisticího prostředku a opět se vývrt hlavně několikrát protáhne.

V dalším se vytěrák a koudelníček očistí od emulze a vývrt hlavně se do sucha vytře čistým hadříkem. Čištění se opakuje, pokud se na hadříku objevují hnědé nebo černé skvrny od rzi

nebo spalných produktů. Zjistí-li se tyto skvrny i po několikerém vytření hlavně hadříkem, je nutno opakovat čištění koudelí a čisticím prostředkem (emulze nebo SOD) a pak opět vytrít vývrt hlavně do sucha čistými hadříky.

Jestliže při posledním protáhnutí vývrtu hlavně byl hadřík čistý, vyčistí se nábojní komora. K čištění nábojní komory a pístové trubice se koudelníček zašroubuje do příčného otvoru v zátce olejničky. Nábojní komora se vyčistí stejným způsobem jako vývrt hlavně, přičemž olejnička ve svislé poloze slouží jako rukojeť koudelníčku.

Po vyčištění vývrtu hlavně a nábojní komory se ještě jednou protáhne celý vývrt hlavně do sucha čistým hadříkem. Potom se vývrt hlavně pečlivě prohlédne. Zvláště je třeba pečlivě prohlédnout hrany drážek u ústí a nábojní komory, odkud se nečistoty nejtíže odstraňují. K zjišťování stavu nábojní komory a vývrtu hlavně se používá odrazového zrcátka.

Bylo-li prohlídkou zjištěno, že vývrt hlavně a nábojní komora jsou naprosto čisté, ihned se lehce a rovnoměrně nakonzervují vazelínou P. Ponechat ve vývrtu hlavně čisticí zbrojní olej nebo jeho emulzi je zakázáno.

Příliš namazané součástky se rychle znečišťují. Při mazání vybrání, drážek apod. je třeba hadřík namotat na dřívko.

Konzervování vývrtu hlavně dělovým olejem chrání před korozí nejvýše několik dní.

Ponechá-li se do sucha vyčištěný vývrt hlavně déle než 1 hodinu, navlhne a nesmí se již konzervovat, dokud není opět vytřen čistým, suchým hadříkem.

Zjistí-li se při čištění rez, změkčuje se čistícím roztokem, petrolejem nebo konzervačním prostředkem a potom se vytírá koudelí. Samopal, u kterého nelze z vývrtu hlavně uvedeným způsobem odstranit zbytky prachových zplodin a rez, je třeba odevzdat do dělostřelecké dílny.

Používat jiných způsobů odstraňování rzi u jednotek je zakázáno.

b) **Pístová trubice** se protře koudelí nasycenou čisticím prostředkem a pak se do sucha vytře. Čištění se provádí tak dlouho, dokud nejsou odstraněny všechny usazeniny z prachových plynů. Do sucha vytřená pístová trubice se nakonzervuje tenkou vrstvou vazelíny P.

c) Při čištění **pístu** nutno věnovat pozornost odstranění usazenin z obvodové drážky na jeho hlavě. Po promytí v čisticím prostředku se píst otírá koudelí. Píst po odstranění nečistot se do sucha vytře čistým hadrem a nakonzervuje slabou vrstvou vazelíny P.

d) **Pouzdro závěru, závěr, nerozebrané spuštěadlo, hledí a vratné ústrojí** se čistí pomocí dřívěk omotaných hadříkem namočeným v čistém

zbrojním oleji; otvory, drážky, výřezy a vybrání se čistí zašpičatělými dřívky. Po vyčištění se součástky do sucha vytřou a nakonzervují vazelinou P.

Součástky silně znečištěné spalnými produkty prachu je možno ponořit do čisticího roztoku nejvýše na dobu půl hodiny.

e) Dřevěné součásti samopalů se otřou mastným hadrem a potom se do sucha vytřou; občas se napouštějí dřevitým (lněným) olejem.

f) Lakované části samopalů se nakonzervují, otírají se promaštěným hadrem a potom se otřou čistým suchým hadrem.

Po nakonzervování je střelec povinen prohlédnout složený samopal, přezkoušet správnost složení a činnost ústrojí samopalů, očistit a uložit čisticí potřeby.

Odmořování, dezaktivace a dezinfekce samopalů se provádí podle příslušného předpisu.

HLAVA 7

PŘEZKOUŠENÍ NASTŘELENI SAMOPALŮ A JEJICH NASTŘELOVÁNÍ

1. Všeobecná ustanovení

49. Všechny samopaly u útvaru musí být nastřeleny.

Nastřelení samopalů se přezkušuje

a) při přidělení samopalů útvarům (u nových samopalů jen v tom případě, je-li podezření, že bylo porušeno původní tovární nastřelení),

b) po výměně součástí nebo opravách, které by mohly porušit nastřelení,

c) kdykoli se při střelbě zjistí neobvyklé uchýlení středního zásahu nebo neobvyklý rozptyl.

V poli je velitel povinen využít každé vhodné příležitosti, aby přezkoušel nastřelení samopalů své jednotky.

Nastřelení přezkušuje velitel čety a roty (baterie). Nadřízení velitelé až po velitele útvaru vto jsou povinni kontrolovat přesné zachování pravidel o nastřelování samopalů.

Před přezkušováním nastřelení musí samopaly pečlivě prohlédnout technik pro ruční zbraně, a je-li třeba, musí být opraveny. Při nastřelování musí být přítomen technik pro ruční zbraně nebo zbrojiř s potřebným nářadím.

Vlastní střelbu při přezkoušení nastřelení provádějí nastřelovači vybraní velitelem roty z nejlepších střelců.

Přezkoušení nastřelení samopalů se provádí za příznivých povětrnostních podmínek (jasno, bezvětří) na otevřené střelnici, v krajním případě na kryté střelnici nebo v úseku střelnice chráněném před větrem.

Přezkoušení nastřelení je též přítomen střelec, jehož samopal se přezkušuje, a jeho velitel družstva.

K přezkoušení nastřelení a k nastřelování smí být použito pouze 7,62mm náboje vz. 43. Všechny náboje musí být stejné výrobní série.

Nastřelení samopalů se přezkušuje na dálku 100 m, s hledím „3“. Střílí se buď se vztyčeným bodákem nebo bez bodáku na bílý terč 1 m vysoký a 0,5 m široký. Na terči je připevněn nástřelný list (černý obdélník o výšce 35 cm a šířce 25 cm).

Záměrným bodem je střed spodního okraje černého obdélníku, který má být přibližně ve stejné úrovni s okem střelce.

Na svislé čáře nad záměrným bodem se vyznačí normální poloha středního zásahu. Tento střední zásah při hledí „3“ je 28 cm nad záměrným bodem a je zároveň kontrolním bodem při určování přesnosti nastřelení samopalů. Kolem kontrolního bodu se opíše kružnice o poloměru 5 cm.

Střelí se vleže s oporou. Jako opory se použije pytlíku nepřiliš tvrdě nacpaného dřevěnými pili-nami. Při střelbě musí levá ruka, držící samopal za podpažbí, ležet na opoře.

2. Postup při přezkoušení nastřelení samopalů a nastřelování

50. Nastřelovač naplní zásobník 4 náboji a vystřelí 4 rány jednotlivě, přesně a vždy stejně zamířené na střed spodního okraje černého obdélníku, během střelby nemění polohu těla ani levé ruky.

Po skončení střelby prohlédne velitel terč a podle umístění zásahů posoudí seskupenost střelby a polohu středního zásahu. Samopal se považuje za nastřelený, je-li možno všechny čtyři zásahy, v krajním případě tři (je-li jeden

---

Poznámka. K stanovení středního zásahu ze čtyř zásahů (obr. 39) spojí se přímkami dva a dva zásahy. Obě přímkové se rozpůlí a dělicí body se znovu spojí přímkou. Střed této přímkové je střední zásah (obr. 39a).

zásah nápadně odchýlen od ostatních) zakrýt kruhem o průměru 18 cm a není-li přitom střední zásah uchýlen od kontrolního bodu více než o 5 cm na kteroukoli stranu.

Jsou-li zásahy rozloženy pravidelně, spojí se dva a dva zásahy křížem. Průsečík obou spojnic je střední zásah (obr. 39 b).

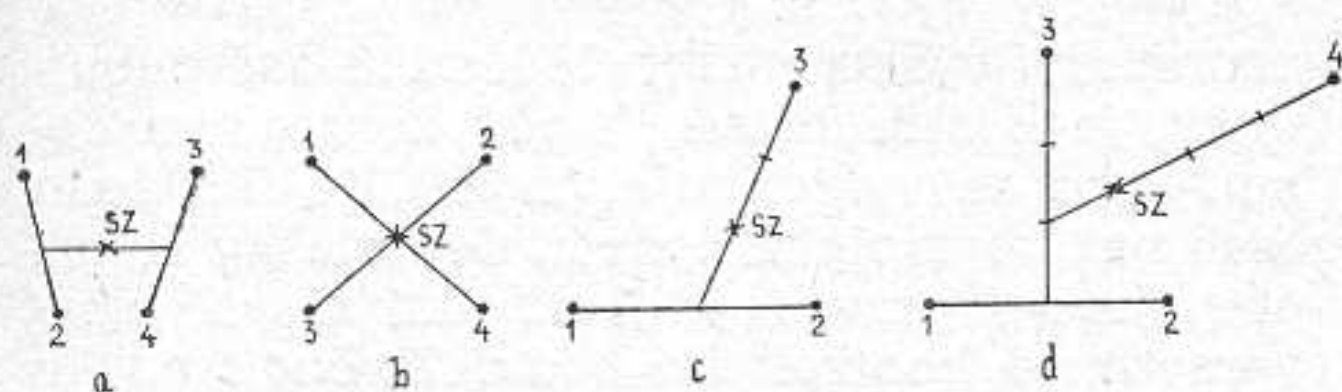
Ze tří zásahů se stanoví střední zásah takto: Spojíme kterékoli dva zásahy přímkou. Rozpůlíme ji a dělicí bod spojíme se zbývajícím zásahem. Tuto novou spojnicí rozdělíme na tři díly a dělicí bod bližší ke spojnici prvních dvou zásahů je střední zásah (obr. 39 c).

Stanovení středního zásahu ze čtyř zásahů nepravidelně rozložených (obr. 39 d) se může provést též takto:

— spojí se přímkou dva libovolné zásahy a přímkou rozpůlíme,

— získaný bod spojíme s třetím zásahem a vzdálenost mezi nimi rozdělíme na tři stejné díly,

— dělicí bod, který je nejbližší k dvěma prvním zásahům, se spojí se čtvrtým zásahem a vzdálenost mezi nimi se rozdělí na čtyři stejné díly; třetí dělicí bod od čtvrtého zásahu je střední zásah.

Obr. 39. Stanovení středního zásahu ze čtyř a ze tří zásahů

Nelze-li zakrýt zásahy kruhem o průměru 18 cm nebo je-li střední zásah odchýlen od kontrolního bodu na kteroukoli stranu více než o 5 cm, avšak ne více než o 12 cm, zjistí velitel se zbrojířem příčinu velkého rozptýlu nebo velkých odchylek zásahů od kontrolního bodu. Po zjištění příčin opraví zbrojíř samopal, pokud možno hned na místě a střelba se opakuje. Je-li výsledek opakované střelby opět nevyhovující, tj. nedají-li se zásahy zakrýt kruhem o průměru 18 cm nebo je-li střední zásah odchýlen od kontrolního bodu o více než 12 cm, samopal se odevzdá do dělostřelecké dílny k novému nastřelení. Zároveň se samopalem se odešle i zápis s nákresem rozmístění zásahů na kontrolním listě první i druhé střelby.

Vyhovuje-li seskupenost střelby stanovené podmínce, ale úchylka středního zásahu od kontrolního bodu je větší než 5 cm, ne však větší než o 12 cm, předá se samopal zbrojíři a ten podle polohy středního zásahu patřičně posune

nebo upraví výšku mušky. Muška se zašroubuje (sníží), je-li střední zásah pod kontrolním bodem, nebo se vyšroubuje (zvýší), je-li střední zásah nad kontrolním bodem. Čep mušky se posune vlevo (vpravo), je-li střední zásah vlevo (vpravo) od kontrolního bodu. Změnou polohy mušky a opakovanou střelbou se musí dosáhnout takové polohy mušky, při které úchylka středního zásahu od kontrolního bodu na kteroukoli stranu není větší než 5 cm.

Vyšroubování (zašroubování) mušky, změna její výšky o 1 závit (0,5 mm) nebo posunutí čepu mušky do strany o 0,5 mm mění polohu středního zásahu při střelbě na 100 m o 14 cm.

Jestliže seskupenost střelby i poloha středního zásahu vyhovují výše uvedeným požadavkům, je přezkoušení samopalů skončeno.

Po nastřelení samopalů, měnila-li se poloha mušky stranově, vyrazí technik pro ruční zbraně novou rysku na čepu mušky proti rysce na nosiči mušky. Starou rysku na čepu mušky zahladí nebo přeškrtně. Vyrážet novou rysku na nosič mušky je zakázáno. Byla-li porušena výšková poloha mušky, zakápně technik mušku znovu nitrolakem.

Výsledek a datum nastřelení (přezkušování nastřelení) samopalů se zapíše do záznamníku o výzbroji a do záznamníku o střelbě. Zásahy se označují tečkami, střední zásah křížkem.

3. Poruchy a závady samopalů porušující nastřelení

51. Během používání samopalů nebo při přezkušování nastřelení se mohou vyskytnout tyto poruchy (závady), které mohou být příčinou posunutí středního zásahu:

a) Posunutí čepu mušky do strany, ohnutý nebo naražený vrchol mušky — střely se uchylují na opačnou stranu, než na kterou je uchýlen vrchol mušky.

b) Ohnutá nebo zešikmená klapka hledí — střely se uchylují na stranu, na kterou je uchýlen zářez hledí.

c) Naražené ústí vývrtu hlavně — střely se uchylují na opačnou stranu, než je poškození ústí.

Zvětšení rozptylu může být způsobeno těmito poruchami nebo závadami:

a) Viklání klapky hledí do stran; klapka může být po každém výstřelu v jiné poloze a tím způsobuje zvětšení šířkového rozptylu.

b) Viklání stavítka hledí: ozub stiskátka neudrží stavítko na klapce v pevné poloze, stavítko při výstřelech mění samovolně polohu na klapce a tím způsobuje zvětšení výškového rozptylu.

c) Opotřebovaný (rozšířený) vývrt hlavně jak u ústí, tak u nábojní komory.

d) Opotřebené, zaoblené nebo vydrolené hrany polí vývrtu hlavně.

e) Zrezivělý vývrt hlavně, jamky po rzi, poškrabaniny ve vývrtu.

ČÁST II

ZPŮSOBY A PRAVIDLA STŘELBY ZE SAMOPALU

HLAVA 1

ZPŮSOBY STŘELBY ZE SAMOPALU

1. Všeobecná ustanovení

52. Střelba ze samopalu se skládá z těchto úkonů: z přípravy ke střelbě (zaujetí polohy ke střelbě, nabití samopalu a postavení hledí), z vlastní střelby (přilícení, zamíření a spuštění), z zastavení palby a z obnovení pohotovosti k další palbě.

Střelec střílí podle povelů velitele nebo samostatně se vztyčeným nebo sklopeným bodákem podle nařízení velitele nebo podle bojové situace.

53. Ze samopalu je možno střílet vleže, vkleče, vsedě, vstoje na místě i za pohybu. Lze z něho střílet ze všech druhů bojových vozidel. Střílí se bez opory nebo s oporou.

Všechny úkony při střelbě musí střelec provádět rychle a samočinně; přitom nepřestává pozorovat cíl, vyjímajíc dobu, které je třeba k postavení hledí.

54. Samopal se nabije na povel „**NABÍJET!**“ nebo „**K BOJI!**“. Na tento povel nabijí střelci samopaly v té poloze, v které je povel zastihl.

Je-li třeba, může být před povellem „**NABÍJET!**“ určena poloha ke střelbě.

55. K řízení palby vydávají velitelé palebné úkoly a povely, které mohou být zkrácené nebo nezkrácené.

Palebny úkol může obsahovat pouze určení cíle a udání stupně jeho ničení, například „zničit“, „umlčet“ apod.

Zkrácených povelů se používá zejména při provádění zteče, při střelbě za pohybu, z vozidel a v noci, kdy střelec využívá hlavně metné dálky.

Ve zkráceném povelu k palbě se uvádí pouze určení cíle, druh palby a výkonný povel.

Příklady palebných úkolů a zkrácených povelů:

„Vlevo u suchého stromu, kulomet — **ZNIČIT!**“.

„Samopaly, útočící nepřítel — **PÁLIT!**“.

„Ustupující nepřítel, rychle — **PÁLIT!**“.

„Pochodový proud, četo — PAL!“.

„Na letoun, četo — PAL!“.

Dovoluje-li to situace, můžeme vydávat povely nezkrácené, které obsahují určení cíle, stanovení hledí, určení záměrného bodu, druh palby a dobu zahájení palby.

Příklady nezkrácených povelů:

„Orientační bod 2 — strom, vpravo dva prsty, v keři — kulomet, tři, dvě malé dávky — PĀLIT!“.

„Orientační bod 1 — bílý kámen, vlevo jeden prst — nepřátelská skupina, tři, o půl figury vlevo, jednotlivými ranami zprava i zleva, zvolna — PĀLIT!“.

„Nepřátelská rojnice, čtyři, do pasu, rychle — PĀLIT!“.

„Nepřátelská rojnice, tři, do pasu, první družstvo (četo) — PAL!“.

„Na letoun nad prvním (OB), 10*), četo — PAL!“.

56. Při volné palbě střelci pečlivě zamerují a střídavě střílejí jeden po druhém až do povelu nebo znamení k zastavení palby.

57. Při rychlé palbě střílí střelec malými dávkami, bez zřetele na pořadí. Rychlost palby se

---

*) Značí nadběh v počtu délek trupu letounu.

dosahuje hbitým provedením přípravy ke střelbě a rychlým přilícením, ale ne na újmu zamíření a spouštění. Střelí se až do povelu nebo znamení k zastavení palby.

58. Při hromadné palbě, při použití zkráceného povelu, střelec nastaví samostatně hledí ihned při udání cíle. Při použití nezkráceného povelu na udání cíle dá střelec samopal do polohy ke střelbě a nabije jej. Na povel například „Tři!“ (výška hledí) postaví střelec velené hledí. V obou případech na povel „Četo, ... (družstvo), ...!“ zamíří na cíl a na povel „Pal!“ vystřelí jednu dávku a ihned se připraví k další palbě.

K pokračování v palbě, jestliže se cíl nezměnil, velí se jen „Četo — PAL!“.

59. Při dočasném zastavení palby se velí „Palbu — ZASTAVIT!“ nebo se dlouze zapíská a potom, je-li třeba, i „ZAJISTIT!“. Na první povel střelec zastaví palbu, a je-li třeba, nabije plný zásobník a na druhý povel provede totéž a zajistí.

60. K trvalému zastavení palby se velí: „Palbu zastavit, náboj — SKRYJ!“. Střelec sklopí hledí, vybije samopal, a jestliže střelil vleže, položí samopal podél těla, přední částí na levou ruku zásobníkem vpravo, aby chránil vývrt hlavně a zásobník před znečištěním. Střelil-li střelec

v poloze vkleče (vsedě), zalehne a dá samopal do polohy, jak je výše popsáno. Střílel-li v poloze vstoje bez vztyčeného bodáku, dá samopal na řemen; byl-li bodák vztyčen, dá samopal do polohy v ponos.

61. Podle tělesných vlastností může střelec střílet s přilícením vpravo nebo vlevo.

62. Každý střelec, řídě se základními pravidly pro přípravu ke střelbě, která jsou uvedena dále, musí si nacvičit podle svých individuálních vlastností nejvýhodnější a nejpevnější polohu ke střelbě, ve které dosáhne správného a stále stejného zasazení pažby (ramenní opěry) do ramene, nejpohodlnější polohy těla, nohou a vždy stejného opření loktů o zem.

Nemá-li střelec dost času na odklopení ramenní opěry (je-li nenadále napaden nepřítelem apod.), může střílet i se sklopenou ramenní opěrou; při tom drží samopal levou rukou za předpažbí a pravou rukou za pažbičku.

2. Plnění zásobníku a nabíjení samopalu

63. Zásobník oddělený od samopalu naplní střelec náboji takto: levou rukou uchopí zásobník tak, aby byl podavač nahoře a přední stěna zásobníku obrácena k tělu střelce, dnem se může opírat o tělo; pravou rukou vkládá náboje po

Obr. 40. Plnění zásobníku

jednom na podavač a zatlačuje je palcem pod přídržky pouzdra zásobníku (obr. 40), přitom si pomáhá palcem levé ruky.

Má-li střelec naplněný zásobník, nabije samopal tak, že drží samopal pravou rukou za pažbičku, vytočí jej hledím doprava a levou rukou zasune zásobník do okénka pouzdra závěru nejprve přední částí na doraz a potom zadní částí,

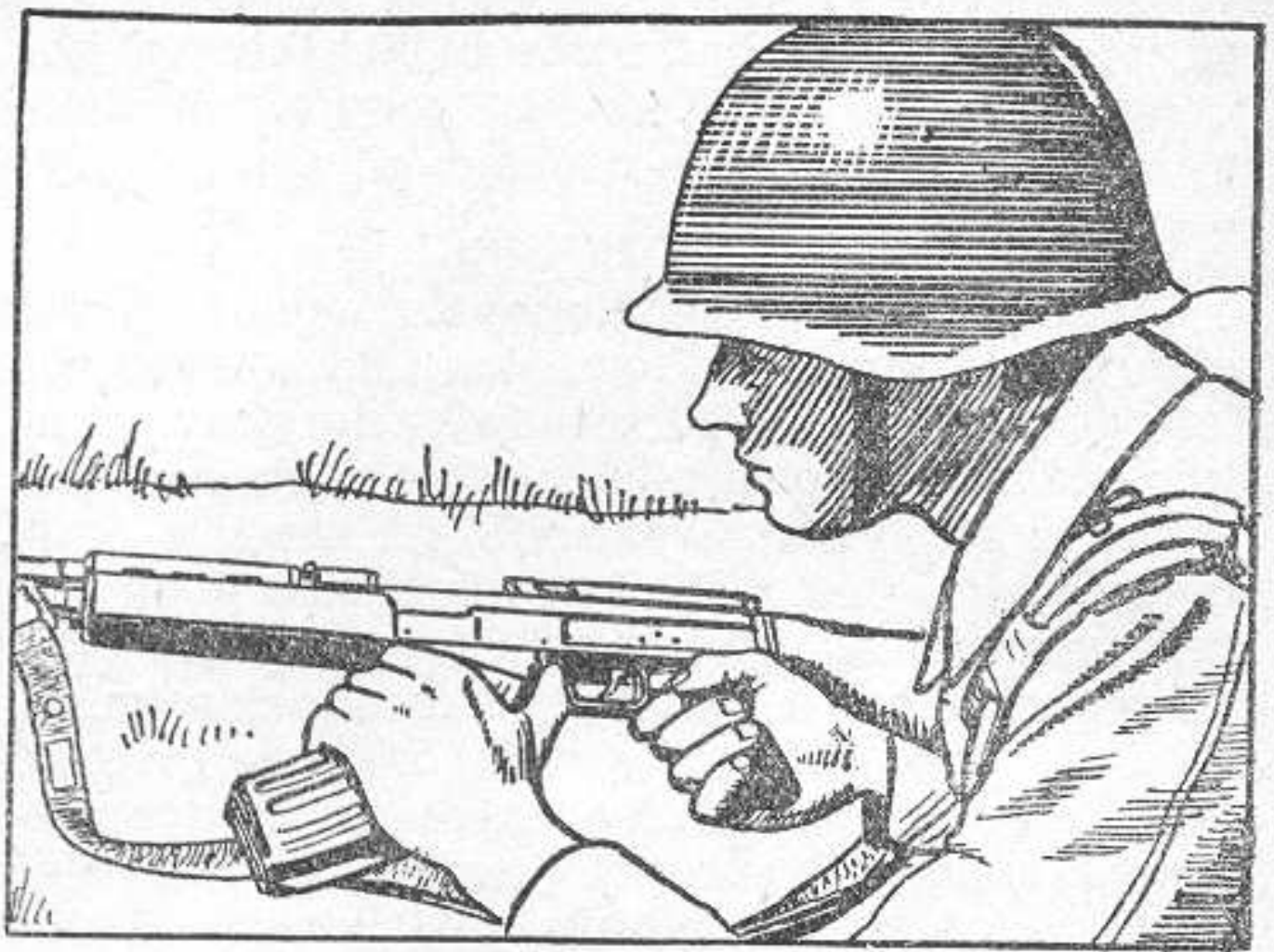
až její zachytne záchytku zásobníku; levou rukou uchopí samopal za předpažbí nebo za zásobník a pravou rukou stáhne napínací páku nosiče závorníku úplně dozadu a pustí ji.

Prázdný zásobník v samopalu naplní střelec náboji v páskových zásobnících takto: levou rukou drží samopal před zásobníkem a pravou rukou stáhne napínací páku nosiče závorníku dozadu, až záchytka závěru zachytí závěr v zadní poloze; vloží páskový zásobník s náboji do výřezu v nosiči závorníku, položí palec pravé ruky na vrchní náboj u samého páskového zásobníku, ostatní semknuté prsty opře o stěnu pouzdra závěru, palcem levé ruky zezadu přitlačuje páskový zásobník do správné polohy a tlakem palce pravé ruky vytlačí náboje z páskového zásobníku do zásobníku a vjme páskový zásobník; po naplnění zásobníku stáhne napínací páku nosiče závorníku dozadu a pustí ji.

3. Výměna zásobníku

64. Když byly všechny náboje ze zásobníku vystřeleny, zůstane závěr v zadní poloze.

Výměnu zásobníku provede střelec tak, že pravou rukou drží samopal za pažbičku, vytočí jej hledím doprava, a aniž přestane pozorovat nepřítele, stlačí palcem levé ruky záchytku zásobníku, ostatními prsty současně obejmě zá-

Obr. 41. Výměna zásobníku

sobník, vyjme jej a vloží do samopalu nový plný zásobník (obr. 41).

4. Způsoby střelby vleže

Příprava ke střelbě

65. Ke střelbě vleže udělá střelec čtvrtobrat vpravo a současně pravou nohu posune o půl kroku vpřed, skloní samopal ústím k cíli, hbitě klekne na levé koleno a pak, opíraje se o levou

ruku, zalehne v novém směru na levý bok; samopal položí na dlaň levé ruky (před zásobníkem) nebo uchopí samopal za zásobník a spustí pažbu na zem; pravou rukou stáhne napínací páku nosiče závorníku úplně dozadu a pustí ji. Potom se položí celou plochou těla na zem, roztáhne mírně nohy, špičkami od sebe a opře oba lokty o zem. Ukazováček pravé ruky vloží do lučíku tak, aby se dotýkal hřbetem lučíku, ostatními prsty pevně, avšak ne křečovitě, obejmě pažbičku.

66. Má-li postavit hledí, přenesse pravou ruku k hledí a potom palcem a ukazováčkem stlačí stiskátka a posune stavítko přední hranou na příslušnou rysku klapky hledí.

Střelba

67. Při přilícení zasadí střelec pevně pažbu (opěru) do ramena, aniž přestane pozorovat cíl; současně skloní hlavu poněkud dopředu bez napínání šíje (u samopalu s pažbou přiloží pravou líc k pažbě), levou paži podsune pod samopal a samopal podepře o levou dlaň před zásobníkem (nebo levou rukou drží za zásobník); pravou rukou objímá pažbičku a ukazováček vloží ohbím kloubu mezi prvním a druhým článkem ukazováčku na spoušť (obr. 42).

68. Při zamiřování zatají střelec po přirozeném výdechu dech, zamhouří levé oko a pravým

okem hledí přes zářez hledí a mušku tak, aby měl mušku ve středu zářezu a její vrchol ve výši záměrných hran hledí; v této poloze uvede samopal do směru na záměrný bod a zároveň začne tisknout spoušť.

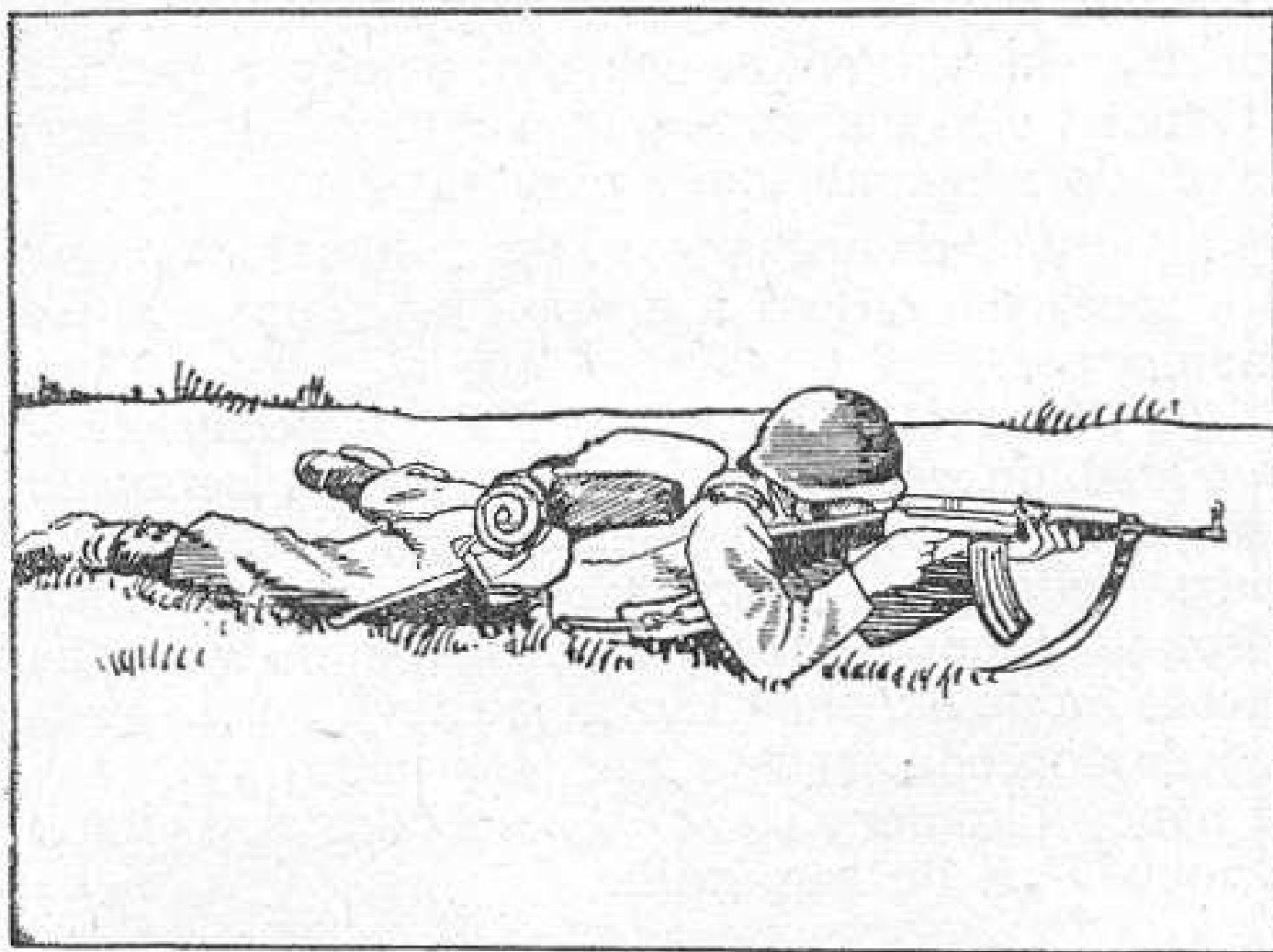
69. Při spouštění střelec zatají dech při výdechu, ohbím mezi prvním a druhým článkem ukazováčku stlačí rychle spoušť potud, pokud jde lehce, a dále jakmile její odpor vzroste, tlačí na ni plynule. Při spouštění musí tlak prstu směřovat přímo dozadu. Střelec musí postupně zvětšovat tlak na spoušť v té době, kdy se vrchol rovné mušky shoduje se záměrným bodem. Jestliže se při zamiřování muška vychýlí ze záměrného bodu, opraví střelec zamiření. Při tom přestane tisknout spoušť, avšak neuvolňuje ji, a v dalším tisknutí spouště pokračuje, jakmile je rovná muška opět v záměrném bodě. Při spouštění není třeba znepokojoovat se lehkým kolísáním rovné mušky okolo záměrného bodu. Snaha spustit právě v okamžiku, kdy se rovná muška opět kryje se záměrným bodem, má za následek strhnutí spouště, a tím také nepřesnou ránu. Pocítí-li střelec při spouštění, že již nemůže dále udržet zatajený dech, nezeslabuje

---

Poznámka. Nedovede-li střelec zamhouřit oko, jímž nemíří, může mít při míření obě oči otevřeny, ale mířit smí jen jedním okem, druhým okem hledí přímo na cíl.

ani nezesiluje tlak prstu na spoušť, oddechne si, znovu zatají dech a pokračuje v tisknutí spouště.

Každý střelec musí umět plynule spustit během 1 až 2 vteřin.

Obr. 42. Přilícení v poloze vleže se samopalem

70. Po vystřelení dávky (jednotlivé rány) střelec uvolní spoušť, a aniž změní přilícení, znovu zamíří a vystřelí na stejný anebo na jiný cíl. Jakmile dojdou v zásobníku náboje, provede výměnu zásobníku podle čl. 64.

Zastavení střelby a obnovení pohotovosti k dalšímu výstřelu

71. Zastavení střelby může být dočasné nebo trvalé. Při trvalém zastavení střelby se samopal vybije.

72. Po zajištění samopalu provede střelec tyto úkony: sklopí hledí do základní polohy, a jestliže vystřílel více než polovinu nábojů ze zásobníku, vloží do samopalu nový plný zásobník.

Má-li být po dočasném zastavení střelba znovu zahájena, odjistí a postaví hledí na příslušnou rysku.

73. Při trvalém zastavení střelby sklopí střelec hledí do základní polohy a vyjme ze samopalu zásobník; přiloží dlaň levé ruky pod okénko pouzdra podavače, stáhne kliku nosiče závorníku dozadu, náboj vytažený z nábojní komory nechá propadnout okénkem do dlaně levé ruky, pustí závěr dopředu, spustí a zajistí, náboj vytažený z nábojní komory vloží do zásobníku a zásobník znovu vloží do samopalu.

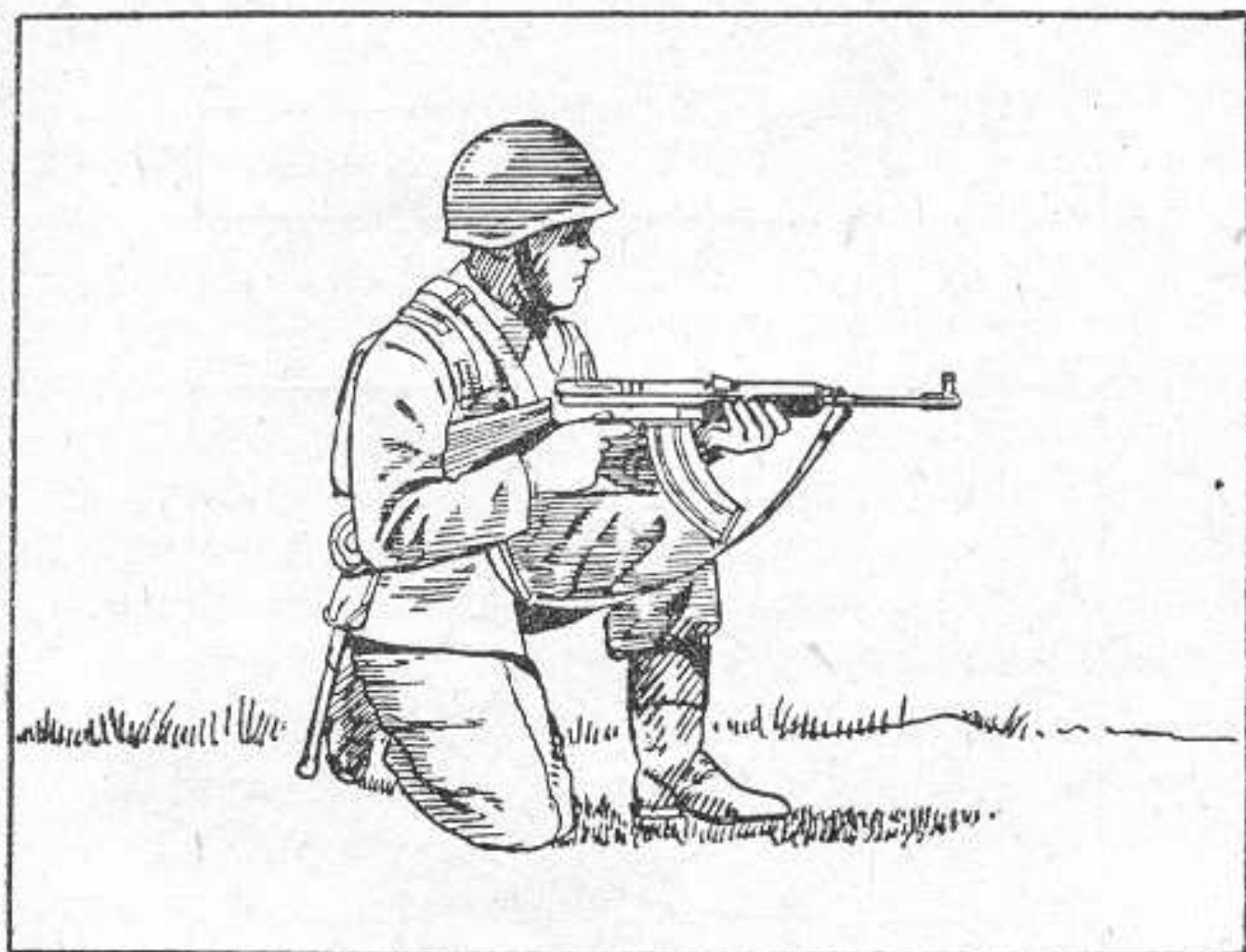
5. Způsob střelby vkleče

74. Ke střelbě vkleče nadhodí střelec samopal ústím k cíli a levou rukou jej uchopí za před-

---

Poznámka. Při výcviku je nutno zásobník před vložením do samopalu vyprázdnit. Vezme se do levé ruky a pravou se palcem náboje vytlačují dopředu a zachytávají do dlaně.

pažbí; zároveň udělá pravou nohou krok zpět, hbitě klekne na pravé koleno a sedne si na patu; předloktí levé ruky položí na stehno levé nohy a pravou rukou uchopí kliku nosiče závorníku; nabije samopal a postaví hledí. Holeň levé nohy je co možná kolmo; stehna pravé a levé nohy tvoří úhel o něco menší než pravý (obr. 43).

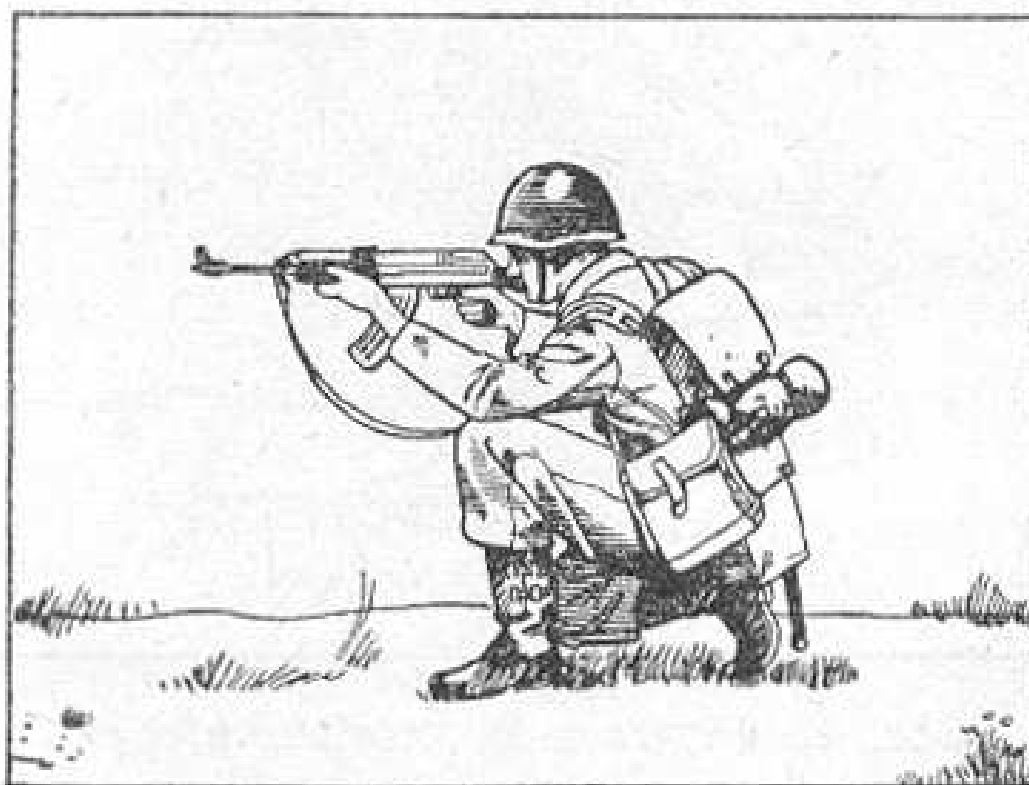
Obr. 43. Příprava ke střelbě vkleče

Při přilícení vkleče opře levý loket o měkkou část nohy za kolenem nebo jej podle tělesné konstrukce trochu spustí před koleno; loket

a

b

Obr. 44. Příležitost vkleče

pravé ruky zvedne a zasadí pažbu (opěru) do ramena (obr. 44 a, b). Zamíření, střelba, opětné nabíjení a zastavení střelby je stejné jako v poloze vleže.

6. Způsob střelby vstoje

75. Ke střelbě vstoje provede střelec čtvrtobrat vpravo, levou nohu však nepřisune, nýbrž ji postaví vlevo v novém směru ramen na takovou šířku, která mu nejlépe vyhovuje a přitom rozdělí váhu těla stejnoměrně na obě nohy; levou rukou uchopí samopal za předpažbí a vychýlí jej ústím směrem k cíli; loket levé ruky přitiskne k boku, pravou rukou stáhne kliku nosiče závorníku dozadu a postaví hledí (obr. 45).

Při přilícení vstoje uchopí střelec levou rukou zásobník v jeho horní části, popřípadě samopal za předpažbí před zásobníkem, zasadí pažbu (opěru) do ramene a loket levé ruky opře o bok. Loket pravé ruky drží ve výši ramena (obr. 46) nebo o něco níže.

Ostatní úkony spojené se střelbou a zastavením střelby se provádějí obdobně jako při střelbě vleže.

7. Způsoby střelby s oporou

76. Využití opory značně usnadňuje střelbu, napomáhá maskování a umožňuje střelci, aby se skryl před pozorováním a často i před palbou

Obr. 47. Střelba s oporou (levá ruka položena na oporu)

Obr. 48. Střelba s oporou (levá ruka drží samopal za zásobník)

nepřítele. Opora musí střelci zajistit výhodnou polohu ke střelbě.

Při střelbě s oporou se samopal drží levou rukou za předpažbí a vždy, když je to možné, položí se levá ruka na oporu (obr. 47).

Při střelbě s oporou je též možno položit samopal předpažbím přímo na oporu a levou rukou držet samopal za zásobník (obr. 48).

Na tvrdé opoře si střelec podkládá pod samopal svinutý plášť, drn apod. (obr. 49).

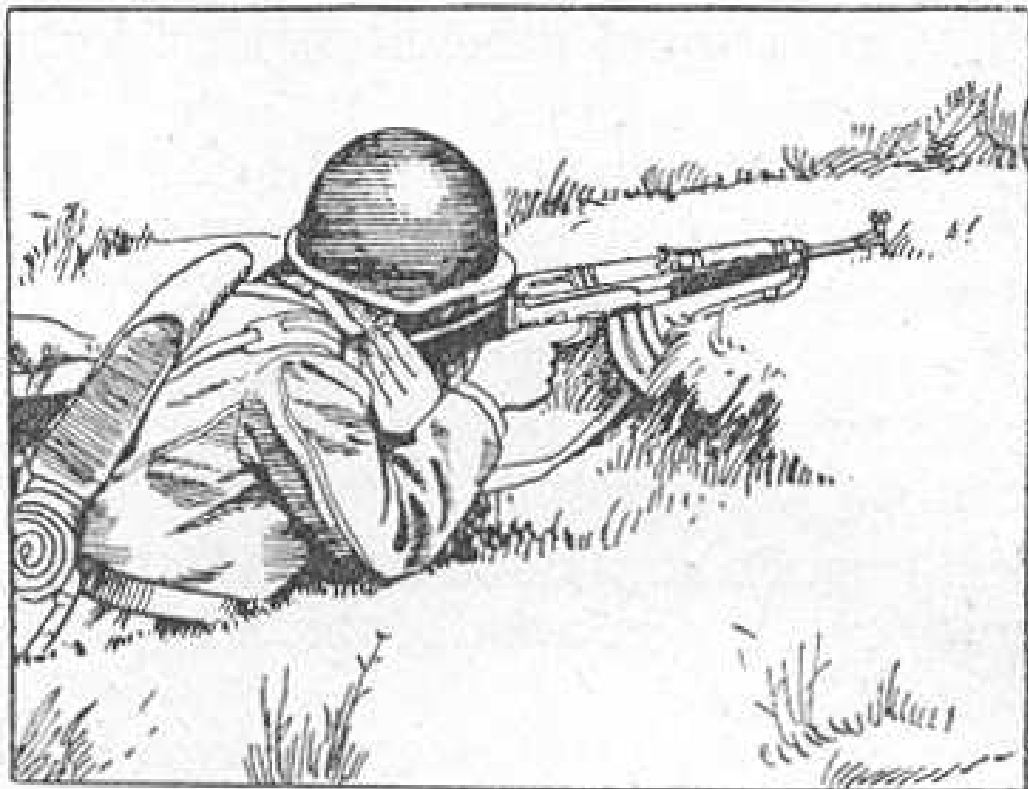
8. Způsoby střelby zpoza krytu

77. Při střelbě zpoza krytu vkleče nebo vstoje je nutno těsně se přitisknout ke krytu levým bokem a ramenem, a dbát, aby se samopal nedotýkal z boku opory. Zabrání se tím, aby se střely neuchylovaly do strany (obr. 50).

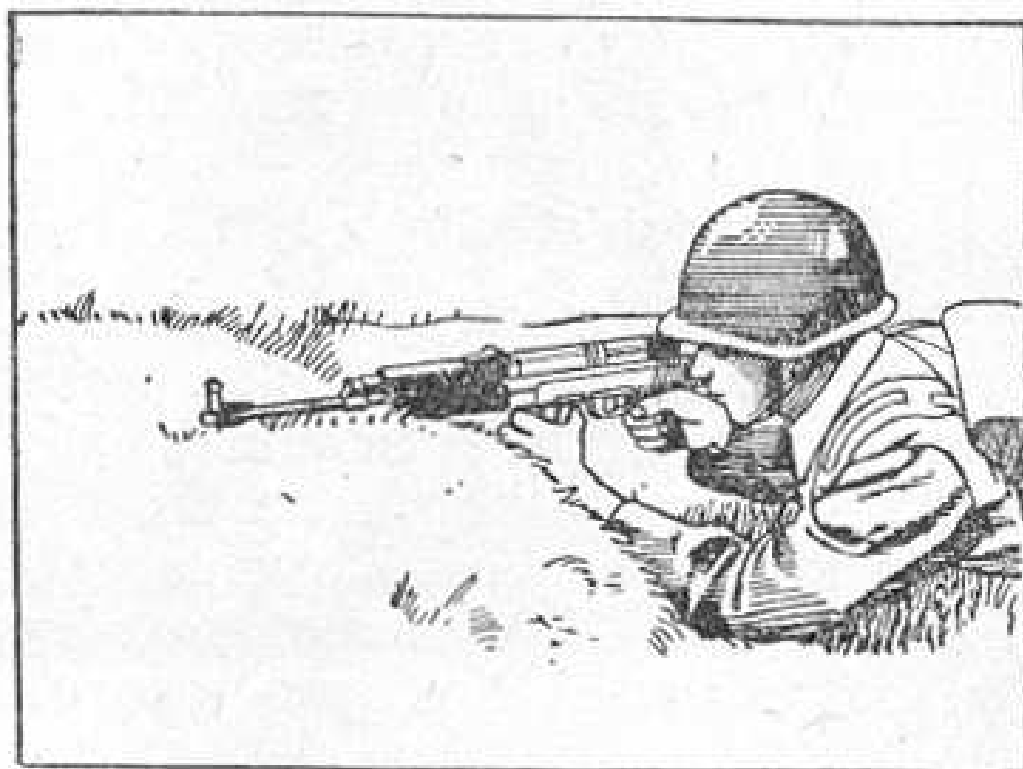
9. Způsob střelby z lyží

78. Ke střelbě vleže z lyží vezme střelec samopal do pravé ruky, hole do levé ruky, pravou nohou široce vykročí vpřed a stranou; opíraje se o hole klekne na levé a potom na pravé koleno nebo na obě kolena současně, rychle zalehne a připraví se ke střelbě. V hlubokém a sypkém sněhu je možno využít holí pro oporu loktů (obr. 51).

Příprava ke střelbě vkleče se může provádět bez odvratu nebo s odvratem pravé lyže.

a

b

Obr. 49. Střelba s oporou (jako opora slouží drn)

Obr. 50. Způsob střelby zpoza stromu

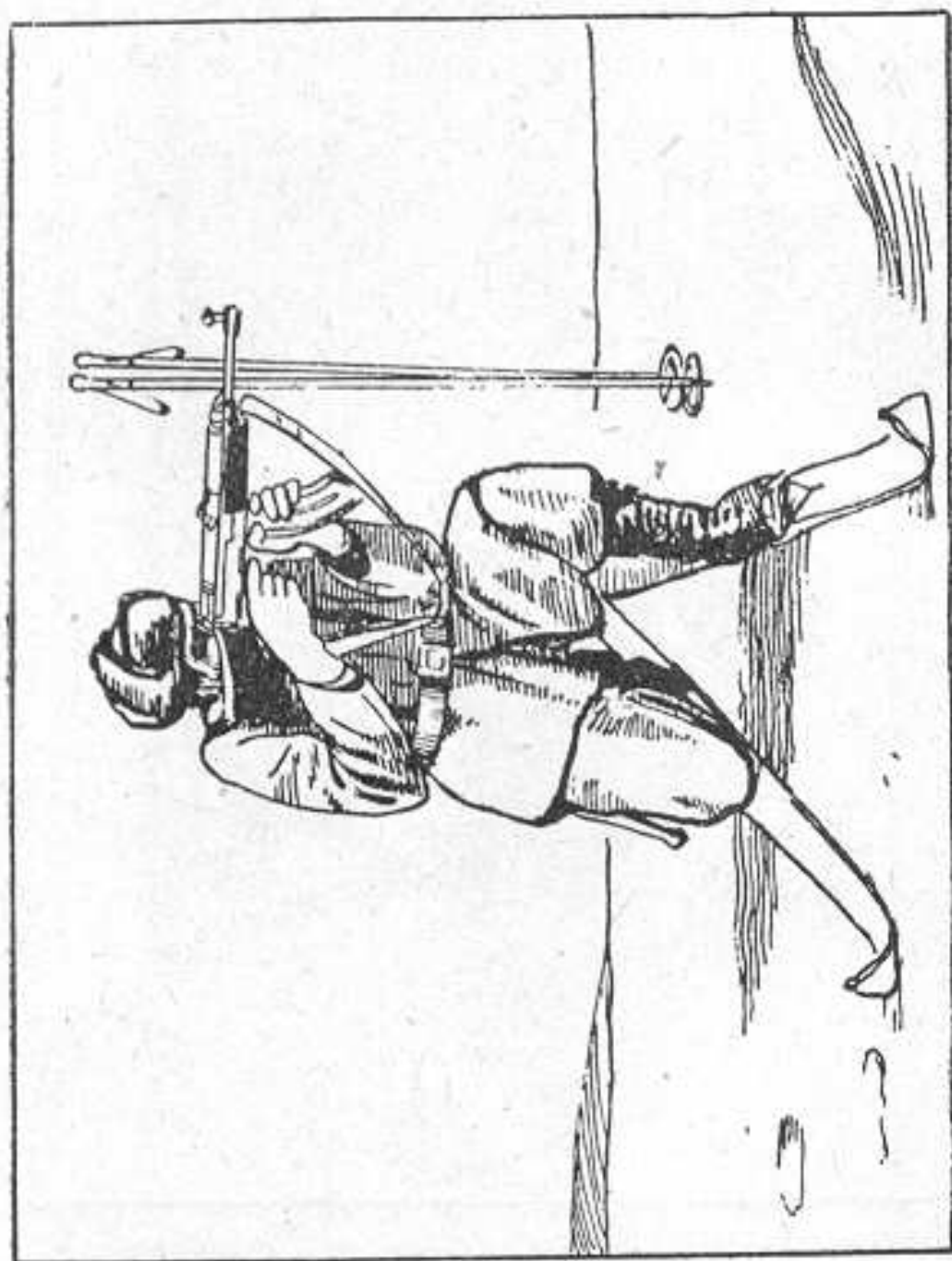

Obr. 51. Přilícení při střelbě z lyží vleže

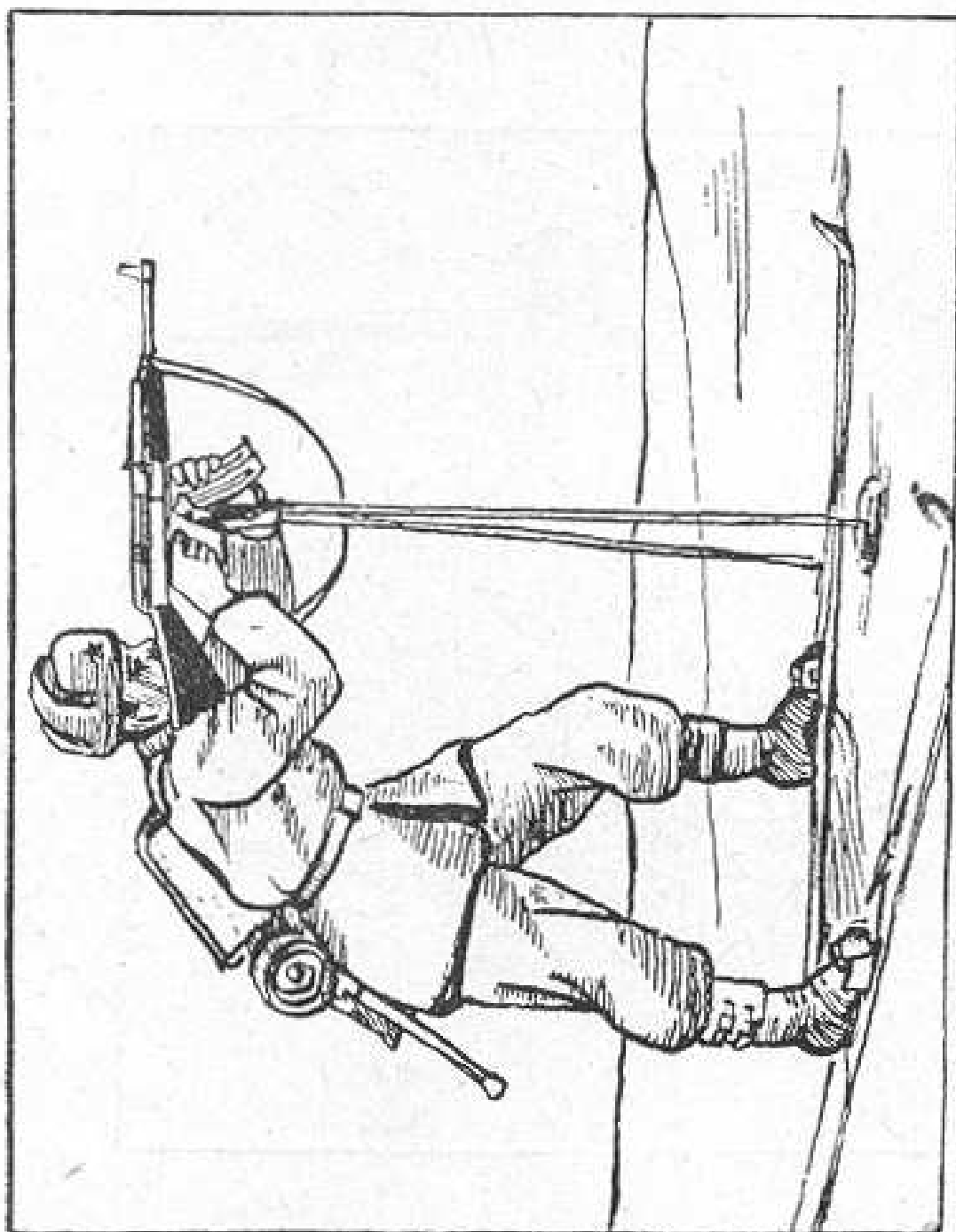
Obr. 52. Přilícení při střelbě z lyží v kleče bez odvratu

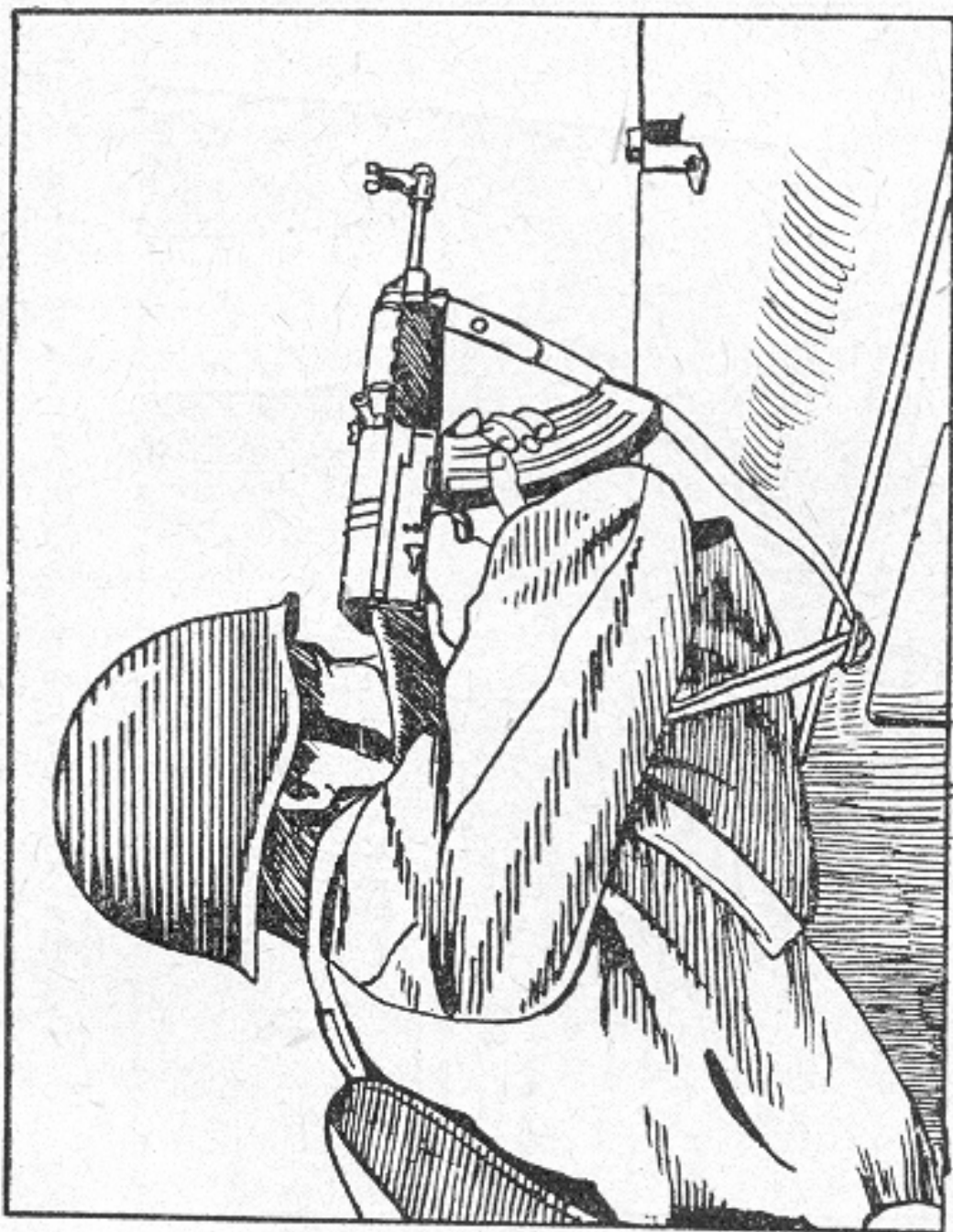
Obr. 53. Přilícení při střelbě z lyží vkleče s odvratem

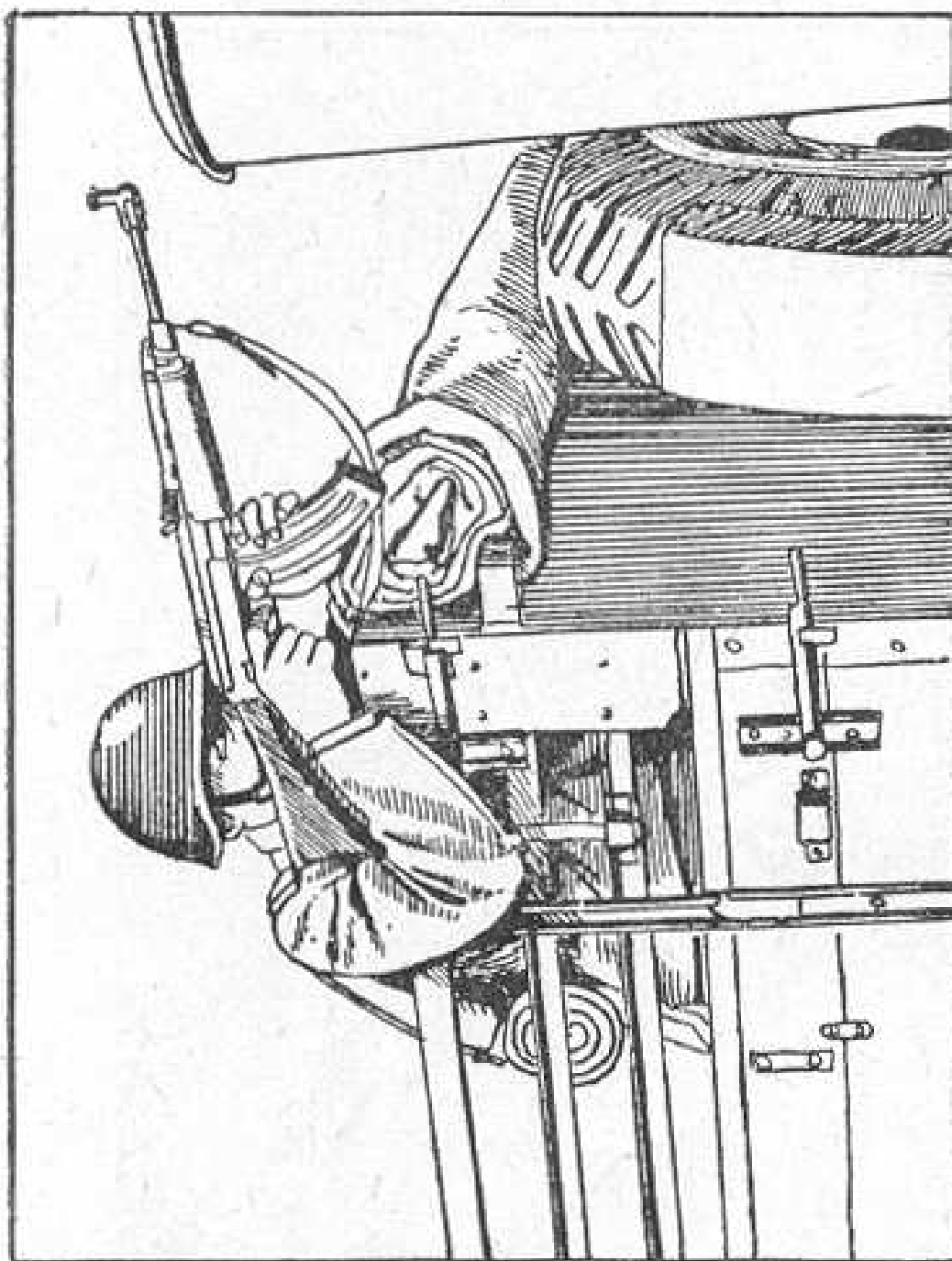
Obr. 54. Přilícení při střelbě z lyží vstoje

Obr. 55. Přilícení při střelbě z lyží s oporou

Obr. 56. Poloha ke střelbě s využitím kabiny řidiče

Obr. 57. Poloha ke střelbě s využitím pravé stěny korby

K přípravě bez odvratu lyže stranou nemění střelec směr lyží, vysune levou lyži vpřed, klekne si pravým kolenem na pravou lyži a sedne si na podpatek pravé nohy (obr. 52).

K přípravě s odvratem pravé lyže přenesse voják pravou lyži špičkou vpravo tak, aby vázání bylo na patce levé lyže, klekne si pravým kolenem na pravou lyži a zaujme polohu jako při střelbě vkleče bez lyží (obr. 53).

Ke střelbě z lyží vstoje střelec vysune pravou lyži do odvratu a zaujme polohu jako při střelbě bez lyží (obr. 54).

K získání pevnější polohy je možno jako opory využít holí. K tomu postaví střelec hole před sebe a opíraje se zápěstím levé ruky o poutko, zaujme polohu ke střelbě (obr. 55).

10. Způsoby střelby z vozidel

Střelba ze samopalů z auta

79. Ke střelbě ve směru jízdy s využitím kabiny řidiče se střelec přitiskne levým bokem k čelu korby, předloktím nebo loktem levé ruky se opře o kabinu, nabije, zasadí samopal do ramene, přilící a pozoruje bojiště (obr. 56).

80. Ke střelbě ve směru jízdy s využitím pravé (levé) stěny korby si střelec sedne rozkročmo na lavičku, dá pravou (levou) paži přes bočnici, nabije, přilící a pozoruje bojiště (obr. 57).

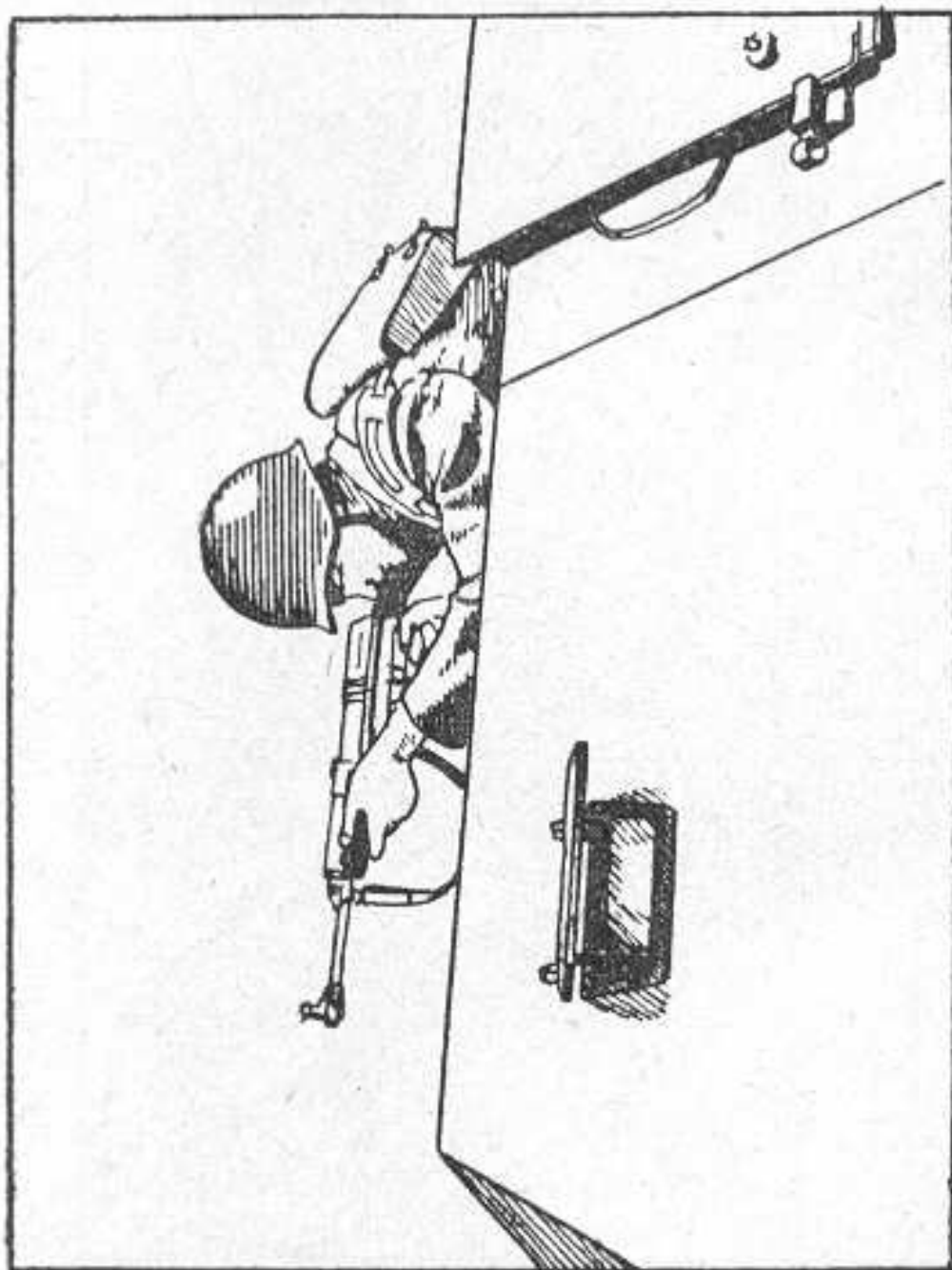

Obr. 58. Poloha ke střelbě při střelbě do pravého rohu

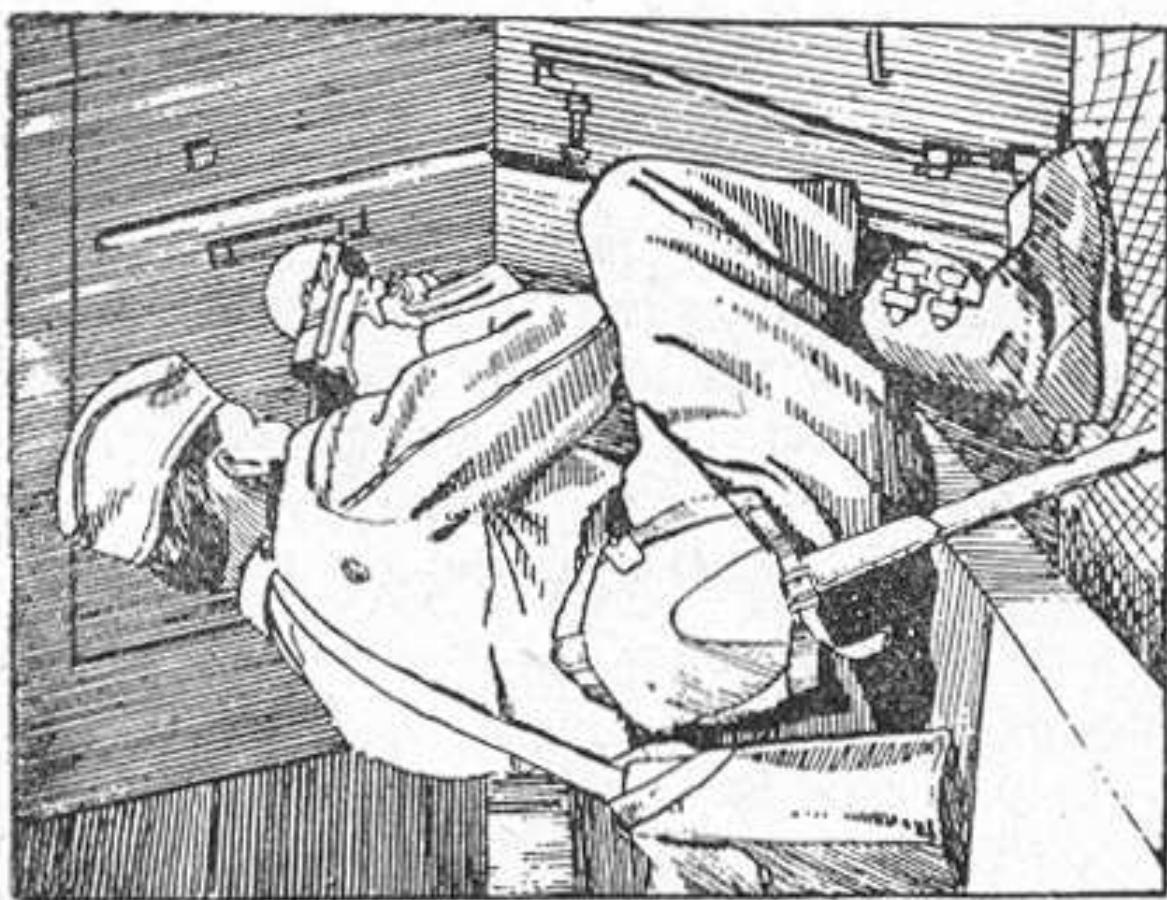

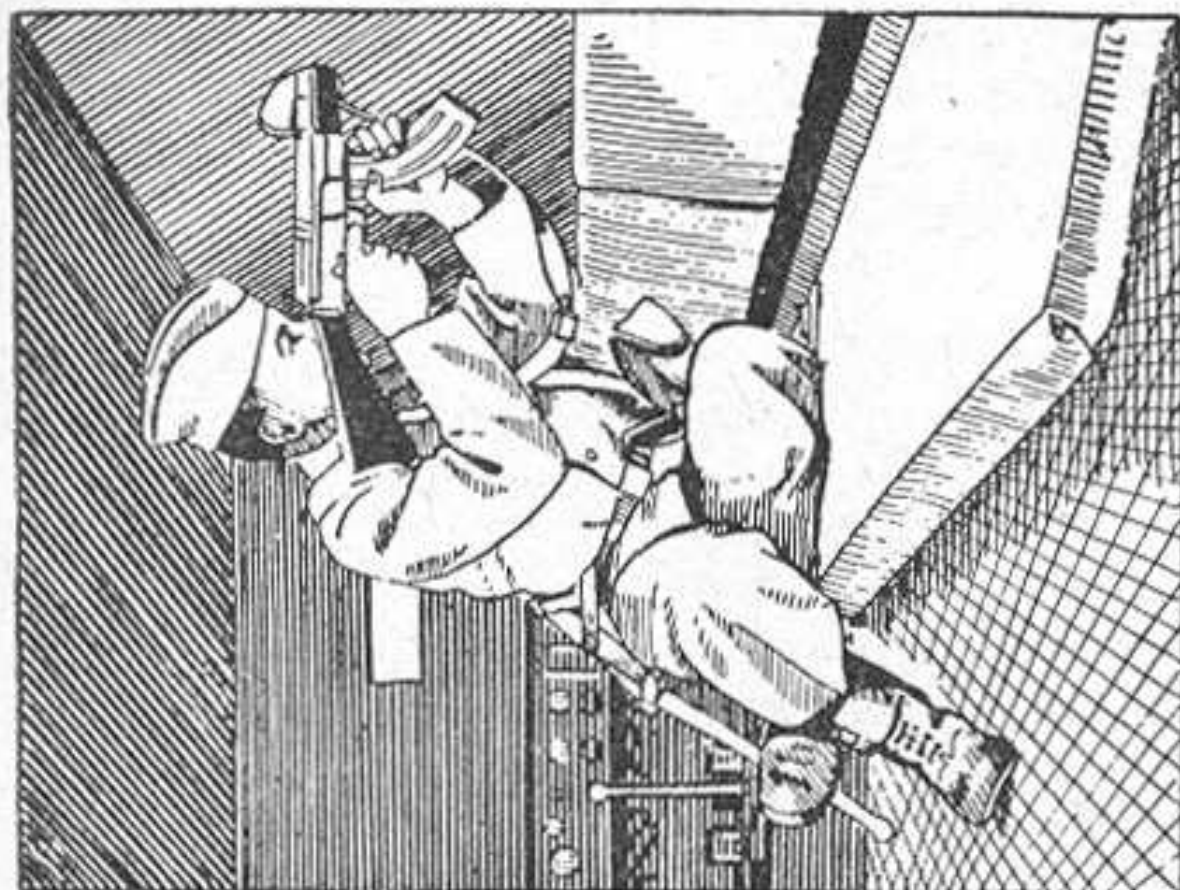
Obr. 59. Poloha ke střelbě ze zádi auta

Obr. 60. Poloha ke stříbě z obrněného transportéru

Obr. 62. Poloha ke střelbě ze zádi
obrněného transportéru

Obr. 61. Poloha ke střelbě z obrněného
transportéru při střelbě do pravého boku

81. Ke střelbě do pravého (levého) boku položí střelec levou holeň na lavičku, sedne si, pravou nohou se vzepře o podlahu. Levou paži dá vně bočnice, nabije, přilící a pozoruje bojiště (obr. 58).

82. Ke střelbě ze zádi automobilu si střelec sedne rozkročmo na levou (pravou) lavičku, dá pravou (levou) ruku přes stěnu korby, nabije, přilící a pozoruje bojiště (obr. 59).

Střelba ze samopalu z obrněného transportéru

83. Ke střelbě ve směru jízdy s využitím stropního pancíře nad řidičem se střelec levým bokem přitiskne k zadní části stropního pancíře, levý a pravý loket opře o jeho horní část, nabije, přilící a pozoruje bojiště (obr. 60).

84. Ke střelbě do pravého (levého) boku klekne střelec levým kolenem na lavičku, pravou nohou se vzepře o podlahu, levou paži dá vně korby, nabije, přilící a pozoruje bojiště.

U obrněného transportéru jiného typu zaujme se poloha ke střelbě do pravého boku (obr. 61).

85. Ke střelbě ze zádi obrněného transportéru sedne střelec na pravou lavičku, zády ke směru jízdy, nohy dá vedle sebe vně lavičky, nabije, přilící a pozoruje bojiště (obr. 62).

Střelba ze samopalů z tanku

86. Ke střelbě ve směru jízdy s využitím věže tanku se střelec opře tělem o zadní část věže, levý a pravý loket opře o horní část věže, nabije, přilící a pozoruje bojiště (obr. 63).

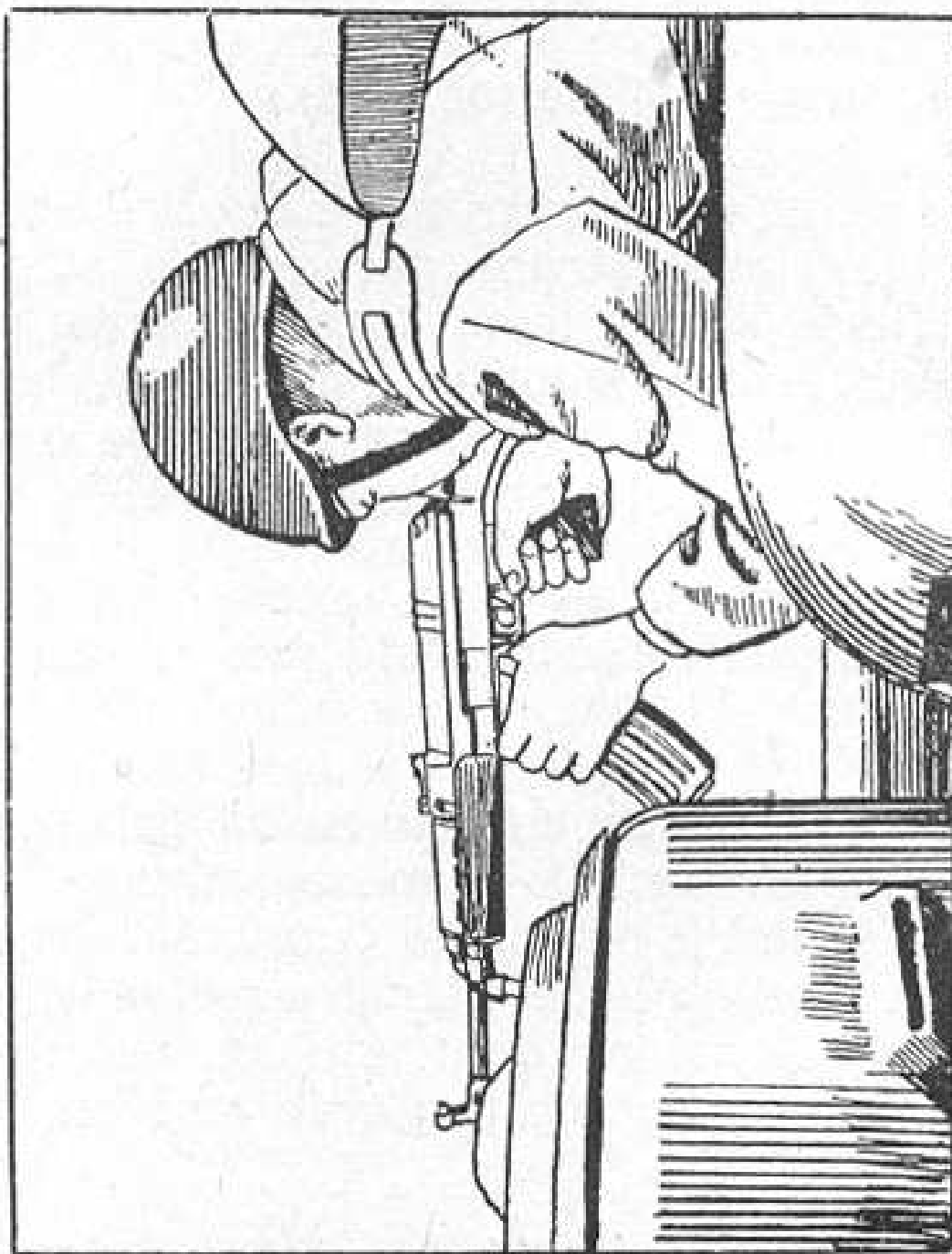
87. Ke střelbě ve směru jízdy s využitím místa po pravé (levé) straně věže položí střelec na pravé (levé) straně levou (pravou) nohu pod tělo, pravou (levou) nohou se opírá o kraj blatníku. Levou (pravou) rukou se přidržuje o záchyty na tanku, přilící a pozoruje bojiště.

Pro stabilizaci polohy lze ustrojovacím řemínkem upoutat levou (pravou) paži k záchyty na věži tanku (obr. 64).

88. V důsledku výkyvu vozidla za pohybu je nutno brát v úvahu tak zvané opožďování výstřelu vzhledem k okamžiku umístění rovné mušky v záměrném bodě. Z toho vyplývá, že při výkyvu vozidla směrem dolů je třeba zaničovat na horní část figury a při výkyvu směrem nahoru na spodní část figury.

Poznámka. Při střelbě za pohybu (jízdy) vozidel po velmi nerovném terénu je výhodné neopírat se pažemi o vozidlo, což umožní zmírnit prudké výkyvy způsobené kolébáním vozidla. Ze stejného důvodu je výhodné při zvlášť silných výkyvech pokrčit nohy.

Obr. 63. Poloha ke střelbě z věže tanku

Obr. 64. Poloha ke střelbě z tanku s využitím levé strany věže

11. Způsoby střelby pomocí zaměřovacího infradalekohledu NSP-2

89. Zaměřovací infradalekohled NSP-2 nosí střelec za pochodu v pochodové poloze.

Přístroj může nosit střelec dvojím způsobem:

V prvním případě je infradalekohled v plátěné brašně na pravém boku zavěšen přes levé rameno a baterie je na opasku na pravé straně, kabel je odpojen a omotán kolem přístroje (obr. 65).

a

b

Obr. 65. Zaměřovací infradalekohled NSP-2 v pochodové poloze

V druhém případě zaměřovací infradalekohled a baterie mohou být uloženy společně v brašně (obr. 65).

Při bojovém použití je přístroj v tak zvané bojové poloze, tj. nasazen na zbrani.

Nasazení přístroje provede střelec tak, že pravou rukou otevře víko plátěné brašny a vyjme přístroj. Levou rukou uvolní křídélko upínacího šroubu a odmotá kabel.

Infradalekohled nasadí pravou rukou na záchyty na levé straně pouzdra závěru, infrapří-

stroj zajistí otočením křídélka upínacího šroubu vpřed na doraz. Při nasazování infrapřístroje držíme samopal v levé ruce (obr. 66).

Spojení kabelu s baterií provede střelec tak, že zasune zástrčku kabelu do zásuvky na pouzdro baterie a vzájemně ji zajistí pomocí otočné objímky.

Je-li baterie v plátěné brašně, vyjme střelec nejdříve baterii, navlékne ji na opasek a pak pokračuje v činnosti výše uvedeným způsobem.

Potom nabije samopal, levou rukou sejme clonu objektivu a odklopí krytku světlometu.

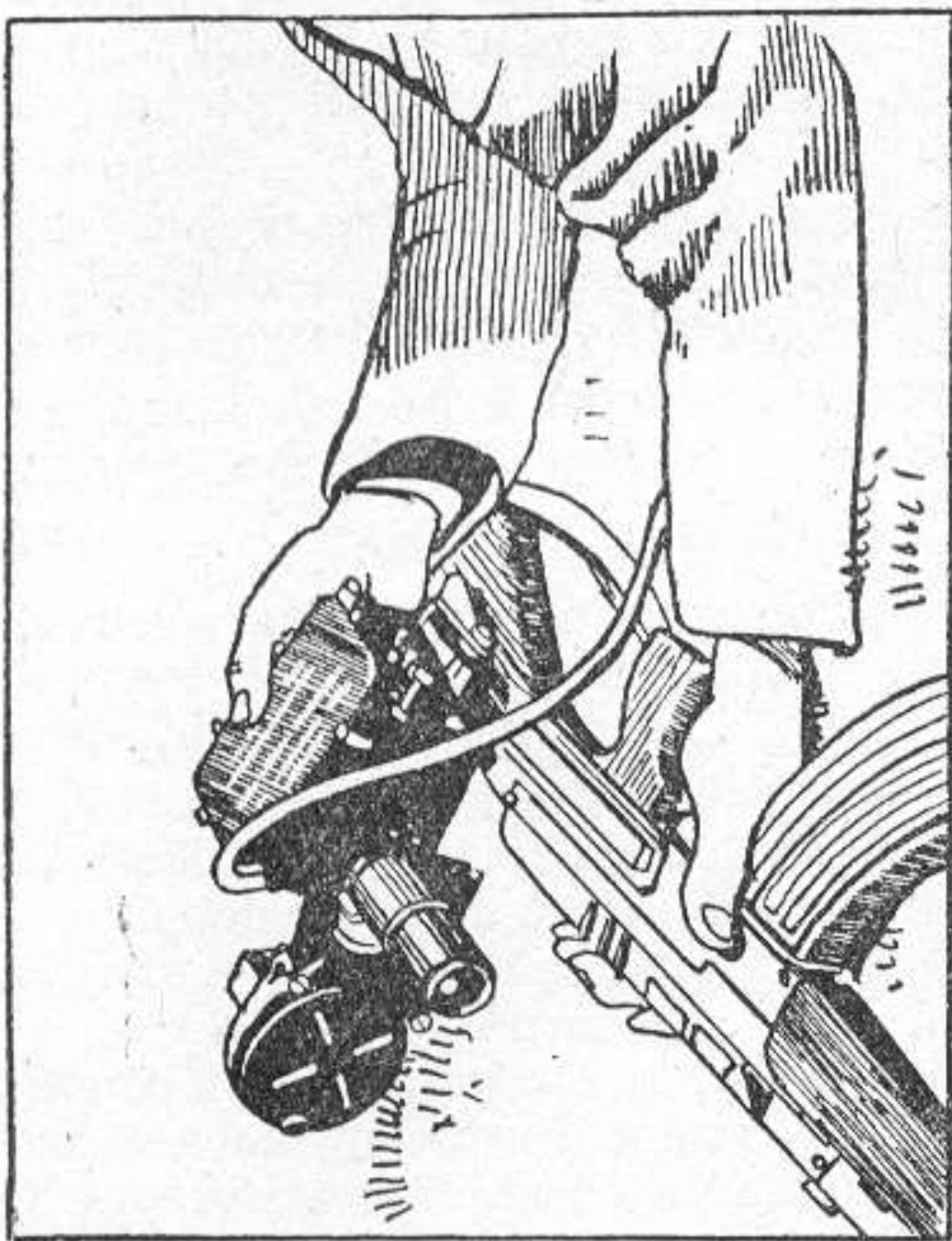
Provedení vlastní střelby.

Před střelbou zapne střelec levou rukou infradalekohled a světlomet tak, že otočí vypínač na značku „zapnuto“. Samopal při tom drží pravou rukou za pažbičku.

Výstřel provede střelec podle způsobu střelby bez použití infrapřístrojů s těmito doplňky: pravé oko přiloží k pryžové objímce okuláru tak, aby jasně viděl celé zorné pole objektivu a zaměřovací značku. Levé oko může být popřípadě i otevřené. Při střelbě hrot zaměřovací značky usměrní na záměrný bod. Dva vodorovné trny ukazují, zda zbaň není nakloněna (obr. 67).

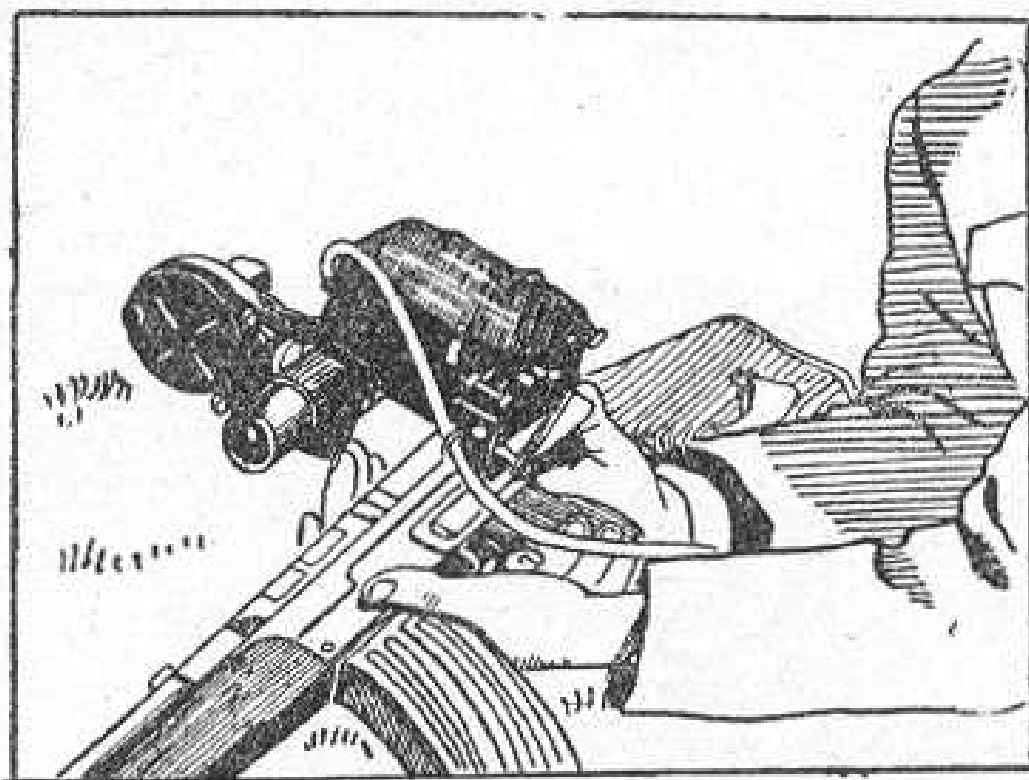

Poznámka. Záchyt pro upevnění zaměřovacího infradalekohledu mají jen některé samopaly. Tyto samopaly mají na ústí hlavně našroubován tlumič ohně.

a

Obr. 66. Nasazení přístroje

b

Zastavení palby:

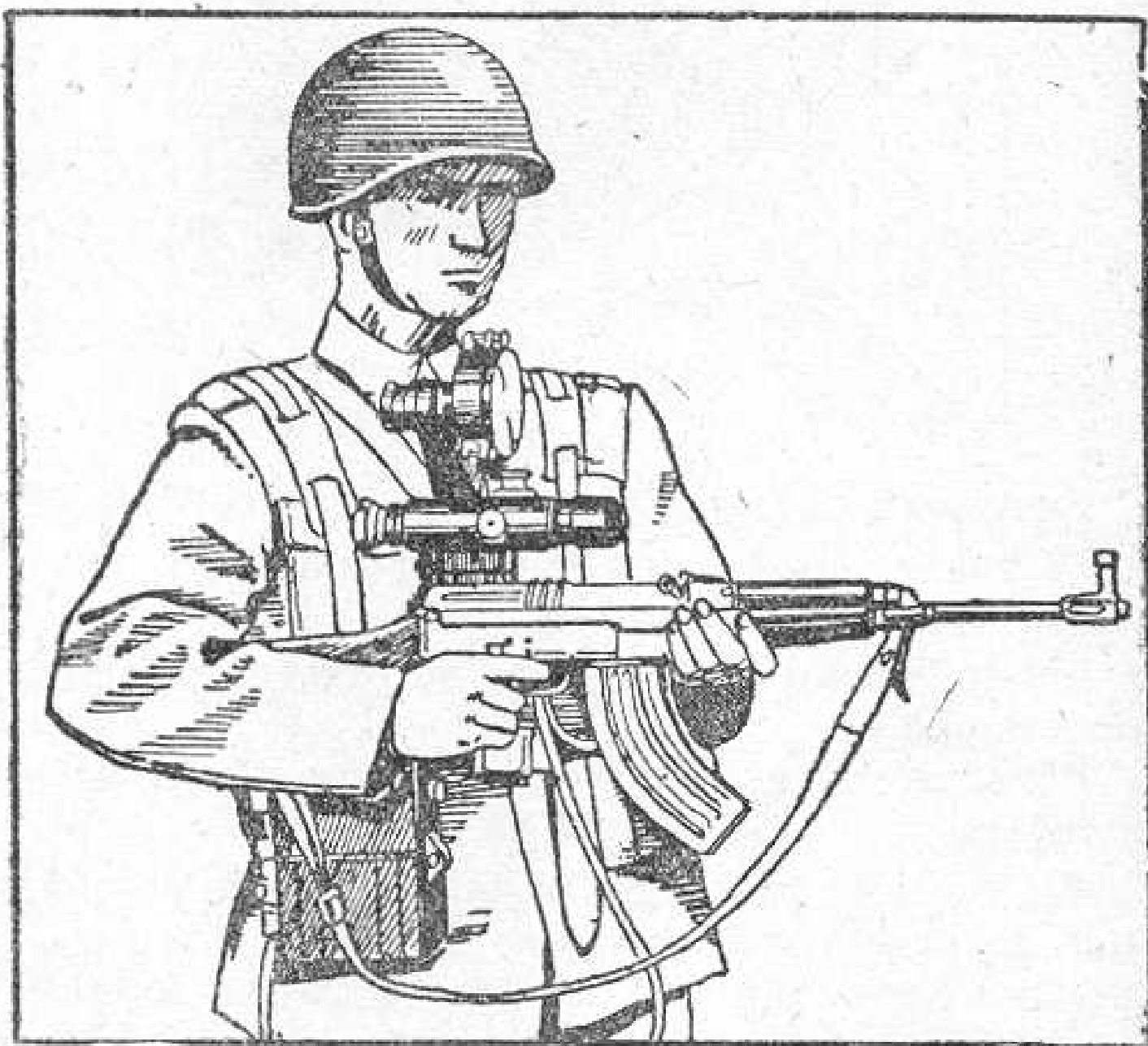
Palbu zastaví střelec stejným způsobem jako při střelbě bez infradalekohledu.

Při dočasném zastavení palby zůstává přístroj na samopalu.

Při trvalém zastavení palby sejme střelec přístroj ze samopalu a uloží ho v brašně.

Při trvalém zastavení palby postupuje střelec tak, že pravou rukou vyjme z brašny clonu objektivu, nasadí ji na objektiv a zavře krytku světlometu. Odšroubuje otočnou objímku kabelu, vytáhne zástrčku kabelu ze zásuvky pouzdra baterie a omotá kabel kolem přístroje.

Pravou rukou uvolní infradalekohled otočením křídélka upínacího šroubu a sejme přístroj se samopalu a vloží ho do brašny.

C

Obr. 67. Zamíření na cíl zaměřovací značkou

HLAVA 2

PRAVIDLA STŘELBY ZE SAMOPALU V BOJI

1. Všeobecná ustanovení

90. Střelec střílí ze samopalu v boji zpravidla v sestavě svého družstva podle povelů velitele nebo samostatně podle situace.

Střelba ze samopalu je charakterizována těmito údaji:

Ústřížek 2 (k Pěch-3-62)

Dálka v m	Výška dráhy střely v cm	Pásma jádra rozptylu v cm					
		jednotli- vými ranami		malými dávkami		zvětšeno o pohyb středního zásahu dávky 2-3 ran	
		<i>jv</i>	<i>jš</i>	<i>jv</i>	<i>jš</i>	<i>jv</i>	<i>jš</i>
100	2	8	7	20	20	32	32
200	13	16	14	40	40	64	63
300	36	26	23	60	60	97	95
400	75	38	33	80	80	129	126
500	140	53	44	100	100	161	157
600	240	71	57	120	120	195	189
700	390	92	72	150	140	242	234
800	570	116	89	170	160	275	253

91. Počet nábojů potřebných k jistému vyřazení jednotlivých nekrytých cílů při střelbě dávkami uvádí tabulka:

Dálka v m	Figura					
	krytě ležící	nekry- tě ležící	kle- čící	vpřed běžící	stra- nou běžící	kulo- met
100	3	3	3	3	3	3
200	5	4	3	3	3	4
300	9	6	4	4	4	5
400	15	9	5	5	6	7
500	23	13	7	6	8	10

Poznámka. Potřebné počty nábojů k zasažení cílů jsou vypočteny z hodnot rozptylu zvětšených o pohyb středního zásahu vlivem změn podmínek střelby.

2. Volba místa a polohy ke střelbě

92. Místo ke střelbě musí být vhodné, musí střelci zabezpečovat dobrý výstřel a kryt před pozorováním a palbou nepřítele.

93. Po zaujetí místa ke střelbě se musí střelec podle situace zakopat a upravit oporu pro samopal.

94. Nejvýhodnější polohou ke střelbě v boji je poloha vleže, protože nejméně střelce unavuje, zabezpečuje největší přesnost střelby (zvláště při využití opory), chrání střelce před pozorováním a palbou nepřítele a střelec v této poloze nejsnadněji najde a upraví oporu i kryt.

95. Polohy ke střelbě vkleče nebo vstoje se v boji používá v těch případech, kdy cíl z polohy vleže není vidět, např. při střelbě z okopu, ve zvláště terénu, v trávě, v křovinách a při střelbě zpoza krytu (rohu budovy, stromu, ohra-
dy, plotu apod.), jakož i při náhlém střetnutí s nepřítelem, kdy není čas na přípravu ke střelbě vleže. Polohy vstoje se též používá při střelbě za chodu.

Vhodných krytů (příkopů, jam od granátů apod.) je možno v boji využít též pro polohu vsedě.

3. Pozorování bojiště

96. Střelec musí pozorně a nepřetržitě pozorovat bojiště, aby včas zjistil cíle; přitom musí zvláště pozorně sledovat přístupy ze směru od nepřítele a místa, jichž by mohl nepřítel výhodně využít k umístění palebných prostředků a pozorovatelů. Při pozorování si střelec v pozorovacím sektoru musí všimnout všech podrobností, neboť i nepatrné příznaky a jevy mohou mu usnadnit zjištění nepřítele (pohyb větví, křoví,

pohyb trávy, objevení se nových drobných předmětů, změn v poloze a tvaru předmětů v terénu, záblesk kovových částí a skel, výšlehy výstřelů, kouř, prach apod.). Je také nutno pozorně sledovat výstřely a podle jejich zvuku určovat umístění nepřátelských palebných prostředků.

97. Všechno, co střelec zpozoroval a zjistil, musí ihned hlásit nejbližšímu veliteli. Hlášení musí být krátké a přesné, např.: „Přímo žlutý keř, na pravém okraji — kulomet“ nebo „Orientační bod tři, vpravo dva prsty, pod keřem — pozorovatel.“

4. Volba cíle

98. Pro střelce ze samopalu jsou v boji cílem velitelé a jednotliví nekrytí nebo částečně krytí nepřátelští vojáci, nepřátelské palebné prostředky a náhle se objevivší nebo přebíhající jednotlivci nebo skupiny.

99. Určil-li velitel střelci cíl, musí jej střelec rychle najít a vyřadit.

Při střelbě na široký skupinový cíl střílí střelec přímo před sebe, v takové shodě s palbou sousedů, aby nebylo nepostřelovaných úseků nebo nadměrného soustředění palby na jeden úsek cíle.

100. Při samostatné střelbě se musí střelec při volbě cíle řídit bojovým významem cíle a

střílet nejdříve na cíle důležité a nebezpečné [např. na palebné prostředky nepřítele, na velitele, pozorovatele, spojky, nosiče střeliva, přední (vedoucí) vojíny apod.]. Při cílech stejného významu volí střelec nejbližší a lehce zranitelné cíle.

Jestliže se za střelby objeví nový, důležitější nebo nebezpečnější cíl, musí na něj střelec ihned přenést palbu.

5. Zjišťování dálek cílů v boji

Zjišťování dálek odhadem

101. Odhadem se mohou zjišťovat dálky buď podle stupně viditelnosti předmětů nebo cílů, k nimž se dálka zjišťuje, nebo nanášením délek terénních úseků, které dobře utkvěly v paměti střelce, anebo spojením obou těchto způsobů.

102. K zjišťování dálek podle stupně viditelnosti předmětů nebo cílů musí mít každý střelec svoji pomůcku (tabulku), z které musí být vidět, jak se mu jeví různé předměty a cíle v různých dálkách.

Níže je uvedena jako příklad tabulka (pomůcka) pro normální zrak a příznivé povětrnostní podmínky (pěkné počasí, jasné osvětlení apod.) k zjišťování dálek živých cílů.

Dálka v m	Co je vidět
1000	Sotva možno rozeznat jednotlivého bojovníka od dvojice nebo skupiny
800–700	Je vidět pohyb nohou jdoucího nebo běžícího bojovníka
400–300	Lze rozeznat barevné skvrny na postavě člověka
200	Možno rozeznat obrysy hlavy a ramen člověka
150	Je vidět ruce, podrobnosti výzbroje a výstroje

Podobnou pomůcku k zjišťování dálek jak za příznivých, tak i nepříznivých podmínek si musí střelci sestavit pro různé cíle a terénní předměty.

Při zjišťování dálek je třeba mít na paměti, že přesnost zjištění délky závisí nejen na střelcově zrakové ostrosti, nýbrž i na rozměrech a zřetelnosti obrysů předmětů, na jejich zabarvení ve srovnání s okolím, na osvětlení předmětů, na průzračnosti vzduchu apod. Tak např.:

a) malé předměty (křoví, kameny, kopečky země, jednotlivé figury vojáků) se zdají vzdálenější než velké předměty, které jsou v téže dálce (les, hora, osada, pochodový proud);

b) předměty jasné barvy (bílé, oranžové) se

zdají bližší než předměty barvy tmavé (modré, černé, hnědé);

c) jednobarevné, jednotvárné pozadí (louka, sníh, pastvina) odráží a zdánlivě přibližují předměty, které jsou na něm, jsou-li jinak zabarveny; pestré a různobarevné pozadí naopak je maskuje, a proto se zdají vzdálenější;

d) za pošmourného dne, za deště, soumraku, mlhy apod. se zdají všechny dálky větší; za světlého slunečního dne se naopak zdají menší;

e) v hornatém terénu se všechny předměty zdají bližší.

Střelci si musí osvojit tyto zvláštnosti a při zjišťování dálek musí umět k nim přihlédnout a provést příslušnou opravu.

103. Zjišťování dálek nanášením délek terénních úseků utkvělých v paměti střelce se používá jen ve více méně rovném terénu. Takovým úsekem může být jakákoli známá délka, s kterou střelci přicházejí často do styku a která jim utkvěla v zrakové paměti, např. 100, 200, 400 m.

Tento úsek nutno pomyslně (od oka) nanášet na zjišťovanou délku tolikrát, kolikrát se dá na ni nanést. Přitom je třeba mít na zřeteli, že

a) se zvětšováním délky se velikost úseku perspektivně zdánlivě zkracuje;

b) prolákliny (rokle, úvozy, říčky apod.), které přetínají zjišťovanou dálku a zjišťující je nevidí nebo je vidí jen částečně, tuto dálku zdánlivě zkracují.

104. K přesnějšimu a snazšímu zjištění délky odhadem možno využít těchto způsobů:

a) srovnat zjišťovanou dálku s jinou známou nebo změřenou délkou, i když leží v jiném směru, např. se změřenou délkou orientačních bodů;

b) pomyslně rozdělit dálku na několik stejných úseků tak, aby bylo možno přesněji určit délku jednoho z nich a pak násobit získanou délkou počtem úseků;

c) zjišťovat délky několika střelci a ze všech zjištěných dálek vypočítat průměr, např. délka podle zjištění jednoho střelce je 700 m, podle druhého střelce 600 m; průměr bude 650 m.

105. Zběhlost v rychlém a přesném zjišťování délky odhadem je možno získat jen vytrvalým a soustavným nácvikem, o který musí usilovat každý velitel i střelec a využít pro něj každé vhodné příležitosti.

Zjišťování dálek přímým změřením v terénu

106. Při měření dálek na kroky přímo v teré-

nu počítáme dvojkroky buď na levou nebo pravou nohu. Střelec musí znát střední velikost svého dvojkroku. Střední velikost dvojkroku se zjistí tak, že se na rovném terénu odměří (měřicím pásmem) délka nejméně 200 m; tato délka se projde dvakrát až třikrát a pokaždé se počítají dvojkroky. Např. při trojím projití délky 200 m bylo napočítáno 130, 131, 129 dvojkroků; střední velikost dvojkroku se rovná

$$\frac{130 + 131 + 129}{3} = 130; \quad \frac{200 \text{ m}}{130} = 1,54 \text{ m.}$$

Příklad: Při měření délky se napočítalo 260 dvojkroků; délka se rovná $260 \times 1,54 = 400 \text{ m.}$

Zjišťování dálek podle úhlové hodnoty terénních předmětů

107. K zjišťování délky tímto způsobem je nutno přesně znát šířku nebo výšku předmětu (cíle), jehož délku chceme zjistit.

Změříme úhlovou hodnotu šířky (výšky) předmětu v dílcích a pak vypočteme jeho délku podle vzorce

$$D = \frac{V \cdot 1000}{U},$$

v němž

D = délka cíle v metrech,

V = výška (šířka) předmětu (cíle),

U = úhlová hodnota předmětu v dílcích.

K změření úhlové hodnoty předmětu možno použít milimetrového dělení na pravítku, zaměřovací osnovy dalekohledu, šířky prstů a různých malých předmětů, které má střelec u sebe a jejichž úhlové hodnoty zná.

P ř í k l a d: Strom vysoký 20 m se kryje s dvěma velkými dílky stupnice dalekohledu (20 dílců);

$$D = \frac{20 \cdot 1000}{20} = 1000 \text{ m};$$

délka stromu je 1000 m.

Plot dlouhý 21 m se kryje s úzkou stranou krabičky od zápalek (30 dílců);

$$D = \frac{21 \cdot 1000}{30} = 700 \text{ m};$$

délka k plotu je 700 m.

Zjišťování dálek v noci

108. Při osvětlení terénu je možné zjistit délku určitého předmětu (orientačního bodu, cíle)

nanášením délek terénních úseků a stejně jako ve dne podle stupně viditelnosti předmětu. K zabezpečení přesnosti při zjišťování délek cílů v noci je třeba ještě za světla prostudovat terénní předměty a jejich vzájemnou polohu, určit orientační body a zjistit dálku k nim. Je správné, aby jako orientační body byly voleny takové předměty, jejichž obrysy by byly viditelné i za úplné tmy. Při zjištění cíle v blízkosti příslušného orientačního bodu bude střelec snáze zjišťovat i jeho dálku.

V případě, že nepřítel střílí ojedinele jednotlivými ranami, lze také využít k zjištění délky k těmto cílům doby šíření zvuku a světla. Světlo se šíří ve vzduchu rychlostí 300 000 km/vt, tj. prakticky okamžitě. Zvukové vlny se šíří ve vzduchu při teplotě $+5^{\circ}\text{C}$ rychlostí přibližně 340 m/vt.

Zjišťování doby ve vteřinách je možno provádět takto: střelec (pozorovatel) v mysli počítá „dvacet jedna“, „dvacet dva“ atd. Doba k vyslovení těchto čísel ve středním tempu je okolo 1 vt.

Když se voják naučí zjišťovat dobu mezi zábleskem a ranou, může rychle vypočítat dálku k místu výstřelu. Počet vteřin od záblesku do okamžiku, kdy uslyší ránu, se násobí 340 (rychlostí zvuku) a výsledek je dálka cíle v metrech.

Pro boj bude stačit, když si střelec zapamatuje dálky:

- při jedné vteřině — 300 m;
- při půldruhé vteřině — 500 m;
- při dvou vteřinách — 700 m.

Tento způsob lze použít jen tehdy, jestliže nepřítel střílí řídce jednotlivými ranami, v ostatních případech záblesky jednoho cíle mohou být zaměněny s ranou jiného cíle.

K zjišťování dálek nepřátelských cílů v noci bez osvětlování je třeba vědět, na jakou dálku je možno rozpoznat různé příznaky, které prozrazují nejen přítomnost, ale i činnost nepřítele. Mohou to být povely dávané nepřítelem, rozhovory, údery závěru, nárazy sekery (palice) při zatloukání kúlů, hluk motorů, vozidel plameny ohňů apod.

Níže je uvedena jako příklad tabulka (pomůcka) k zjišťování dálek podle zvuků a záblesků:

Dálka	Co lze zajistit
do 100 m	Rozhovor, kašel, nabíjení zbraně, stříhání drátu
do 200 m	Povely, nárazy zbraní a výstroje, oheň cigarety
do 300 m	Tupý hluk pochodující pěchoty ve tvaru na tvrdé cestě, zatloukání kúlů ručně
do 400 m	Kácení stromů a řezání dřeva
do 500 m	Zatloukání kúlů mechanickým způsobem, hluk motoru nákladního auta při jízdě po tvrdé cestě
do 600 m	Je vidět plamen hořící zápalky. Je slyšet hluk pochodující pěchoty v pochodovém tvaru po asfaltové, betonové nebo dlážděné silnici
do 1000 m	Hluk motoru nákladního auta při jízdě po asfaltové, betonové nebo dlážděné silnici
do 2000 m	Hluk motoru tanku při jízdě po tvrdé cestě, zvuk jednotlivého výstřelu
do 3000 m	Hluk motoru tanku při jízdě po asfaltové, betonové nebo dlážděné silnici
do 4000 m	Střelba ze samočinných zbraní
do 10—15 km	Střelba z děl velké ráže

Střelci si musí sestavit na základě vlastních zkušeností podobnou pomůcku k zjišťování dálek podle různých příznaků činnosti nepřítele v noci.

6. Volba hledí a záměrného bodu

109. Při volbě hledí se řídíme především dálkou cíle.

110. Záměrným bodem je zpravidla střed spodního okraje cíle.

Při střelbě na vysoké cíle (vpřed běžící figury apod.) v malých dálkách volíme záměrný bod v široké části cíle (hrud', pas).

Při střelbě je nutno pozorovat dopady střel, a je-li třeba, měnit záměrný bod.

111. Při střelbě ze samopalu na dálky do 500 m má teplota a podélný vítr nepatrný vliv na let střely, a proto s nimi při volbě hledí a záměrného bodu nepočítáme.

Při střelbě na dálky od 500 m výše je již třeba vliv teploty a podélného větru brát v úvahu a podle toho překládat záměrný bod; při střelbě za chladna a při silném větru, který vane proti směru střelby, záměrný bod zvyšujeme; při střelbě za horkého počasí a při silném větru, který vane ve směru střelby, záměrný bod snižujeme, přičemž se řídíme údaji této tabulky:

Přeložení záměrného bodu vlivem změny teploty vzduchu a podélného větru

Ústřížek 3 (k Pěch-3-62)

Dálka v m	Při teplotě °C										Při silném po- délném větru (8 m/vt.) záměr- ný bod snížit. Při protivětru záměrný bod zvýšit v cm
	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	
	45	35	25	15	5	5	15	25	35		
	Zám. bod snížit					Zám. bod zvýšit					
v cm											
100	2	1	—	—	—	1	2	3	4	—	
200	3	2	1	—	1	2	3	4	5	—	
300	9	6	3	—	3	6	9	12	15	1	
400	21	14	7	—	7	14	21	28	35	2	
500	42	28	14	—	14	28	42	56	70	5	
600	78	52	26	—	26	52	78	104	130	12	

Obr. 68. Přeložení záměrného bodu

112. Příčný vítr má značný vliv na dráhu střely, odklání ji do strany. Proto je nutno záměrný bod přeložit na tu stranu, odkud vane vítr, o hodnoty uvedené v této tabulce.

Přeložení záměrného bodu za příčného větru

Dálka střelby v m	Mírný vítr (4 m/vt.) pod úhlem 90°		Mírný vítr (4 m/vt.) pod úhlem 45°	
	Přeložení záměrného bodu			
	v cm	ve figurách	v cm	ve figurách
100	2	—	1	—
200	14	—	10	—
300	40	1	28	1/2
400	70	1 1/2	50	1
500	120	2 1/2	84	1 1/2
600	180	3 1/2	126	2 1/2
700	260	5	182	3 1/2
800	350	7	245	5

Ústřížek 4 (k Pěch-3-62)

Poznámky:

1. Při silném větru (8 m/vt.) je přeložení záměrného bodu dvakrát větší, při slabém větru (2 m/vt) poloviční.
2. Při větru, který vane pod úhlem 30°, je nutno brát polovinu z hodnot uvedených v tabulce pro vítr vanoucí pod úhlem 90°; při větru, který vane pod úhlem 60°, je nutno brát z týchž hodnot hodnotu 0,9.
3. Velikost opravy pro přeložení záměrného bodu se počítá od středu cíle (obr. 68).

113. V kritických okamžicích boje, kdy není času na změnu hledí, střílíme jedním hledím a využíváme při tom metné dálky

a) na vpřed běžícího a nekrytě ležícího nepřítele střílíme hledím 3 na všechny dálky do 300 m a zamiřujeme na vpřed běžícího nepřítele do pasu, na nekrytě ležícího na spodní okraj cíle;

b) na zakopaného nepřítele (krytě ležící figury) střílíme hledím 2 na všechny dálky do 200 m a zamiřujeme na spodní okraj cíle.

114. Střelec musí volit k zahájení palby nejvýhodnější okamžik a nesmí ji zahájit předčasně.

Nejvýhodnější okamžiky k zahájení palby jsou tehdy:

- když je možno zasáhnout cíl neočekávaně;
- když se cíl objeví v celé velikosti nebo vystoupí zpoza krytu;
- když je cíl nejlépe vidět.

7. Střelba na pevné cíle

115. Na jednotlivé nekryté cíle střílíme malými dávkami do dálky 300 nebo jednotlivými ranami do dálky 400—600 m, přitom míříme na střed spodního okraje cíle nebo překládáme záměrný bod k vyloučení povětrnostních vlivů.

116. Na skupinový cíl složený z jednotlivých, zřetelně viditelných figur střílíme dávkami, při-

čemž postupně přenášíme záměrný bod z jedné figury na druhou.

117. Na úzký skupinový cíl (zástup, dvojstup) střílíme dávkami a míříme na přední figuru.

8. Střelba na mizivé cíle

118. Aby byly vyřazeny cíle, které se objevují na krátkou dobu, je třeba zvlášť pečlivě pozorovat bojiště, rychle rozpoznat a zhodnotit cíle, zjistit k nim dálku, zvolit hledí a záměrný bod.

Urychlení výstřelu na mizivé cíle se dosáhne rychlým provedením přípravy ke střelbě.

119. Při střelbě na mizivé cíle předem zamíříme na místo, kde se očekává objevení cíle; jakmile se cíl objeví, zamíření rychle upřesníme a vypálíme dávku.

Cíle, u nichž není možno předem určit místo kde se objeví, ničíme letmou dávkou.

9. Střelba na pohyblivé pozemní cíle

120. Na pěší cíle pohybující se ve výstřelné rovině (směrem ke střelci nebo od něho) střílíme hledím odpovídajícím dálce, na kterou bude cíl v okamžiku výstřelu.

121. Při střelbě na cíle pohybující se pod úhlem k výstřelné rovině stavíme hledí odpoví-

dající dále cíle (popřípadě výšce cíle) a záměrný bod přenášíme ve směru pohybu cíle podle této tabulky.

Přeložení záměrného bodu na pohyblivý cíl

Dálka střelby v m	Přebíhající pěší cíl (3 m/vt)			
	pod úhlem 90°		pod úhlem 45°	
	přeložení záměrného bodu			
	v cm	ve figurách	v cm	ve figurách
100	45	1	32	1
200	99	2	70	1½
300	162	3	114	2
400	234	5	165	3
500	318	6	225	4½
600	408	8	288	5½
700	513	10	363	7
800	624	12	441	9

Poznámky:

1. Pohybuje-li se pěší cíl krokem, dává se nadběh poloviční než u cíle běžícího.
2. Pohybuje-li se pěší cíl pod úhlem 30° k rovině výstřelné, bere se poloviční nadběh z hodnoty uvedené v tabulce pro úhel 90° a při pohybu pěšího cíle pod úhlem 60° bere se oprava 0,9 z týchž hodnot.
3. Záměrný bod se přenáší od středu cíle.

10. Střelba na obrněné cíle

122. Na obrněná vozidla (obrněné transportéry, auta apod.) střílíme ze samopalu na dálky do 200 m; při použití nábojů s průbojnou zápalnou střelou do 300 m.

Při bočním pohybu cíle přenášíme záměrný bod na dráhu jeho pohybu podle této tabulky:

Tabulka nadběhů pro pohybující se obrněný cíl

Rychlost pohybu cíle v km/hod	Dálka střelby v m			
	100	200	300	400
	nadběh v m			
10	0,40	0,90	1,50	2,20
20	0,80	1,80	3,—	4,40
30	1,25	2,75	4,50	6,50

Poznámka. Uvedené údaje platí pro cíle, které se pohybují pod úhlem 90° ke směru střelby; pohybuje-li se cíl pod úhlem 60° , 45° a 30° , bere se 0,9, 0,7, 0,15 hodnoty uvedené v tabulce.

11. Střelba na vzdušné cíle

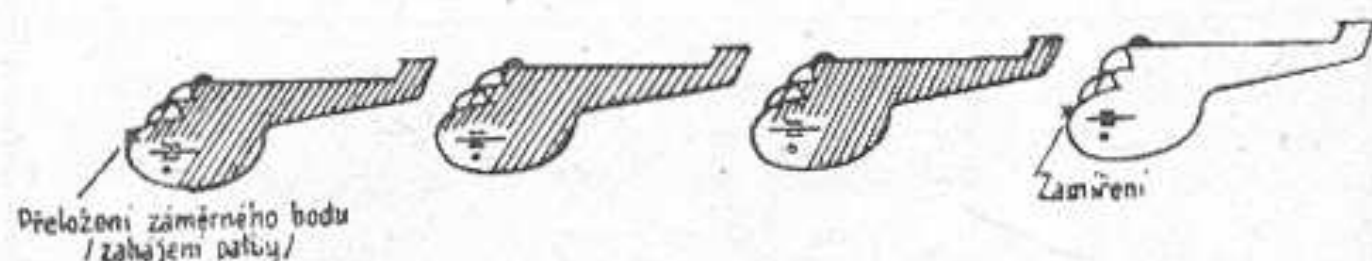
123. Ze samopalu se střílí na letouny, vrtulníky a výsadkáře do dálky 500 m s hledím 3.

124. Na pomalé letouny, vrtulníky a výsadkáře se střílí malými dávkami s postupným překládáním záměrného bodu.

Na rychlá, nízko letící letadla se střílí palebným závěsem.

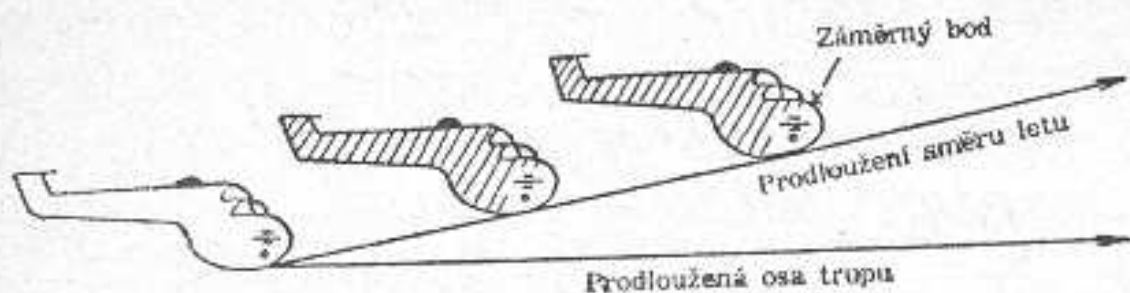
125. Na letouny, které útočí střemhlav nebo které unikají po provedené zteči, střílí se bez nadběhu a míří se na čelo střemhlav letícího nebo na ocas unikajícího letounu.

Při střelbě na vodorovně letící vrtulníky se zaměřuje na jejich prodlouženou dráhu letu, stanovenou prodloužením podélné osy trupu vrtulníku (obr. 69).

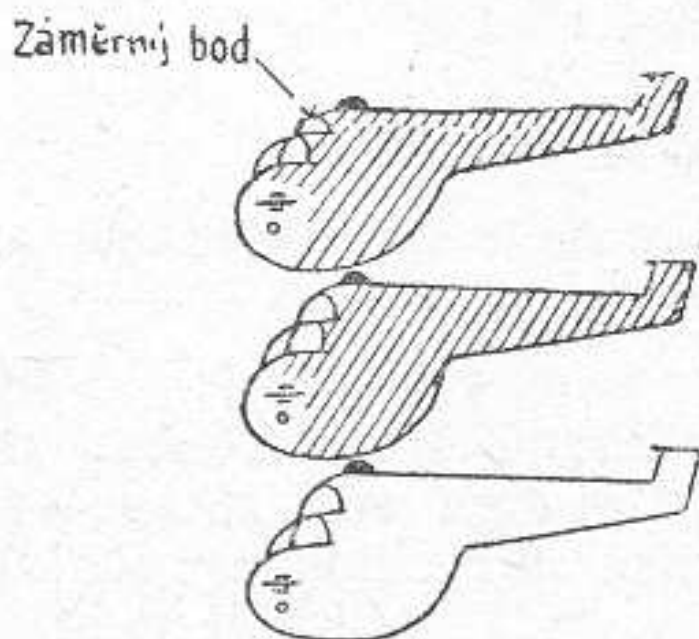
Obr. 69. Přeložení záměrného bodu při vodorovném letu (o tři délky trupu vrtulníku)

Při střelbě na šikmo letící vrtulníky se nezaměřuje na vrtulník ve směru jeho prodloužené osy trupu, nýbrž na prodlouženou dráhu letu vrtulníku s nadběhem ve viděných délkách trupu, neboť vrtulník při tomto letu zachovává stále vodorovnou polohu (obr. 70).

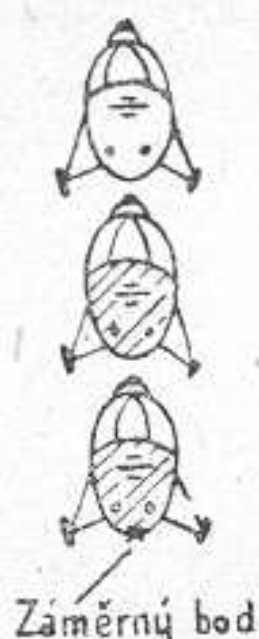
Obr. 70. Přeložení záměrného bodu při šikmém letu
(o 2 délky trupu vrtulníku)

126. Na kolmo stoupající nebo klesající vrtulník se střílí tak, že se zamíří na jeho prodlouženou dráhu letu se stanoveným nadběhem ve viděných výškách trupu (silná část trupu) a střílí se malými dávkami (obr. 71).

Obr. 71. Přeložení záměrného bodu při letu kolmém
(o dvě výšky trupu vrtulníku)

127. Při střelbě na čelně přistávající nebo odlétaující vrtulník (let šikmý i kolmý) se střílí tak, že se zamíří na jeho prodlouženou dráhu letu se stanoveným nadběhem ve viděných výškách čela trupu a střílí se malými dávkami (obr. 72).

Obr. 72. Přeložení záměrného bodu při letu klesajícím čelně (o dvě výšky trupu vrtulníku)

128. Nejvýhodnější je střílet na vrtulník v okamžiku, kdy se vrtulník ve svém pohybu zastaví, tj. když se rychlost vrtulníku rovná nule. V tomto případě se zamíří na střed silné části trupu a střílí se velkými dávkami 10—20 ran.

Nadběh pro střelbu na letouny a vrtulníky udává tato tabulka:

Rychlost cíle v m/vt	Dálka střelby v m				
	100	200	300	400	500
	nadběh v m				
5	1	2	3	4	5
10	2	3	5	8	11
20	3	7	11	16	21
30	5	10	16	23	32
40	6	13	22	31	42
50	8	17	27	39	53
60	9	20	32	47	64
70	11	23	38	55	74
80	12	26	43	62	85
90	13	30	49	70	95
100	15	33	54	78	106
110	17	36	59	86	117
120	18	40	65	94	127
130	19	43	70	101	138
140	21	46	76	109	148
150	22	50	81	117	159
160	24	53	86	125	170
170	25	56	92	133	180
180	27	59	97	141	191
190	28	63	103	148	201
200	30	66	108	156	212

129. Pro boj je třeba tabulku nadběhu v metrech včas převést na tabulku nadběhu udaného počtem délek (výšek) nepřátelských letounů (vrtulníků), které působí v daném prostoru (směru) s udáním jejich rozměrů a rychlostí. Při střelbě se dává nadběh podle této tabulky v takových rozměrech letounu, v jakých se nám letoun (vrtulník) jeví (obr. 73).

Obr. 73. Přeložení záměrného bodu o stanovený nadběh — šest délek trupu letounu

Příklad: Rychlost letounu 100 m/vt, délka trupu letounu 10 m. Záměrný bod přenést:

na 100 m — o 2 délky trupu,

na 200 m — o 3 délky trupu,

na 300 m — o 5 délek trupu,

na 400 m — o 8 délek trupu,

na 500 m — o 11 délek trupu.

Při střelbě na nepřátelské vrtulníky je třeba tabulku nadběhů doplnit o nadběhy ve viděných výškách trupu vrtulníku pro střelbu při jejich kolmém letu.

Příklad: Rychlost stoupání a klesání vrtulníku 5 m/vt, výška trupu 2,5 m. Záměrný bod přenést:

- na 100 m — o $\frac{1}{2}$ výšky trupu,
- na 200 m — o $\frac{3}{4}$ výšky trupu,
- na 300 m — o 1 výšku trupu,
- na 400 m — o $1\frac{1}{2}$ výšky trupu,
- na 500 m — o 2 výšky trupu.

Poznámka. Záměrný bod se překládá od horního (spodního) okraje silné části trupu vrtulníku.

130. Palbu na rychle nízko letící letouny provádíme palebným závěsem s posunem zbraně před cíl.

Palebný závěs s posunem zbraně před cíl se provede tím způsobem, že se zamíří na čelo letounu a pak se rychle posune zbraň (asi za 0,3—0,4 vt.) v prodlouženém směru pohybu letounu s nadběhem v délce 500 m a vystřelí se velká dávka asi 10—15 ran.

Přesné stanovení délky dávky bude záviset na výsledku pozorování a účinné střelby.

131. Na letouny (vrtulníky) se střílí obyčejnými nebo speciálními náboji. Aby se mohla střelba opravovat, hlavně při střelbě na vrtulníky a jiná pomalá letadla, míchají se při plnění zásobníku náboje se svítícími střelami asi v poměru 1 : 3.

Palba na letouny se zahajuje jen na povel velitele družstva (čety).

132. Při střelbě na snášejíci se jednotlivé výsadkáře padákového výsadku přenášíme záměrný bod ve směru pádu výsadkáře (obr. 74).

Svislý nadběh udává podle pozorovaných rozměrů figury výsadkáře. Velikost nadběhu stanoví tato tabulka:

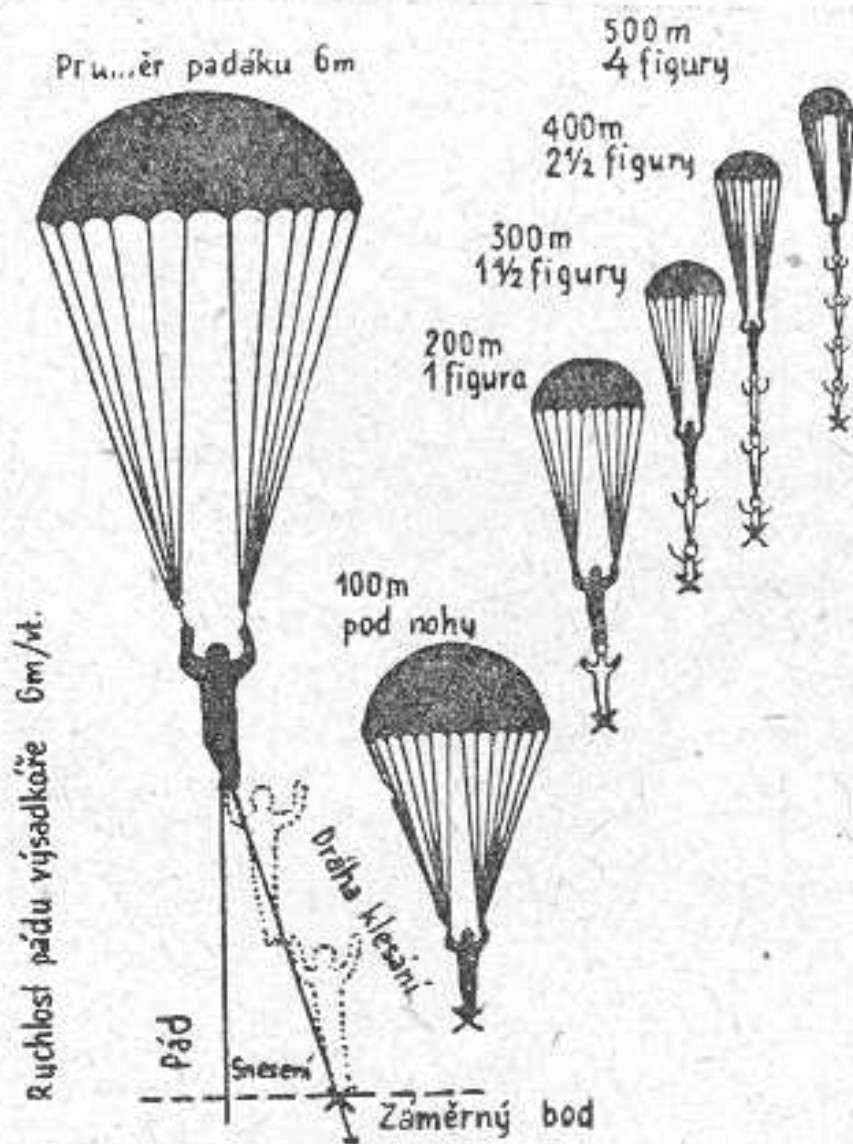
Dálka střelby v m	100	200	300	400	500
Přeložení záměrného bodu v pozorovaných rozměrech figury výsadkáře při rychlosti pádu 6 m/vt	pod nohy	1	1 ^{1/2}	2 ^{1/2}	4

Poznámka. Záměrný bod se překládá od nohou figury výsadkáře.

133. Při střelbě na snášejíci se skupiny padákových výsadků volíme záměrný bod tak, aby svazek drah střel svítícího střeliva byl ve středu skupiny padákových výsadků.

134. Poloha střelce při střelbě na vzdušné cíle je libovolná a závisí na terénu a situaci — vkleče, vleže nebo vstoje; v každém případě však musí mít střelec náležitou stabilitu a možnost hbitě měnit střelbu (obr. 75, 76, 77).

Obr. 74. Přeložení záměrného bodu při střelbě na výsadkáře

Obr. 75. Střelba na vzdušné cíle vkleče

Obr. 76. Střelba na vzdušné cíle vstoje

Obr. 77. Střelba na vzdušné cíle vstoje ze zákopu

Jako opory při střelbě na vzdušné cíle mohou sloužit: přední násyp okopu, ploty, větve stromů, okraje vozu apod.

Poznámka. K výcviku střelců ve střelbě na vzdušné cíle ze samopalu je nutno využít příslušná ustanovení předpisu Pěch-3-20 „Předpis pro výcvik ve střelbě na vzdušné cíle z ručních zbraní bez protiletadlových zaměřovačů“.

12. Střelba v horách

135. Při střelbě v horách se ve srovnání se střelbou v rovině dostřel zvětšuje vlivem menší hustoty vzduchu, která je závislá na nadmořské výšce. Při tom je třeba používat oprav podle této tabulky:

Změna záměrného úhlu vlivem menší hustoty vzduchu ve větších nadmořských výškách

Dálka v m	Nadmořská výška v m					
	500	1000	1500	2000	2500	3000
	potřebné snížení záměrného bodu v cm					
400	3	10	15	18	22	26
500	9	21	32	41	50	58
600	17	40	61	84	98	114

Velké polohové úhly cíle při střelbě v horách mají též vliv na změnu dostřelu. Vliv velkých polohových úhlů se opravuje podle této tabulky:

Dálka střelby v m (šikmá dálka)	300	400	500	600
Polohový úhel cíle ve stupních	oprava v dílkách hledí			
—30	—	1	1	1
—25	—	—	1	1
—20	—	—	—	—
—15	—	—	—	—
—10	—	—	—	—
— 5	—	—	—	—
0	—	—	—	—
+ 5	—	—	—	—
+10	—	—	—	—
+15	—	—	—	—
+20	—	—	—	—
+25	—	—	1	1
+30	—	1	1	1
+35	1	1	1	1
+40	1	1	1	1
+45	1	1	1	1

Vliv velkých polohových úhlů se projeví teprve na dálky větší než 400 m. Vliv velkého polohového úhlu vylučujeme nastavením nižšího hledí, a to jak při střelbě velkými polohovými úhly kladnými, tak i zápornými. Při střelbě na cíle v polohových úhlech od -20 do $+20$ jsou opravy nepatrné. Při střelbě je třeba pozorovat výsledky palby a podle potřeby opravovat zamíření překládáním záměrného bodu.

136. Při střelbě v horách nelze vždy použít normálních způsobů střelby, a proto se musí střelec přizpůsobit terénu, zvláště při střelbě pod většími úhly shora dolů nebo zdola nahoru. Je výhodnější střilet při tom s oporou.

13. Střelba na zamaskované a skryté cíle

137. K vyřazení cíle skrytého za maskou (tráva, křoví, plot apod.) střílíme na to místo masky, kde je cíl skryt; je-li umístění cíle za maskou neznámé, střílíme po celé šířce masky dávkami s postupným přenášením záměrného bodu z jednoho křídla cíle (masky) k druhému o šířku jádra rozptylu na danou dálku.

138. Jestliže střelec nevidí cíl pro nějakou překážku (keř, kopeček, země, tráva apod.) a situace nedovoluje změnit polohu, střelec se lehce zdvihne, aby viděl přes překážku cíl, pak rychle přiloží hlavu k hlavišti pažby a zapamatuje si

na překážce bod, za kterým je cíl. Zjištěný bod je pomocným záměrným bodem pro střelbu.

14. Střelba za omezené viditelnosti

139. Střílíme-li na cíle v noci při osvětleném terénu, vytváříme si podmínky, které se prakticky přibližují podmínkám ve dne.

Technika pozorování a pravidla střelby se proto podstatně nemění a platí pro ně téměř stejné zásady jako ve dne.

V okamžiku, kdy je cíl osvětlen, musí střelec rychle zamířit a vystřelit; při tom se vystříhá pohledu do světelného zdroje (světloometu, signálního osvětlovacího náboje), aby ho světlo neoslnilo.

Při střelbě v noci, obzvláště při krátkodobém osvětlení cíle, často bude vhodné využít metné dálky, neboť tím se zmenšuje doba na přípravu ke střelbě a vylučují se tím také chyby ve zjištění délky cíle.

140. Dále v noci budeme střílet na siluety cílů, které se rýsují proti obloze, požáru, ohni, světloometu apod., nebo na pozadí osvětlených předmětů (stěna budovy, ohrada, křoví apod.).

Ve většině případů se bude střílet do 300 m, neboť při větší dálce nebude cíl vidět. Proto je při této střelbě výhodné využít metné dálky na

nekrytě ležící figuru tím, že nastavíme trvale hledí na „U“.

Při zamiřování na siluety je třeba nejprve zamířit rovnou muškou na světlé pozadí vpravo (vlevo) od cíle ve výši záměrného bodu a potom plynulým pohybem, při udržení správné polohy mušky v zářezu hledí a za plynulého tlaku na spoušť zamířit na cíl a vystřelit. Při tom střílíme malými dávkami.

Jestliže se siluety rýsují na temném pozadí a není je dobře vidět, zamiřuje se zhruba hlavní a střílí se velkými dávkami.

141. Při střelbě na cíle prozrazující se záblesky výstřelů je nejúčinnější střelba do 200 m. Proto je výhodné i při této střelbě využít metné dálky.

Za úplné tmy musí střelec pro zamiřování využít hrubých částí mířidel, které lze ve tmě snáze rozeznat; jsou to záměrné hrany hledí a chránítka mušky.

Přesnost střelby se zvětší použitím nábojů se svítícími střelami, neboť střelec má možnost podle nich provádět opravu své střelby.

142. Při dostatku času je třeba včas ještě před setměním připravit zbraň k noční střelbě pro případ vedení palby bez umělého osvětlení, dále v mlze a dýmu, neboť tímto opatřením se zvýší účinnost střelby ze samopalu.

Přípravu možno provést jedním z těchto způsobů:

a) vyhloubit v předním násypu okopu žlábek, do něhož se položí přední část samopalů. Nastaví se hledí odpovídající dálce střelby a pak se zbraň zamíří na bod na čáře, na níž má být vedena palba.

K upevnění náměru a odměru je třeba pod botku připevnit desku se stupni různé šířky k usměrnění zbraně na různé čáry a směry (obr. 78).

Deska musí být tak velká, aby se při střelbě nedotýkala pravé ruky a nepřekážela při spouštění. Aby byla střelba pohodlná, musí pažba přesahovat částečně desku;

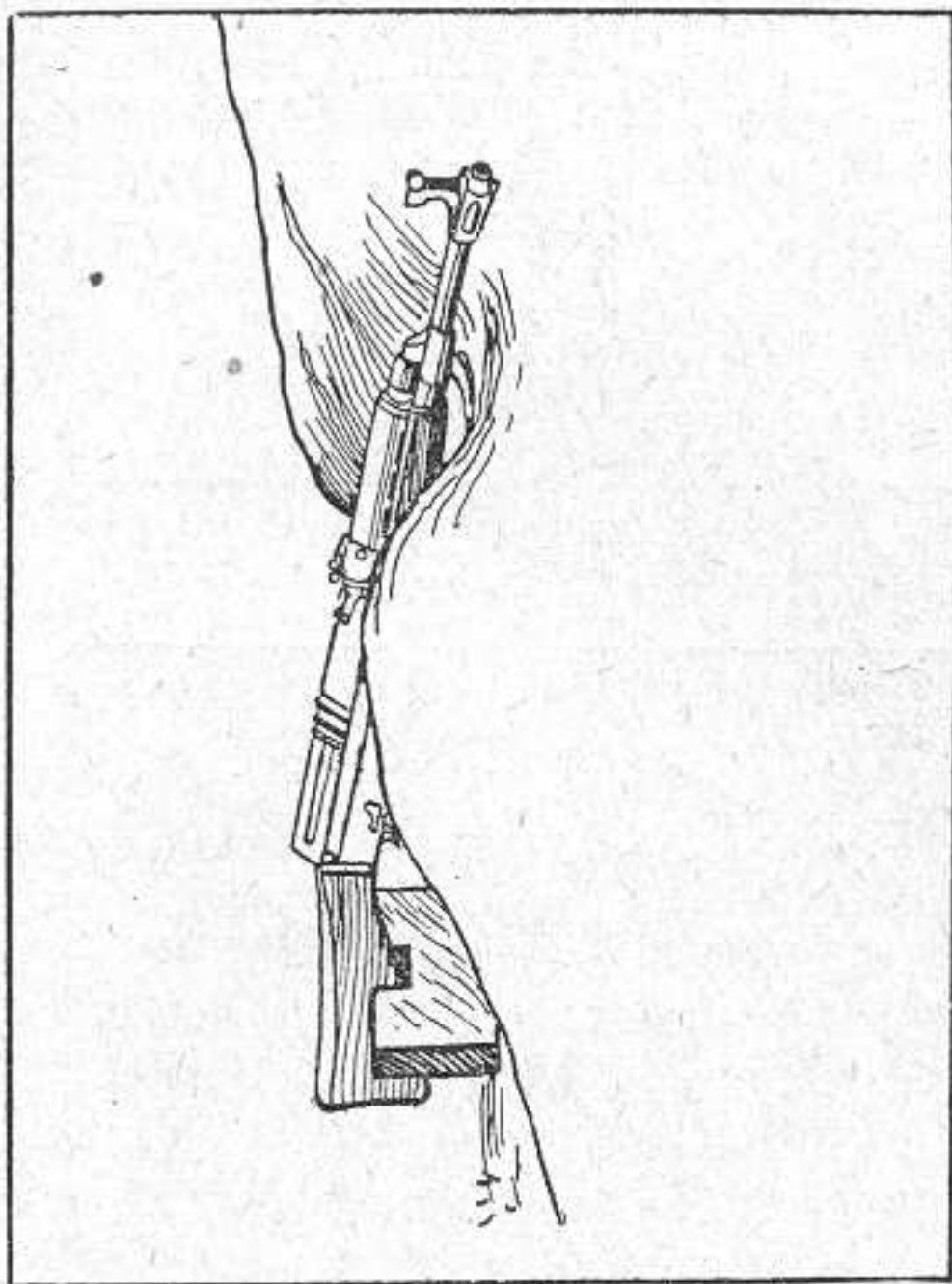
b) použít k zajištění dvou dřevěných vidlic (obr. 79 a—b).

Samopal je třeba umístit tak, aby při střelbě na 100 až 200 m záměrná procházela nad zemí nejvýše 0,5 m.

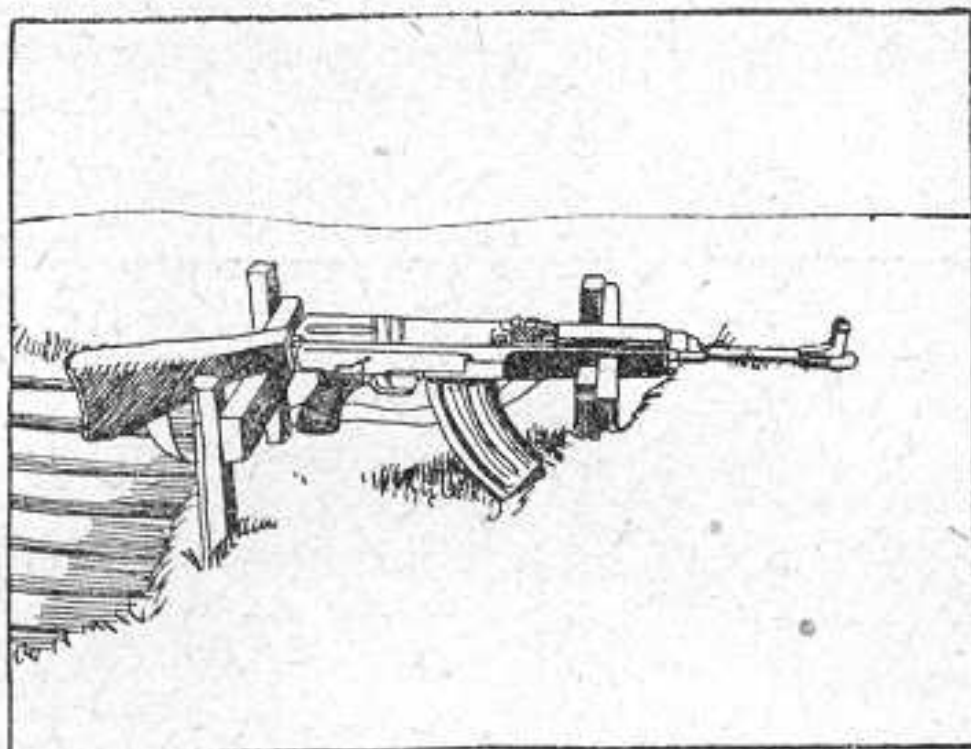
143. Je-li nutno střílet do dýmové clony bez předchozí přípravy, střílí se přímo do dýmové clony stejným způsobem jako na masku.

15. Střelba v zamořených prostorech

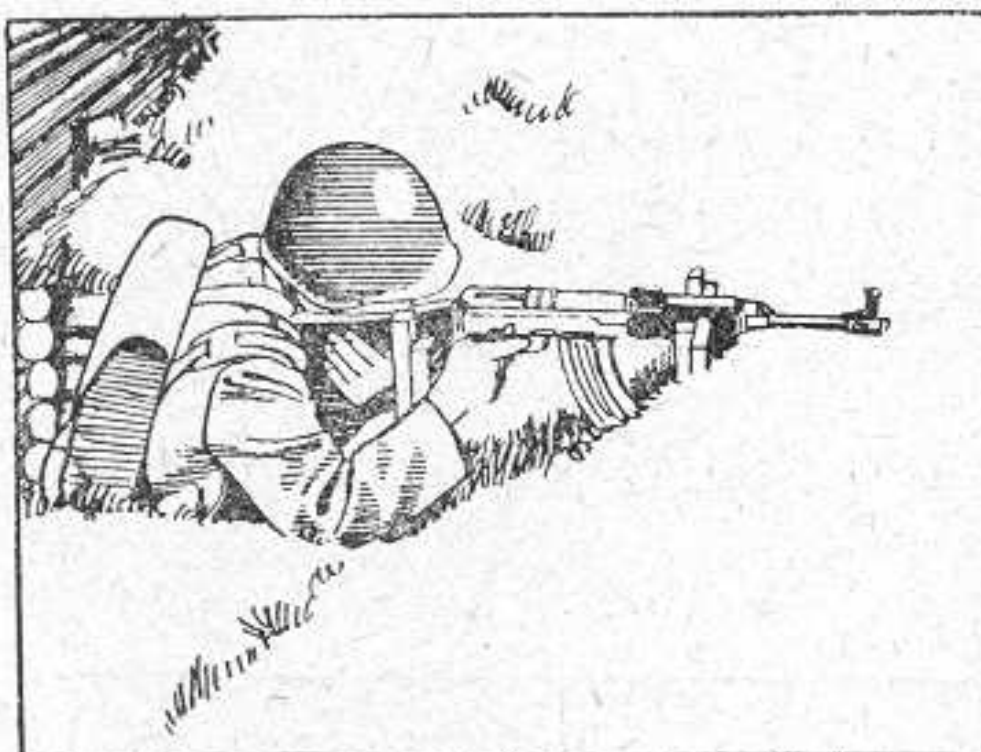
144. Při střelbě s ochrannou maskou se vyskytují tyto zvláštnosti: zřetelnost cílů se zhoršuje orosením zorníků a dýchání je ztíženo.

Obr. 78. Samopal připravený žlábkem v násypu ke střelbě
v noci

a

b

Obr. 79. Samopal připravený pomocí dřevěných vidlic ke střelbě v noci

Proti orosení zorníků se používá zvláštních prostředků. K osvojení návyku pracovat delší dobu v ochranné masce bez pocitu nepohodlí a obtíží v dýchání je třeba pravidelného cvičení ve střelbě v ochranné masce.

Při střelbě v ochranné masce musí stát zorník před řídicím okem kolmo k zornému paprsku.

16. Střelba za pohybu

145. Za pohybu střílíme letmou dávkou za krátké zastávky nebo bez zastávky.

Ke střelbě letmou dávkou za krátké zastávky se střelec zastaví při dokroku levé nohy, a aniž přisune pravou nohu, zasadí samopal do ramene, usměrní záměrnou na cíl a vystřelí dávkou; potom pokračuje v pohybu.

Ke střelbě letmou dávkou bez zastávky zasadí střelec při dokroku pravé nohy samopal do ramene, při dokroku levé nohy usměrní záměrnou na cíl a vystřelí dávkou, aniž přeruší pohyb.

Za zteče střílí střelec buď letmou dávkou za krátké zastávky nebo bez zastávky, popřípadě i od boku. Při tom střelec levou rukou usměrní samopal na nepřítele a pravou přidrží pažbu (ramenní opěru) u pravého boku.

Při náhlém střetnutí s nepřítelem na malou vzdálenost ničí ho střelec střelbou dávkami

zblízka z libovolné polohy, přičemž usměrní ústí hlavně na cíl.

17. Střelba z vozidel

146. Pro střelbu ze samopalu z vozidla za krátkých zastávek platí všeobecné zásady pravidel střelby jako při střelbě ze země na pevné, mizivé a pohyblivé cíle.

Střelba na pevný cíl z jedoucího vozidla

147. Při střelbě z pohybuujícího se vozidla se střely odklánějí vlivem rychlosti pohybu vozidla na stranu jeho pohybu. Toto odchýlení střely od výstřelné, které nastává vlastním pohybem vozidla, nutno vyloučit volbou záměrného bodu do strany. Z uvedeného důvodu je třeba zamiřovat mimo cíl proti směru pohybu vozidla o vzdálenost, která se rovná velikosti úchylky v centimetrech jako výsledek násobku rychlosti vozidla v m/vt a doby letu střely k cíli ve vteřinách.

148. Pro snadnější vynášení opravy pro vlastní pohyb vozidla při střelbě, kdy výstřelná je kolmo ke směru jízdy vozidla, je možno vyloučit opravu změnou záměrného bodu podle této tabulky.

**Tabulka oprav pro vlastní pohyb vozidla při střelbě
ze samopalu vz. 58**

Dálka cíle v m	Rychlost vozidla v km/hod					
	15		20		25	
	Oprava					
	v cm	ve figurách	v cm	ve figurách	v cm	ve figurách
100	62	1	82	1 $\frac{1}{2}$	103	2
200	140	3	180	3 $\frac{1}{2}$	228	4 $\frac{1}{2}$
300	225	4 $\frac{1}{2}$	300	6	375	7 $\frac{1}{2}$

149. Je-li úhel mezi směrem pohybu vozidla a výstřelnou jiný než 90° , nutno opravu pro vlastní pohyb vozidla zmenšit

- při úhlu 60° na 0,9,
- při úhlu 45° na 0,7,
- při úhlu 30° na 0,5.

150. Při střelbě za bojových podmínek je velmi ztíženo přesně určit úhel mezi směrem pohybu vozidla a výstřelnou; vynášení oprav pro vlastní pohyb vozidla možno zjednodušit pravidlem:

1. Opravu pro vlastní pohyb vozidla při úhlech od $0-15^{\circ}$ není třeba brát v úvahu.

2. Při úhlech blízcích se pravému ($60-90^{\circ}$) vynášet plnou hodnotu opravy.

3. Při ostrých úhlech vynášet poloviční opravy pro vlastní pohyb vozidla.

Střelba na pohyblivý cíl z jedoucího vozidla

A. Cíl i vozidlo se pohybují přibližně stejným směrem:

151. V tomto případě při střelbě přenášíme záměrný bod o hodnotu opravy pro vlastní pohyb vozidla, zmenšenou o nadběh.

Při stejné rychlosti vozidla a cíle střílíme jako na pevný cíl ze země.

B. Cíl se pohybuje opačným směrem než vozidlo:

152. Při střelbě nutno přenášet záměrný bod o hodnotu opravy pro vlastní pohyb vozidla zvětšenou o nadběh.

153. Protože za bojových podmínek bude velmi těžké určit směr pohybu cíle i vozidla na směr střelby, nebude nutno zvlášť se zabývat situacemi, kdy směr pohybu cíle a výstřelné svírají jiný úhel než pravý a shodně se znalostí pravidel střelby na pohyblivý cíl stanovit pravidlo:

1. Je-li směr střelby se směrem pohybu cíle, jakož i směr střelby se směrem pohybu vozidla od $0-15^{\circ}$, opravy pro úhly nebereme v úvahu.

2. Při úhlech od 60—90° берeme plné hodnoty oprav.

3. Při ostrých úhlech берeme poloviční hodnoty oprav.

Tabulka výsledných oprav pro samopal vz. 58

Dálka cíle v m	Rychlost vozidla v km/hod	Přebíhající pěšák 3 m/vt			
		ve směru pohybu vozidla		proti směru pohybu vozidla	
		výsledná oprava			
		v cm	ve figurách	v cm	ve figurách
100	15	17	$\frac{1}{4}$	107	2
	20	37	$\frac{1}{2}$	127	$2\frac{1}{2}$
	25	58	1	148	3
200	15	41	1	239	$4\frac{1}{2}$
	20	81	$1\frac{1}{2}$	279	$5\frac{1}{2}$
	25	129	$2\frac{1}{2}$	337	$6\frac{1}{2}$
300	15	63	$1\frac{1}{4}$	387	$7\frac{1}{2}$
	20	138	$2\frac{1}{4}$	462	9
	25	213	$4\frac{1}{2}$	537	$10\frac{1}{2}$

18. Pravidla střelby pomocí zaměřovacího infra- dalekohledu NSP-2

Střelba na pevné cíle

154. Při střelbě na pevné cíle volíme za záměrný bod zpravidla střed spodního okraje cíle. Hrot zaměřovací značky usměrníme na záměrný bod (obr. 81).

Při střelbě na vysoké cíle (vpřed běžící figury apod.) volíme záměrný bod v široké části cíle (hrud', pas).

Při střelbě je nutno pozorovat dopady střel, a je-li třeba, změnit záměrný bod.

Střelba na mizivé cíle

155. Při střelbě na mizivý cíl, který se objevuje na krátkou dobu, je třeba zvlášť pečlivě pozorovat bojiště, rychle poznat a zhodnotit cíle, zamířit a s rozvahou vystřelit. Urychlení výstřelu na mizivý cíl se dosáhne rychlým provedením přípravy ke střelbě.

Při střelbě na mizivý cíl je účelné předem zamířit na místo, kde se očekává objevení cíle. Jakmile se cíl objeví, zamíření upřesnit a vystřelit.

Střelba na pohyblivé cíle

156. Na pohyblivé cíle střílíme tak, že na pěší cíl pohybující se ve výstřelné rovině (směrem od střelce anebo k němu) střílíme dálkou základní, která byla nastavena při rektifikaci, a zá-

měrný bod volíme jako na pevné cíle, a to podle charakteru daného cíle.

Při střelbě na pohyblivé cíle pohybující se pod určitým úhlem k výstřelné rovině je účelné zvolit si záměrný bod na prodloužené dráze pohybu cíle o odpovídající nadběh (podle tabulky na str. 00) a tímto nadběhem cíl doprovázet až do provedení výstřelu.

Při střelbě je výhodné využívat metné dálky, to znamená, že nestavíme na výškovém točítku hledí odpovídající dálce cíle, nýbrž základní hledí nastavené při rektifikaci (u NSP-2 číslo 3 a NAP-1 číslo 0).

19. Zásobování náboji v poli

157. Zásobu nábojů nosí střelec v zásobnících, v mošně a tlumoku. Za boje musí střelec mít v patrnosti, kolik spotřeboval nábojů; jakmile spotřebuje polovinu nábojů, hlásí to veliteli družstva.

158. Každý střelec je povinen starat se sám o doplňování vlastní zásoby nábojů, sbírat náboje nalezené na bojišti, odebírat je raněným a mrtvým; nespolehá jen na včasné dodání nábojů z týlu.

159. V nedotknutelné zásobě musí zůstat u každého střelce jeden plný zásobník; tyto náboje se smějí spotřebovat jen se svolením velitele roty.

TECHNICKÉ ÚDAJE 7,62mm SAMOPALU vz. 58

Ráž	7,62 mm
Počáteční rychlost V_0	705 m/vt
Celková délka samopalu (bez bodáku)	845 mm
Celková délka samopalu vz. 58 V se sklopnou ramenní opěrou (bez bodáku)	635 mm
Celková délka samopalu se vztyčeným bodákem	1000 mm
Délka záměrné (přímka mířidel)	353 mm
Největší dostřel	2800 m
Smrtící účinek střely	do 2800 m
Z hlavně při nepřetržité střelbě lze vystřelit	270 ran
Váha samopalu (bez zásobníku a bodáku)	2,91 kg
Váha samopalu s plným zásobníkem a vztyčeným bodákem	3,77 kg
Výška samopalu se zásobníkem	255 mm

**TABULKA PŘEVÝŠENÍ DRAH NAD ZÁMĚRNOU PRO 7,62mm
SAMOPAL vz. 58**

Váha střely 7,9 g

$V_0 = 705 \text{ m/vt}$

Hledí	Dálka v m											Dálka v m	Hledí	
	50	100	150	200	250	300	350	400	450	500	550			
1	1	0	-8											1
2	6	12	9	0	-19									2
3	14	28	33	31	21	0	-33							3
4	24	48	63	72	72	62	39	0	-52					4
5	36	72	100	123	136	138	127	103	62	0	-78			5

Hledí	Dálka v m								Dálka v m	Hledí				
	100	200	300	400	500	600	700	800			900			
6	1,0	1,8	2,3	2,3	1,6	0	-2,6							6
7	1,4	2,6	3,4	3,8	3,5	2,2	0,	-3,4						7
8	1,8	3,5	4,8	5,6	5,7	4,9	3,1	0	-4,5					8

Příloha 3

**TABULKA ZÁMĚRNÝCH ÚHLŮ, DERIVACE A DOBY LETU PRO 7,62mm
SAMOPAL vz. 58**

Úhel zdvíhu + 1,5 dc

Dálka	Záměrný úhel		Derivace		Doba letu vteřiny
	m	dc	m	dc	
100		-0,06	-	-	0,15
200		1,01	0,03	0,1	0,33
300		2,52	0,08	0,25	0,54
400		4,44	0,15	0,4	0,78
500		6,84	0,28	0,6	1,06
600		9,80	0,45	0,8	1,36
700		13,40	0,67	1,0	1,71
800		17,73	1,00	1,3	2,08

ČASOVÉ NORMY PRO HODNOCENÍ ÚKONŮ STŘELECKÉ PŘÍPRAVY ZE 7,62mm SAMOPALU VZ. 58

1. Časové normy pro rozbírání a skládání samopalu

V ý c h o z í p o l o h a: Samopal se zasunutým zásobníkem, závěrem v přední poloze, zajištěný leží na stole (na podložce na zemi).

P o ř a d í ú k o n ů :

- vyjmout zásobník a odložit vlevo na stůl (podložku);
- sejmut vratné ústrojí a odložit je vpravo;
- vyjmout závěr a rozebrat jej;
- úderník položit vlevo od vratného ústrojí, nosič závorníku vlevo od úderníku, závoru vlevo od závorníku a závorník vlevo od nosiče závorníku;
- vyjmout nadpažbí a položit je vlevo od závorníku;
- vyjmout píst a položit jej vlevo od nadpažbí;
- vyjmout zpruhu pístu a položit ji vlevo od pístu;
- odložit hlaveň s pouzdrem a pažbou vlevo od zpruhy pístu (zásobník je vlevo od hlavně).

Složení samopalu se provede obráceným postupem.

Hodnocení		Rozbírání samopalu						Složení samopalu					
		1. ročník*)			2. ročník			1. ročník*)			2. ročník		
		výtečně	dobře	vyhovující	výtečně	dobře	vyhovující	výtečně	dobře	vyhovující	výtečně	dobře	vyhovující
Střelec ze samopalu	za světla	16	18	20	14	16	18	44	48	52	40	44	48
	potmě	19	21	23	17	19	21	90	100	120	80	90	100
Ostatní příslušníci nevyzbrojení samopalem, za světla		18	20	22	16	18	20	90	100	120	80	90	100

*) Na konci zimního období.

2. Časové normy pro přípravu samopalu ke střelbě

Východí poloha: Střelec stojí v základním postoji, samopal bez zásobníku má na řemeni; samopal je zajištěn, se závěrem v přední poloze, hledí v základní poloze; zásobník naplněný školními náboji má střelec v brašně na zásobníky; brašna je uzavřena na zápinku.

Poloha po ukončení cviku: Střelec má zaujatou velenou polohu ke střelbě. Samopal je nabitý (plný zásobník je zasunut, závěr v přední poloze), odjištěn, hledí v základní poloze, brašna na zásobníky nezapjata.

Poloha ke střelbě	1. ročník v letním období			2. ročník		
	výtečně	dobře	vyhovující	výtečně	dobře	vyhovující
	Čas ve vteřinách					
Vstoje (vkleče)	6	7	8	5	6	7
Vleže (vsedě)	7	8	10	6	7	9

Poznámky: U samopalu se sklopnou ramenní opěrou připočítat k uvedeným časům 1 až 2 vteřiny na její odklopení. Při stavění hledí je třeba připočítat 1 až 2 vteřiny.

OBSAH

ČÁST I

BOJOVÉ VLASTNOSTI A KONSTRUKCE 7,62mm SAMOPALU vz. 58 A STŘELIVA, ZACHÁZENÍ S NIMI, JEJICH OŠETŘOVÁNÍ A UDRŽOVÁNÍ

	Strana
Hlava 1. Bojové vlastnosti a konstrukce 7,62mm samopalu vz. 58 a střeliva	3
1. Bojové vlastnosti a hlavní části samopalu	3
2. Popis hlavních částí samopalu	8
Hlaveň	8
Mířidla	11
Pouzdro závěru	15
Závěr	18
Spuštěadlo	25
Pažba, předpažbí a pažbička	29
Ramenní opěra	32
3. Příslušenství 7,62mm samopalu vz. 58	35
4. Střelivo pro 7,62mm samopal vz. 58	43
Popis ostrých nábojů a jejich činnost	44
Balení nábojů pro 7,62mm samopal vz. 58	51
Pravidla pro ukládání a zacházení s náboji	55
Hlava 2. Činnost částí a ústrojí při střelbě	59
1. Poloha částí a ústrojí samopalu před nabitím	59

	Strana
2. Poloha částí a ústrojí samopalu při nabíjení	60
3. Činnost částí a ústrojí při střelbě jednotlivými ranami	61
4. Činnost částí a ústrojí při střelbě dávkami	65
5. Zajištění samopalu	67
Hlava 3. Poruchy činnosti ústrojí 7,62mm samopalu	69
1. Všeobecná pravidla o předcházení a odstraňování poruch při střelbě	69
2. Charakteristické závady způsobující poruchy při střelbě	71
Hlava 4. Rozbírání a skládání samopalu	74
1. Všeobecná ustanovení	74
2. Postup při částečném rozbírání samopalu	75
3. Postup při úplném rozbírání samopalu	79
4. Postup při skládání částečně rozebraného samopalu	83
5. Postup při skládání úplně rozebraného samopalu	85
Hlava 5. Prohlídka samopalu a jeho příprava ke střelbě	88
1. Všeobecná ustanovení	88
2. Postup při každodenní prohlídce samopalu	89
3. Prohlídka složeného samopalu	89
4. Prohlídka rozebraného samopalu	92
5. Prohlídka příslušenství	97
6. Příprava samopalu ke střelbě	100

Hlava 6. Pravidla udržování samopalů a zacházení s ním	102
1. Ukládání samopalů a zacházení s ním	102
2. Všeobecná ustanovení o čištění a konzervování	105
3. Prostředky k čištění a konzervování .	108
4. Postup při čištění a konzervování samopalů	110
Hlava 7. Přezkoušení nastřelení samopalů a jejich nastřelování	115
1. Všeobecná ustanovení	115
2. Postup při přezkoušení nastřelení samopalů a nastřelování	117
3. Poruchy a závady samopalů porušující nastřelení	121

ČÁST II

ZPŮSOBY A PRAVIDLA STŘELBY ZE SAMOPALU

	Strana
Hlava 1. Způsoby střelby ze samopalu	123
1. Všeobecná ustanovení	123
2. Plnění zásobníku a nabíjení samopalu	127
3. Výměna zásobníku	129
4. Způsoby střelby vleže	130
Příprava ke střelbě	130
Střelba	131
Zastavení střelby a obnovení poho- tovosti k dalšímu výstřelu	134
5. Způsob střelby vkleče	134
6. Způsob střelby vstoje	137
7. Způsoby střelby s oporou	137
8. Způsoby střelby zpoza krytu	141
9. Způsob střelby z lyží	141
10. Způsoby střelby z vozidel	151
Střelba ze samopalu z auta	151
Střelba ze samopalu z obrněného transportéru	156
Střelba ze samopalu z tanku	157
11. Způsoby střelby pomocí zaměřovacího infradalekohledu NSP-2	159
Hlava 2. Pravidla střelby ze samopalu v boji	166
1. Všeobecná ustanovení	166
2. Volba místa a polohy ke střelbě	167

	Strana
3. Pozorování bojiště	168
4. Volba cíle	169
5. Zjišťování dálek cílů v boji	170
Zjišťování dálek odhadem	170
Zjišťování dálek přímým změřením v terénu	173
Zjišťování dálek podle úhlové hod- noty terénních předmětů	174
Zjišťování dálek v noci	175
6. Volba hledí a záměrného bodu	179
7. Střelba na pevné cíle	182
8. Střelba na mizivé cíle	183
9. Střelba na pohyblivé pozemní cíle	183
10. Střelba na obrněné cíle	185
11. Střelba na vzdušné cíle	185
12. Střelba v horách	197
13. Střelba na zamaskované a skryté cíle	199
14. Střelba za omezené viditelnosti	200
15. Střelba v zamořených prostorech	202
16. Střelba za pohybu	205
17. Střelba z vozidel	206
Střelba na pevný cíl z jedoucího vo- zidla	206
Střelba na pohyblivý cíl z jedoucího vozidla	208
18. Pravidla střelby pomocí zaměřovacího infradalekohledu NSP-2	210
Střelba na pevné cíle	210
Střelba na mizivé cíle	210
Střelba na pohyblivé cíle	210
19. Zásobování náboji v poli	211

PŘÍLOHY

	Strana
1. Technické údaje 7,62mm samopalu vz. 58 . . .	212
2. Tabulka převýšení drah nad záměrnou pro 7,62mm samopal vz. 58	213
3. Tabulka záměrných úhlů, derivace a doby letu pro 7,62mm samopal vz. 58	214
4. Časové normy pro hodnocení úkonů střelecké přípravy ze 7,62mm samopalu vz. 58	215

Schváleno čj. 22515/SBP/1961. — K tisku schváleno
14. 12. 1961

Formát papíru 86×122 cm. — 14 tiskových archů

Výhradně
pro služební potřebu

1. DOPLNĚK
k Pěch-3-62

Str. 2. U čísla 1 připište „doplněk s ústřížkem 1“.
Str. 14. Za stranu 13 vlepte **ústřížek 1.**

Po provedení oprav vlepte tento doplněk na konec předpisu.

Provedl dne ..... *4. 12. 1963* .....

Podpis ..... *Uejr fia* .....

2. DOPLNĚK

k Pěch-3-62

Str. 2. U čísla 2 připište „doplněk s ústřížkem 2 až 4“.

Str. 166. Tabulku přeletepě **ústřížkem 2.**

Str. 180. Tabulku přeletepě **ústřížkem 3.**

Str. 181. Tabulku přeletepě **ústřížkem 4.**

Po provedení oprav vlepte tento doplněk na konec předpisu.

Provedl dne ..... *4. 12. 1963* .....

Podpis ..... *Ujir Jina* .....